

KÄSITYÖLIIKKEIDEN NIMIEN TARKASTELUA
Nimien semanttinen sisältö

Minna Lämsä
Tampereen yliopisto
Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö
Suomen kieli
Pro gradu -tutkielma
Maaliskuu 2013

Tampereen yliopisto
Suomen kieli
Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö

LÄMSÄ, MINNA: Käsiyöliikkeiden nimien tarkastelua. Nimien semanttinen sisältö.

Pro gradu -tutkielma, 85 s. + liitteet (17 s.)
Maaliskuu 2013

Tutkielmassa tarkastellaan Suomessa sijaitsevien käsiyöliikkeiden nimiä. Tutkimus kuuluu nimistöntutkimuksen alaan. Tutkimuskohteena ovat yritysnimet, jotka voidaan luokitella omaan kaupallisten nimien ryhmään.

Aineisto koostuu 318:sta käsiyöliikkeen nimestä. Aineisto on koottu Suomen asiakastieto Oy:n ylläpitämästä Aarre-yritystietopalvelusta, joka sisältää kattavasti kaikkien Suomessa toimintaa harjoittavien käsiyöliikkeiden tiedot. Nimien joukossa on yksityisten elinkeinoharjoittajien yritysten nimien lisäksi myös muita yhtiömuotoja edustavien yritysten nimiä.

Tutkimuksen tarkoituksena on tarkastella käsiyöliikkeiden nimien semanttista sisältöä. Tarkoituksena on selvittää, millaisia sanoja nimiin sisältyy. Nimiin sisältyvät sanat jaetaan erilaisiin semanttisiin ryhmiin. Lisäksi tutkimuksessa tarkastellaan, millaisista sanayhdistelmistä nimet koostuvat.

Tutkimukseen kuuluu myös neljästä kysymyksestä koostuva kyselytutkimus, jonka avulla selvitetään, mitä mieltä kielenkäyttäjät ovat käsiyöliikkeiden nimistä. Kyselyssä mukana olevat nimet poimitaan tutkimuksen aineistosta. Kysely teetetään 67 eri-ikäisellä naisella, sillä nimenomaan naiset ovat käsiyöliikkeiden asiakkaita.

Ensimmäisessä tehtävässä vastaajien tulee valita annetuista nimistä kolme parasta ja kolme huonointa nimeä sekä perustella valintansa. Toisessa tehtävässä vastaajien tulee kuvailla annettuja nimiä ja kertoa, onko nimi heidän mielestään hyvä, neutraali vai huono. Kolmannessa tehtävässä vastaajien tulee kertoa, millainen on heidän mielestään hyvä nimi käsiyöliikkeelle. Lopuksi vastaajien tulee antaa muutama oma esimerkiksi siitä, millaisen nimen he itse antaisivat käsiyöliikkeelle.

Nimiin sisältyvät sanat voidaan luokitella henkilönnimiksi, paikannimiksi, toimintapaikkasanoiksi, tuotesanoiksi sekä muiksi, edellisiin ryhmiin kuulumattomiksi sanoiksi. Käsiyöliikkeen nimi syntyy edellä lueteltuihin aihepiireihin kuuluvien sanojen erilaisista yhdistelmistä. Tyypillinen käsiyöliikkeen nimi sisältää sanoja kahdesta eri aihepiiristä.

Kyselytutkimuksen mukaan vastaajien mielestä hyvä nimi käsiyöliikkeelle on ennen kaikkea sellainen, josta selviää yrityksen toimiala tai yrityksessä myytävät tuotteet. Nimen tulee olla myös hauska, lyhyt ja helposti mieleen jäävä.

Asiasanat: nimistöntutkimus, yritysnimi, käsiyöliike, kyselytutkimus

Sisällys

1. JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimuksen tavoitteet.....	1
1.2 Tutkimusaineisto.....	3
1.3 Yritysmailman keskeiset käsitteet.....	5
1.4 Toiminimilaki ja Patentti- ja rekisterihallituksen nimiohjeet.....	7
2. TUTKIMUKSEN TAUSTOJA.....	10
2.1 Nimistöntutkimus.....	10
2.2 Nimien merkitys.....	12
2.3 Nimistön luokittelu.....	14
2.4 Kaupallisten nimien erityispiirteitä.....	16
2.5 Nimenosien luokittelumalleja.....	18
3. KÄSITYÖLIIKKEIDEN NIMIEN SISÄLTÖ.....	22
3.1 Henkilönnimet.....	24
3.2 Paikannimet.....	27
3.3 Toimintapaikkasanat.....	29
3.3.1 Toimintapaikkasana paikannimen kanssa.....	30
3.3.2 Toimintapaikkasana henkilönnimen kanssa.....	32
3.4 Tuotesanat.....	38
3.4.1 Tuotesana paikannimen kanssa.....	38
3.4.2 Tuotesana henkilönnimen kanssa.....	41
3.5 Muut sanat.....	43
3.5.1 Yksinään esiintyvät.....	43
3.5.2 Muu sana henkilönnimen, paikannimen, toimintapaikkasanan, tuotesanan sekä toisen muun sanan kanssa.....	48
3.6 Pidemmät yhdistelmät.....	52
4. KYSELY NIMIEN SISÄLLÖSTÄ.....	56
4.1 Kyselylomakkeen rakenne ja sisältö.....	56
4.2 Kyselyn informantit.....	60

4.3 Kyselyn tulokset.....	61
4.3.1 Kolme parasta ja kolme huonointa nimeä.....	61
4.3.2 Nimien luonnehdinta.....	64
4.3.3 Hyvän nimen ominaisuudet	73
4.3.4 Vastaajien antamat esimerkit	75
5. LOPUKSI	78
LÄHTEET	82
LIITTEET	86
Liite 1. Taulukot ja kaaviot	86
Liite 2. Kyselylomake	89
Liite 3. Yritysnimet	94

1. JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tavoitteet

Yritykset ja niiden nimet hallitsevat etenkin nykypäivän kaupunkimaisemaa. Erilaisten nimien avulla yritykset erottautuvat lukuisista muista yrityksistä, erityisesti samaa toimialaa harjoittavista liikkeistä. Nimi on myös merkittävä osa yrityksen viestintästrategiaa, minkä vuoksi ei ole aivan yhdentekevää, millainen nimi yrityksellä on. Nimien avulla yritykset välittävät merkityksiä ja herättävät asiakkaisissa erilaisia mielikuvia. Nimet eivät siis synny aivan tyhjästä, vaan kaikilla nimillä on tietty merkitys, ajatussisältö, jonka pohjalta ne on muodostettu (Nissilä 1962: 39). Voidaan jopa sanoa, että yritysnimi pyrkii ohjailemaan asiakkaiden käyttäytymistä; houkutteleva nimi rakentaa yrityksen imagoa ja vetää puoleensa asiakkaita, jotka uskovat saavansa rahoilleen vastinetta (Sjöblom 2006: 234–235, 242). Nimiä laadittaessa voidaan tehdä monia erilaisia ratkaisuja, jotka näkyvät ennen kaikkea nimien sisällössä.

Tarkastelen tutkimuksessani käsityöliikkeiden nimiä. Kyseisen toimialan yritykset ovat tavallisesti kotimaan markkinoille suuntautuneita yrityksiä. Kooltaan yritykset voivat olla pieniä, yhden elinkeinoharjoittajan yrityksiä, mutta myös suurempia, useamman henkilön omistamia yrityksiä, joissa toiminta on laajempaa. Tärkeintä on kuitenkin se, että tutkimuskohteet ovat ketjuyritysten nimien sijaan sellaisia yritysnimiä, joiden muodostamiseen yrittäjät ovat saaneet vaikuttaa mahdollisimman paljon. Tällä hetkellä käsitöiden tekeminen on suoranainen muotiharrastus, minkä vuoksi käsityöliikkeiden nimien tutkiminen on ajankohtaista.

Haluan selvittää tutkimuksessani, millainen on käsityöliikkeiden nimien semanttinen sisältö. Pyrin selvittämään, millaisista sanoista nimet koostuvat. Tarkoitukseni on luokitella nimissä esiintyvät sanat erilaisiin semanttisiin ryhmiin. Tutkimukseeni sisältyy myös kysely, jonka avulla selvitän, mitä mieltä kielenkäyttäjät ovat erilaisista käsityötarvikeliikkeiden nimistä. Kysely paljastaa myös sen, millainen on kielenkäyttäjien mielestä hyvä ja vastaavasti huono nimi käsityöliikkeelle. Oletan, että kielenkäyttäjät

suosivat moderneja, trendikkäitä nimiä, joissa on mukana vieraskielisiä vaikutteita. Tutkimukseni on näin ollen osittain myös kansanlingvistinen, sillä selvitän, miten kielenkäyttäjät suhtautuvat erilaisiin nimiin. Kiteytettynä tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

1. Millainen on käsityöliikkeiden nimien semanttinen sisältö?
2. Millainen on kielenkäyttäjän mielestä hyvä nimi käsityöliikkeelle?

Kaupallisten nimien, eli tavaramerkkien, tuotteiden ja yritysten nimien, tutkimus on vielä suhteellisen nuorta. Eniten kaupallisista nimistä on tutkittu juuri tavaramerkkien ja tuotteiden nimiä. Yritysnimiä on yleensä tutkittu yhdessä näiden kanssa, jolloin liikkeiden nimiä ei ole erotettu omaksi nimikategoriakseen muista kaupallisista nimistä kuin vasta 2000-luvun puolivälissä. (Sjöblom 2006: 32–33, 36.) Tutkimukset eivät myöskään ole olleet puhtaasti lingvistisiä. Nimiä ovat Ainialan ja muiden tutkijoiden (2008: 284) mukaan tarkastelleet esimerkiksi antropologit. Kaupallisia nimiä on tutkittu varsin paljon myös markkinoinnin näkökulmasta, sillä ne ovat keskeinen osa markkinointitutkimusta (Ainiala ym. 2008: 284).

Kaupallista nimistöä ovat tutkineet lähinnä yksittäiset tutkijat etenkin Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Euroopassa kaupallisen nimistön tutkimuksen johtavassa asemassa on ollut erityisesti saksalainen kielialue. Edelläkävijä tällä alueella on ollut Rosemarie Gläser, joka on tutkinut kaupallista nimistöä nimenomaan nimistöntutkimuksen näkökulmasta. (Ainiala ym. 2008: 285.) Hänen tutkimuskohteenaan ovat olleet erityisesti tuotenimet (Sjöblom 2006: 33).

Pohjoismaissa tutkijat ovat olleet kiinnostuneita kaupallisista nimistä lähinnä osana kaupunkien nimistön tutkimusta. Tämän vuoksi yritysnimiä on tutkittu osana paikannimistöä. Pohjoismaissa kuitenkin järjestettiin 1990-luvun alkupuolella symposiumi, jossa käsiteltiin muita kuin paikan- ja henkilönnimiä. Symposiumissa tarkasteltiin näin ollen myös yritysten nimiä. Symposiumin pohjalta on myös tehty kaksi artikkelikokoelmaa, *Övriga namn* vuonna 1994 sekä *Avgränsning av namnkategorier* vuonna 2002, joissa molemmissa on yritysnimiin liittyviä artikkeleita. (Ainiala ym. 2008: 285–286.)

Suomessa julkaistuista laajemmista tutkimuksista Paula Sjöblomin (2006) väitöskirja *Toiminimien toimenkuva: Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot* on ensimmäinen ja ainoa monografia, joka kertoo kielitieteen näkökulmasta Suomen yritysnimien rakenteesta, merkityksistä ja funktioista. Yritysnimistä on kuitenkin tehty eri yliopistoissa pro gradu -tasoisia tutkimuksia. Tampereen yliopistossa tehdyissä tutkielmissa on selvitetty muun muassa anniskeluravintoloiden (Karvonen: 1992), asunto-osakeyhtiöiden (Kettunen: 1993), Pirkanmaan parturi-kampaamojen (Perälä: 2002) sekä kukkakauppojen (Oksanen: 2008) nimiä muutamia vanhempia ja tuoreempia tutkimuksia mainitakseni.

1.2 Tutkimusaineisto

Aineistoni koostuu 318:sta käsityöliikkeen nimestä. Aineistoni kattaa kaikkien Suomessa sijaitsevien, kyseistä toimialaa harjoittavien yritysten nimet. Tämän vuoksi aineistossa on mukana suomenkielisten nimien lisäksi myös ruotsinkielisiä nimiä. Mukana olevat yritysnimet edustavat kaikkia yhtiömuotoja, jolloin mukana on niin yksityisten elinkeinoharjoittajien, osakeyhtiöiden, kommandiittiyhtiöiden, avointen yhtiöiden, osuuskuntien kuin erilaisten yhdistystenkin toiminimiä. Yritysten yhtiömuodot olen selvittänyt nimiin sisältyvän yritysmuodon tunnuksen avulla sekä hyödyntämällä internetin yritystietokantoja (esimerkiksi Kauppalehden sivut), joissa on mainittu kunkin yrityksen yhtiömuoto.

Kaikki aineiston yritysnimet ovat yritysten virallisia nimiä, jotka on merkitty kaupparekisteriin. Mukana ovat myös niiden yritysten nimet, jotka eivät ole enää toiminnassa. Olen ottanut kyseiset nimet mukaan tutkimukseeni, sillä ne edustavat yritysnimiä siitä huolimatta, vaikka ne eivät olisikaan enää aktiivisessa käytössä. Aineistossa on mukana myös niin sanottuja pöytälaatikkonimiä, jotka on rekisteröity valmiiksi ennen yrityksen rekisteröimistä tai varsinaista perustamista. Kyseiset nimet ovat kuitenkin tärkeä osa aineistoani, sillä nimet on luotu käytettäväksi yritysniminä, jolloin ne kertovat omalta osaltaan yritysnimien muodostustavoista.

Kerään aineistoni Suomen asiakastieto Oy:n ylläpitämästä Aarre-

yrittäjätietopalvelusta, joka sisältää yritysten yhteys- ja rekisteritiedot sekä muuta tietoa yksittäisistä yrityksistä ja yritysjoukoista. Aarre-yrittäjätietopalvelu on Suomen suurin ja kattavin yksityinen yrittäjätietokanta, joka sisältää ajantasaiset tiedot kaikista suomalaisista yrityksistä. Aarre-palvelun tietolähteinä ovat kaupparekisteri, yritys- ja yhteisötietojärjestelmä sekä Suomen asiakastieto Oy.

Aarre-yrittäjätietopalvelu on verkossa toimiva palvelu, joka sisältää kaksi erilaista hakutoimintoa. Verkossa voi hakea tietoa joko yksittäisistä yrityksistä yrityksen nimen tai y-tunnuksen avulla tai yritysjoukoista alueen tai toimialan mukaan. Suurin osa tiedoista on ilmaisia ja kaikkien vapaasti haettavissa, mutta palvelun kautta on mahdollista tilata yrityksiä koskevia tarkempia luotto-, talous- ja kaupparekisteritietoja, jotka ovat maksullisia. Kerään tiedot hyödyntämällä ennen kaikkea joukkohakupalvelua. Lisätietoja yritysten toiminnasta etsin Kauppalehden yrityshakupalvelusta. Lisäksi tarkistan kaikkien yritysten päätoimialat Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä, jotta mukana ovat ainoastaan ne yritykset, jotka päätoimenaan harjoittavat lankojen ja muiden käsityötarvikkeiden myyntiä.

Aarre-yrittäjätietopalveluun kuuluvien yritysten jaottelu perustuu Tilastokeskuksen tuoreimpaan, vuodelta 2008 peräisin olevaan toimialaluokitukseen (Aarre-yrittäjätietopalvelu). Luokituksen (TOL 2008) mukaan lankojen ja käsityötarvikkeiden vähittäiskauppaan lasketaan mukaan yritykset, jotka myyvät käsityölankoja sekä erilaisten käsitöiden, kuten ryijyjen ja kirjontatöiden, tekemisessä tarvittavia materiaaleja. Kyseinen luokka ei kuitenkaan sisällä yrityksiä, jotka keskittyvät ompelukoneiden myyntiin niihin erikoistuneissa liikkeissä. Ulkopuolelle jäävät ompelukoneiden myyntiin keskittyneiden yritysten lisäksi myös liikkeet, jotka myyvät lankoja ja käsityötarvikkeita tavarataloissa. (TOL 2008.)

Näin ollen aineistoni koostuu käsityöalan vähittäiskauppaa harjoittavien yritysten nimistä. Liikkeet myyvät erilaisia käsitöiden tekemisessä tarvittavia tarvikkeita ja välineitä, kuten lankoja ja nappeja. Lisäksi liikkeet voivat myydä myös valmiita käsitöitä sekä pienissä määrin myös muita tuotteita, kuten lahja- tai askartelutarvikkeita. Päätoimialana on kuitenkin käsityötarvikkeiden myyminen.

1.3 Yritysmailman keskeiset käsitteet

Yritysnimien sisällöstä puhuttaessa ei voi olla käyttämättä käsitteitä, jotka liittyvät talouteen ja liike-elämään. Käsitteitä käytetään toisinaan myös päällekkäisissä merkityksissä, minkä vuoksi on tärkeä tuntea käytettävien käsitteiden ja termien merkitykset. Esittelen seuraavaksi tutkimukseni kannalta keskeisiä käsitteitä ja termejä sekä sen, missä merkityksessä käytän niitä tutkimuksessani.

Tutkimukseni yksi keskeisimmistä käsitteistä on yritys. Yritys on ”[t]alouksyksikkö, joka ostaa tuotantopanoksia (tuotantotekijöitä), yhdistää ne tuotantoprosessissa ja myy näin aikaansaadut tuotokset eli hyödykkeet tulonhankkimiseksi” (Taloussanasto 2002: 389). Yhtiöllä puolestaan tarkoitetaan kahden tai useamman henkilön yleensä taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi muodostamaa yhteenliittymää, jolla on toiminimi. Yhtiöt voivat olla avoimia tai kommandiittiyhtiöitä, jolloin niitä kutsutaan henkilöyhtiöiksi. Yhtiöt voivat olla myös osakeyhtiöitä tai osuuskuntia, jolloin ne luetaan pääomayhtiöiksi. (Mts. 382.)

Yritysnimellä tarkoitetaan ilmausta, joka viittaa vakiintuneesti tiettyyn yritykseen erottaen yrityksen ja sen toiminnan muista yrityksistä. Yritysnimen tehtävänä on yksilöidä yritys. (Sjöblom 2006: 24.) Toiminimellä tarkoitetaan nimeä, jota elinkeinoharjoittaja käyttää yrityksestään yksilöidäkseen sen muista yrityksistä. Samasta elinkeinotoiminnasta ei saa käyttää enempää kuin yhtä toiminimeä, sillä toiminimi liittyy yritykseen jakamattomana. (Taloussanasto 2002: 312.)

Toisinaan toiminimeä käytetään yritysnimen synonyyminä, jolloin termillä toiminimi tarkoitetaan kaikenlaisten yritysten nimiä riippumatta siitä, minkälaisesta yritysmuodosta on kyse (Sjöblom 2006: 24). Käytän tässä tutkimuksessa termiä toiminimi ainoastaan silloin, kun viitataan nimenomaan yksityisen elinkeinoharjoittajan yritykseen. Termiä yritys nimi käytän viitatessani niin yksityisen elinkeinoharjoittajan, osakeyhtiön, kommandiittiyhtiön, avoimen yhtiön, osuuskunnan kuin yhdistyksenkin nimeen. Yrityksellä voi Patentti- ja rekisterihallituksen nimiohjeen mukaan (jatkossa viitataan lyhenteellä PRH: nimiohjeet) olla yritysnimen lisäksi myös rinnakkaistoiminimi, joka on yrityksen nimen suora käänös toiselle tai useammalle kielelle. Erikieliset kieliasut vastaavat tällöin sisällöllisesti toisiaan (PRH: nimiohjeet).

Eräs keskeinen termi tutkimuksessani on termi toimintapaikkasana. Määritelmäni pohjautuu yhteen Sjöblomin (2006: 153–165) funktionaalis-semanttisessa jaottelumallissa määrittelemään nimenosaan, liikeidea ilmaisevaan nimenosaan. Yritysnimet jaetaan funktionaalis-semanttisiin perustein erilaisiin nimenosiin. Yksi yritysnimessä esiintyvistä nimenosista ilmaisee kyseisen yrityksen liikeidean. Toisin sanoen se kertoo nimen tarkoitteen lajin. Liikeidea voidaan ilmaista yrityksen lajin ilmoittavalla sanalla. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi sanat *kampaamo*, *asianajotoimisto* ja *puusepänverstas*. Kyseisillä sanoilla viitataan toimintapaikkaan, jossa yrityksen tuotteita ja palveluja valmistetaan ja myydään. (Mts. 150, 153–154, 157.)

Tutkimuksessani käytän sanaa *toimintapaikka* kaikista niistä sanoista, jotka viittaavat siihen paikkaan tai tilaan, jossa yritystoimintaa harjoitetaan tai jossa yrityksen tuotteita ja palveluja tuotetaan ja myydään. Tällaisia sanoja ovat aineistossani esimerkiksi sanat *käsityöliike*, *kauppa* ja *puoti*. Kaikki edellä luetellut sanat antavat kuvan siitä, millaisesta liiketoiminnan lajista on kyse. Kaikista sanoista voi nimittäin päätellä, että kyseessä on jonkinlaista kauppaa harjoittava yritys. Toimintapaikkaan viittaavat sanat eroavat toisistaan kuitenkin sen suhteen, kuinka tarkasti ne kertovat yrityksen toiminnasta. Esimerkiksi sana *käsityöliike* kertoo huomattavasti tarkemmin yrityksen liikeideasta kuin sana *puoti*.

Toinen analyysini kannalta keskeinen termi on tuotesana. Määritelmäni perustuu niin ikään Sjöblomin (2006: 153–165) määritelmään, joka koskee liikeidea ilmaisevia sanoja, joiden avulla ilmaistaan yrityksen liikeidea. Sjöblomin (2006: 153–155) mukaan toimintapaikkaan viittaavien sanojen lisäksi liikeidea voidaan ilmaista erilaisten tuotteisiin ja palveluihin viittaavien sanojen avulla. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi sanat *koru*, *paneeli* ja *pesupalvelu*, jotka kertovat, millaisten tuotteiden ja palveluiden tuotantoon ja/tai myyntiin yritys on keskittynyt. Esimerkiksi pesulapalveluita tarjoava yritys *Korhosen pesulapalvelu* käyttää nimessään sanaa *pesulapalvelu*, jolla hän viittaa tarjoamiinsa palveluihin. Nimessä olevan sanan *pesulapalvelu* avulla pesulapalveluita etsivät asiakkaat löytävät yrityksen.

Tutkimuksessani tarkoitan tuotesanalla kaikkia niitä sanoja, jotka viittaavat konkreettisiin tuotteisiin tai yrityksen tarjoamiin abstrakteihin palveluihin. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi sanat *sormustin*, *lanka* ja *käsityöpalvelu*, jotka kaikki viittaavat tuotteisiin

ja palveluihin, jotka kertovat yrityksen toimialasta. Keskeisintä määrittelyssäni ei ole siis se, myyvätkö yritykset juuri kyseisiä tuotteita. Esimerkiksi sanan *sormustin* voidaan määritellä tuotesanaksi ilman, että tiedetään, kuuluuko yrityksen tuotevalikoimaan sormustimia. Tärkeintä on se, että tuotesana ilmaisee yrityksen olevan jonkinlainen käsityöliike.

1.4 Toiminimilaki ja Patentti- ja rekisterihallituksen nimiohjeet

Vaikka yritysnimeä muodostettaessa saa käyttää mielikuvitusta, sen laatimiseen vaikuttavat myös monet muut tekijät. Yksi keskeisimmistä on toiminimilaki, joka ohjaa nimien muodostamista. (Ainiala ym. 2008: 286.) Myös Patentti- ja rekisterihallituksella on yritysnimiä koskeva ohjeistus, jossa annetaan yksityiskohtaisia ohjeita nimen muodostamiseen. Ennen kuin nimien sisältöä aletaan tarkastella, on hyvä selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat nimien muodostamiseen. Seuraavaksi esittelen, millaisia erilaisia rajoituksia nimien muodostamiselle on asetettu. Viittaan tässä luvussa *toiminimi*-sanalla poikkeuksellisesti kaikkiin yritysnimiin, en pelkästään yksityisen elinkeinoharjoittajan yrityksen nimeen.

Yritysnimien muodostamista säätelee vuonna 1979 voimaan astunut toiminimilaki. Nimien muodostamista säätelevä laki ei ohjeista, millainen yritysnimen kielellisen muodon tulisi olla, vaan se ennen kaikkea pyrkii turvaamaan toiminimien erotettavuuden. Toiminimilain avulla huolehditaan ennen kaikkea siitä, että toiminimen haltijalla on yksinoikeus toiminimen käyttöön. (Ainiala ym. 2008: 286.) Yksinoikeus rekisteröityyn toiminimeen tarkoittaa sitä, että toinen elinkeinoharjoittaja ei saa käyttää samaa toiminimeä tai toiminimeen sekoitettavissa olevaa toiminimeä, ellei osoiteta, että toiminimen haltija ei kärsi vahinkoa. Elinkeinoharjoittaja saa yksinoikeuden toiminimeen joko rekisteröimällä nimen kaupparekisteriin tai vakiinnuttamalla nimen käyttöönsä. (Toiminimilaki: § 2–3.)

Laki sisältää myös muita määräyksiä, jotka asettavat vaatimuksia toiminimen muodolle. Ensinnäkin yksityisen elinkeinoharjoittajan nimessä saa olla ainoastaan haltijan

nimi, avoimen yhtiön toiminimessä ainoastaan yhtiömiehen ja kommandiittiyhtiön nimessä ainoastaan henkilökohtaisesti vastuunalaisen yhtiömiehen nimi. Osuuskuntien nimissä ei saa olla henkilön nimeä lainkaan. Kommandiittiyhtiön, yksityisen osakeyhtiön ja julkisen osakeyhtiön sekä osuuskunnan toiminimestä tulee selvittää myös yhtiömuoto, jolloin toiminimessä on oltava yritysmuodon tunnus (esim. Oy tai Osakeyhtiö). Avoimen yhtiön nimessä yhtiömuoto ilmaistaan sanoilla *avoin yhtiö*, ellei yhtiömuoto muulla tavoin selviä toiminimestä. (Toiminimilaki: § 7.) Yhtiömuoto voi selvittää mainitsemalla yritysnimessä yhtiömiesten sukunimet, jotka toimivat avoimen yhtiön tunnuksena. Yksityisen elinkeinoharjoittajan toiminimessä yritysmuodon tunnus ei ole pakollinen. Yhtiömuoto voidaan ilmaista toiminimessä joko yhtiömuotoon viittaavan sanan tai yhtiömuodosta käytettävän lyhenteen avulla (esim. toiminimi tai tmi). (PRH: Nimiohjeet.)

Laki (toiminimilaki: § 8) korostaa erityisesti sitä, että toiminimen tulee ennen kaikkea olla yksilöivä. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminimenä ei voida käyttää nimeä, joka ilmaisee ainoastaan toiminnan laadun (esim. *Urakointiliike Oy*) tai tarjottavan tuotteen tai palvelun yleisen nimityksen (esim. *Mainospalvelut Oy*). Toiminimenä ei voida käyttää myöskään nimeä, joka sisältää pelkän yleisesti käytetyn paikannimen (esim. *Salon Oy*). (Toiminimilaki: § 8.)

Riittävän yksilöivä ei ole pelkän yleisen etu- tai sukunimen sisältävä nimi (esim. *Mikko Oy*, *Virtanen Ky*) tai yleisen verbin tai adjektiivin sisältävä nimi (esim. *Juosta Oy*, *Hieno Oy*). Hyväksyttävissä ei ole myöskään pelkkä kirjain- tai numeroyhdistelmä, joka ei ole sanana lausuttavissa (esim. *VXZ Oy*, *1120 Oy*). Toiminimeksi ei myöskään sovellu sanonta tai lausahdus. Tällöin esimerkiksi yritysnimeä *Meillä palvellaan asiakkaita Oy* ei sellaisenaan hyväksytä nimeksi. Edellä mainittuja elementtejä sisältäviä nimiä voidaan rekisteröidä, mikäli niihin lisätään yksilöiviä elementtejä, kuten etu- tai sukunimi, joka varmistaa nimen yksilöivyyden. (PRH: Nimiohjeet.)

Laissa (toiminimilaki: § 10, 2) ja Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH: Nimiohjeet) ohjeissa korostetaan myös sitä, että toiminimi ei saa olla sekoitettavissa toiseen suojattuun toiminimeen, vaan rekisteröidyn toiminimen tulee selkeästi erottautua muista kaupparekisteriin merkityistä toiminimistä. Tämä tarkoittaa sitä, että kahta samanlaista tai saman alan yrityksillä edes kahta mahdollisesti toisiinsa sekoittuvaa nimeä ei voida

hyväksyä rekisteriin. Periaatteena on, että samalla tai samankaltaisella toimialalla toimivien yritysten toiminimien on oltava toisistaan poikkeavampia kuin eri toimialoilla toimivien yritysten. Samalla toimialalla toimivia yrityksiä ei voida nimetä esimerkiksi nimillä *LP-Rakennuttaja* ja *LP-Rakentaja*. (PRH: Nimiohjeet.)

Jotta nimet olisivat erotettavissa toisistaan mahdollisimman selkeästi, nimet eivät saa olla identtisiä kirjoitettuina eivätkä myöskään lausuttuina. Esimerkiksi nimiä *Bestion* ja *Besstion* ei voida rekisteröidä rinnakkain, sillä ne ovat lausuttuina samanlaiset. On myös huomattava, että toisistaan poikkeavat yritysmuodon tunnukset eivät tee nimistä tarpeeksi erilaisia. Tämän vuoksi *Jarcom Oy* ja *Jarcom Avoin yhtiö* eivät ole mahdollisia nimiä, sillä yritysmuodon tunnukset eivät lisää nimien yksilöivyyttä. Toiminimi ei myöskään saa johtaa harhaan, jolloin nimessä viitattaisiin esimerkiksi toiseen toimialaan tai toiseen elinkeinoharjoittajaan. (PRH: Nimiohjeet.)

2. TUTKIMUKSEN TAUSTOJA

2.1 Nimistöntutkimus

Kielitieteeseen kuuluva ala onomastiikka eli nimistöntutkimus tutkii erisnimiä eli propreja (Ainiala ym. 2008: 12). Erisnimet ovat yksilöiviä ilmauksia, joiden avulla kohteet erotetaan muista vastaavanlaisista kohteista. Erisnimet myös helpottavat kielenkäyttöä, sillä niitä käyttämällä vältymme siltä, että meidän tarvitsisi kuvailla keskustelun aiheena oleva kohde toiselle osapuolelle. (Mts. 17.)

Nimet ovatkin keskeinen osa kieltä. Niiden keskeisyydestä kertoo ensinnäkin se, että sana *nimi* kuuluu kieleemme vanhimpaan sanastokerrostumaan (Kiviniemi 1990: 11). Nimet ovat keskeisiä myös siinä mielessä, että kaikissa kielissä on sekä appellatiiveja että propreja, jolloin nimien antaminen ja niiden käyttäminen ovat universaaleja toimintoja (Kiviniemi 1990: 86). Yleensä propriit myös muodostetaan suoraan yksilöiviksi ilmauksiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että ne eivät synny vähitellen appellatiiveista propriutumalla. (Kiviniemi 1975: 12.)

Ihminen on kautta aikojen antanut nimiä niille tarkoitteille, jotka hän on kokenut merkityksellisiksi (Ainiala ym. 2008: 15). Ihmisen halu yksilöidä ja inhimillistää on johtanut siihen, että ihmiset nimeävät myös elottomia tarkoitteita. Tämän vuoksi myös yrityksille ja muille elottomille tarkoitteille annetaan nimiä. Tällöin on kyse personifikaatiosta, joka tarkoittaa sitä, että ei-inhimillisellä tarkoitteella nähdään inhimillisiä piirteitä. (Mts. 20.)

Vaikka nimet yleensä muodostetaan tavanomaisista kielen sanoista, ne noudattavat kuitenkin omia periaatteitaan. Mikä tahansa sana ei voi toimia nimenä, eikä toisaalta nimeä voi käyttää kuten mitä tahansa sanaa. Juuri nimistön erityisluonteisuuden vuoksi nimiä tutkitaan omana tutkimuskohteenaan. (Ainiala 2005: 10.) Nimet ovatkin erityislaatuisia kielenaineiksia, minkä vuoksi niitä ei ole helppo määritellä tieteellisesti (Ainiala ym. 2008: 13).

Nimien määrittämisen vaikeuden osoittaa pohdinta, joka koskee proprin ja

appellatiivin eroa. Proprin ja appellatiivin ero määritellään Sjöblomin (2006: 52) mukaan tavallisesti seuraavasti: proprit viittaavat yksilöihin, kun taas appellatiivit luokan jäseniin. Tällöin proprit yksilöivät ja appellatiivit puolestaan luokittelevat (Sjöblom 2006: 52). Keskeisimpänä kriteerinä erisnimen määrittelyssä on yleensä pidetty ilmauksen funktiota. Erisnimet ovat yksiviitteisiä eli monorefentiaalisia, jolloin niillä on vain yksi referentti eli tarkoite. Nimet yksilöivät tarkoitteensa, mikä tarkoittaa sitä, että ne erottavat sen kaikista muista samanlaisista tarkoitteista. (Ainiala ym. 2008: 13.)

Onomastiikassa on keskitytty erityisesti paikannimistön eli toponymian sekä henkilönnimistön eli antroponymian tutkimukseen. Näistä kahdesta kattavammin on tehty paikannimistötutkimusta, jossa on yleensä pyritty tutkimaan erilaisia nimityyppisiä. Tutkimuksissa on pyritty myös kuvailemaan tietyn alueen paikannimisysteemiä. Tutkimuksissa on pyritty selvittämään esimerkiksi tietyn kunnan tai kylän paikannimistöä tai tietyllä sanalla alkavia paikannimiä. Suosittuja ovat olleet myös katujen ja teiden nimiä koskevat tutkimukset. (Ainiala 2005: 10–11.)

Paikannimien tutkimuksessa on pääsääntöisesti tutkittu ja kerätty maaseudun nimistöä. Tämä johtuu siitä, että nimistötutkimuksen saadessa alkunsa 1800-luvun loppupuolella Suomi oli hyvin maaseutuvaltainen maa. Suurin osa suomalaisista myös asui maaseudulla. Vaikka Suomi kaupungistui 1900-luvulla, säilyi maaseudun nimistö edelleenkin tutkimuskohteena. (Ainiala 2003: 207.) Tämän vuosituhannen alusta alkaen tutkimuskohteeksi ovat nousseet myös kaupunkien paikannimet (Ainiala 2005: 10–11).

Kaksikymmentä vuotta sitten, 1990-luvulla, painotettiin erityisesti nimistön muuttumisen tutkimusta (Komppa ym. 2001: 45). Nimistötutkimuksessa on selvitetty myös kielenkäyttäjien nimitaitoa. Tutkimuksissa on pyritty selvittämään, millaisten paikkojen nimiä kielenkäyttäjät osaavat ja kuinka paljon he näitä paikkojen nimiä käyttävät ja tuntevat. (Ainiala ym. 2000: 330–331.) Muun kuin paikan- ja henkilönnimistön tutkimus on Sjöblomin (2006: 32) mukaan ollut kuitenkin suhteellisen vähäistä. Tämä johtuu etenkin siitä, että Suomessa on keskitytty paikannimistön kattavaan ja perusteelliseen tutkimukseen.

2.2 Nimien merkitys

Onomastisessa tutkimuksessa keskustelua herättää myös kysymys siitä, onko nimillä merkityksiä. Proprin ja appellatiivin eroa on yritetty löytää monin eri kriteerein, joista keskeisimpänä on pidetty ilmauksen funktiota (Ainiala 1997: 15). Tällöin appellatiivien tehtävänä on luokitella, kun taas proprien tehtävänä on yksilöidä tarkoite (esim. Sjöblom 2006: 52). Sjöblomin (2006: 55) mukaan keskustelu erisnimen merkityksestä perustuu osittain keskusteluun proprin ja appellatiivin erosta.

Osa tutkijoista, kuten Zilliacus (1997: 18), on sitä mieltä, että nimi toimii identifioivassa funktiossa siitä huolimatta, tunnistetaanko nimeen sisältyvät kielenainekset vai ei. Osa tutkijoista, esimerkiksi Mill (1906: 21–22), on esittänyt radikaalin mielipiteen, jonka mukaan nimillä ei ole lainkaan merkityksiä, vaan ne toimivat ainoastaan merkkeinä, jotka nimikoivat kielenulkoisen entinteen.

Näiden näkemysten taustalla on Sjöblomin (2006: 203) mukaan ollut pitkään hallitsevassa asemassa olleiden formaalisten kieliteorioiden merkityskäsitys, jonka mukaan merkitys liittyy ainoastaan niihin välttämättömiin ja riittäviin piirteisiin, jotka liittävät tarkoitteen tietyn kategorian jäseneksi. Näin ollen ainoastaan luokittelevilla sanoilla on merkitys, minkä vuoksi proprilla yksilöivänä ei voi olla merkitystä (mp).

Osa tutkijoista, kuten Jespersen (1958 [1924]: 66), on esittänyt mielipiteensä myös sen puolesta, että nimillä on erityisen suuri merkitys. Tämä johtuu siitä, että proprin ollessa monorefentiaalinen, sen ekstensio eli viittausala on pieni, jolloin sillä on oltava laaja intensio eli merkityspiirteiden joukko (Jespersen 1958 [1924]: 66). Kielitieteessä merkki määritellään yksiköksi, joka samanaikaisesti sisältää äänteistä koostuvan ilmauksen, mentaalisen sisällön eli merkityksen sekä kielenulkoisen vastineen eli referentin. Tämän klassisen ajatuksen mukaan erisnimellä on oltava jonkinlainen merkitys. (Ainiala ym. 2008: 33.)

Kognitiivisen kieliteorian mukaan proprilla on merkitys, vaikka sillä ei olisikaan luokittelevaa merkitystä. Tätä merkitystä voidaan tarkastella suhteessa erilaisiin kognitiivisiin alueisiin. (Sjöblom 2004: 83–84.) Yritysnimen merkitystä määriteltäessä keskeisiksi kognitiivisiksi alueiksi nousevat yrityksen toimiala, liikeidea, sijaintipaikka tai

toimialue sekä omistaja. Hänen mukaansa yritysnimen suhde kognitiivisiin alueisiin voi olla suora, epäsuora, pakattu tai kokonaan katkaistu. (Sjöblom 2006: 203–204.)

Merkityssuhteen ollessa suora yrityksen nimi kuvaa yritystä (Sjöblom 2006: 206). Tällainen yritysnimi on esimerkiksi nimi *E. J Koskinen*, josta selviää yrityksen omistaja, joka on E. J Koskinen. Nimestä *Hyyryläisen kukkakauppa* selviää puolestaan yrityksen toimiala, joka on kukkien myyminen. Suoraan merkityssuhteeseen perustuvat nimet ovat hyvin informatiivisia (mts. 204). Tällöin yritysnimen herättämät mielikuvat vastaavat yritykseen liittyviä tosiseikkoja (mts. 206).

Merkityssuhteen ollessa epäsuora yritysnimi herättää kyllä mielikuvia, mutta nämä mielikuvat eivät suoraan vastaa yritykseen liittyviä tosiseikkoja (Sjöblom 2006: 209). Tällöin nimeen sisältyvät sanat liittyvät tarkoitteeseensa joko metaforisesti tai metonymisesti. Metaforisesta assosiaatiosta on kyse silloin, kun nimessä esiintyvän sanan edustaman käsitekentän ja tarkoitteen edustaman käsitekentän väliltä voidaan löytää yhtymäkohtia. Tällainen nimi on esimerkiksi nimi *Päiväkoti Satumetsä*, jossa yritystä verrataan paikkaan. Metonymisesta assosiaatiosta on kyse silloin, kun nimeen sisältyvä sana kuuluu samaan käsitekenttään kuin tarkoitekin. Esimerkkinä tästä on nimi *Kampaamo Rajut rastat*. Nimen metonymisyys perustuu siihen, että rastakampauksella on käsitteellinen yhtymäkohta yritykseen, jossa tehdään kampauksia. (Ainiala ym. 2008: 313.)

Yksi yritysnimi voi herättää myös monia erilaisia mielikuvia (Ainiala ym. 2008: 313). Tällaiset yritysnimet eivät muodostu valmiista symbolisista sanoista, vaan ne muodostetaan esimerkiksi yhdistämällä osia useammasta eri sanasta. Nämä nimeen sisältyvät erilaiset ainekset herättävät kuulijoissa erilaisia mielikuvia. Tällaista merkityssuhdetta kutsutaan pakatuksi suhteeksi. Pakattu merkityssuhde sisältyy esimerkiksi nimeen *Marli*, joka koostuu sanoista *marja* ja *likööri*. (Sjöblom 2006: 219, 223.) Toisinaan yritysnimi tai sen osat eivät herätä mitään yritykseen liittyviä mielikuvia, vaan nimen merkitys perustuu ainoastaan tarkoitteen herättämien mielikuvien varaan. Näin ollen kyseessä on katkaistu merkityssuhde, jossa nimen tehtävänä on ainoastaan identifoida tarkoite. (Sjöblom 2006: 225, ks. myös Ainiala ym. 2008: 313–314.)

2.3 Nimistön luokittelu

Suomalainen nimistöntutkimus on keskittynyt paikannimistöntutkimukseen, minkä vuoksi myös luokittelussa on keskitytty paikannimien tarkkaan luokitteluun. Paikannimet on tapana luokitella kahteen luokkaan: luontonimiin ja kulttuurinimiin. Luontonimien tarkoite on luonnonpaikka, ja kulttuurinimien tarkoite on ihmisten rakentama tai muovaama paikka. Luontonimet voidaan edelleen jakaa maastonimiin sekä vesistönimiin ja kulttuurinimet puolestaan asutusnimiin, viljelysnimiin sekä artefaktinimiin. Viimeksi mainituilla nimillä tarkoitetaan erilaisten rakennelmien, kuten teiden, siltojen ja patojen, nimiä. (Ainiala ym. 2008: 23–24.)

Nykypäivän nimistöön on kuitenkin syntynyt runsaasti myös uusia nimiä ja nimikategorioita, minkä vuoksi onomastisessa tutkimuksessa on otettu huomioon myös näiden uusien nimien ja nimikategorioiden tutkiminen (Ainiala ym. 2008: 24). Paikan- ja henkilönnimien lisäksi onomastiikassa selvitetään myös erilaisten eläinten, kuten kissojen, koirien, hevosten ja lehmien, nimiä sekä kirjallisuudessa esiintyviä kuvitteellisia henkilö- ja paikannimiä (esim. Sjöblom 2006: 32, 49; Ainiala ym. 2008). Nimistöntutkimuksessa myös yritysten ja tuotteiden nimiä sekä tavaramerkkejä on alettu tutkia omana ryhmänään (Sjöblom 2006: 33).

Yritysnimien sijoittaminen nimistöntutkimuksen kenttään ei ole ollut selvää sen vuoksi, että yritysnimiä on tutkittu vasta vähän. Kaupunkinimistöntutkimus on kytkenyt yritysnimet osaksi paikannimistöä, vaikka yritysnimet eivät ensisijaisesti ole paikannimiä. (Sjöblom 2006: 39–40.) Yritysnimien kytkeminen osaksi paikannimistöä on kuitenkin ymmärrettävää, sillä yritykset ovat osa kaupunkia, mitä kautta yritysnimet ovat osa kaupunkinimistöä (Sjöblom 2006: 40–42). Yritykset saattavat myös paikantua tiettyihin rakennuksiin (Sjöblom 2000: 144).

Sjöblom on tehnyt oman nimistöntutkimuksen kenttää koskevan luokituksen, joka poikkeaa muiden tutkijoiden luokituksista. Sjöblom (2006: 49) erottaa neljä luokkaa, jotka ovat henkilönnimet, eläntennimet, luontonimet sekä kulttuurinimet. Henkilönnimiin kuuluvat esimerkiksi etu- ja sukunimet sekä lempinimet. Eläntennimiin kuuluvat puolestaan esimerkiksi koirien, kissojen, hevosten ja lehmien nimet. Luontonimiin

puolestaan kuuluvat erilaiset vesistö- ja maastonimet sekä taivaankappaleiden nimet. Kulttuurinimien luokka on perinteistä käsitystä laajempi, sillä näiden nimien joukkoon kuuluu perinteisten kulttuurinimien, kuten asutusnimien, viljelysnimien ja rakennelmien nimien, lisäksi myös tuotenimet sekä organisaatioiden nimet. (Mp.) Sjöblomin luokittelussa yritysnimet ovat osa laajempaa kulttuurinimen joukkoa, mikä on mielestäni järkevä ratkaisu.

Tutkimani yritysnimet kuuluvat myös omaksi tutkimuskohteeksi nousseeseen kaupallisten nimien kategoriaan, johon Sjöblomin (2006: 33) mukaan kuuluvat yritysten nimien lisäksi myös erilaisten tuotteiden nimet sekä tavaramerkit. Näin ollen tutkimani aineisto muodostaa oman, aikaisemmista luokitteluista poikkeavan tutkimuskohteensa. Nimistö voidaankin luokitella useilla eri tavoilla, jotka riippuvat loppujen lopuksi tutkijoiden valitsemista näkökulmista (Ainiala ym. 2008: 24, 26).

Nimistöntutkimuksessa nimiä, erityisesti paikannimiä, jaotellaan myös virallisiin ja epävirallisiin nimiin. Virallisia nimiä ovat ensinnäkin suunnitellut nimet, joita kutsutaan kaavanimiksi. Virallisiksi nimiksi lasketaan yritysten, kauppojen, ravintoloiden ja muiden vastaavien paikkojen nimet, jotka näkyvät kaupunkikuvassa kyseisten rakennusten seinissä tai nimikylteissä. Lisäksi virallisia nimiä ovat myös karttoihin merkityt nimet. (Ainiala 2005: 12–13.)

Epävirallisia nimiä ovat nimet, jotka eivät ole virallisia. Tällöin ne eivät esiinny kartoissa tai yritysten nimikylteissä. Nimenkäyttäjän näkökulmasta viralliset nimet ovat ylhäältäpäin annettuja nimiä, joilla on virallisen nimen arvo. Virallisessa nimistössä on kuitenkin nimiä, jotka ovat alkujaan syntyneet spontaanisti kansan keskuudessa. Virallisessa nimistössä onkin sekä nimiä, jotka on varta vasten luotu kaavanimiksi että nimiä, jotka ovat saaneet alkunsa kansan parissa. (Ainiala 2005: 12–13.)

Yritysnimien kohdalla tilanne on kuitenkin toisenlainen. Sjöblomin (2006: 25) ei pidä virallisina niminä kaikkia mainos- ja nimikylteissä esiintyviä nimiä. Tämä johtuu siitä, että yritys saattaa käyttää virallisen, rekisteröidyn nimensä tai aputoiminimensä sijaan rekisteröimätöntä toissijaista tunnusta, joka toimii epävirallisena käyttönimenä siitä huolimatta, vaikka se on nimenkäyttäjien näkökulmasta tarkasteltuna ylhäältäpäin annettu (mp).

2.4 Kaupallisten nimien erityispiirteitä

Nimi on yritykselle tärkeä, sillä se voi kertoa paljon yrityksen tavoitteista ja toiminnasta (Klippi ja Poikolainen 1994: 96, 98). Nimellä on myös erityinen suhde identiteettiin juuri sen vuoksi, että sillä on yksilöivä tehtävä. Nimen ja identiteetin yhteys on selkeimmin havaittavissa etunimissä, mutta esimerkiksi yritysten nimeäminen perustuu pohjimmiltaan haluun inhimillistää ne ja rakentaa niille identiteetti. (Ainiala ym. 2008: 16.) Nimen voidaankin ajatella symboloivan yrityksen identiteettiä. Nimi herättää kuulijassa erilaisia mielikuvia, jotka ovat markkinoinnissa hyvin keskeisessä asemassa. Mielikuvat ovat yritykselle tärkeitä, sillä niiden avulla voidaan vaikuttaa hyvinkin paljon ihmisten käyttäytymiseen. (Ainiala ym. 2008: 291.)

Kaupallisilla nimillä tarkoitetaan yritysten, tuotteiden ja tavaramerkkien nimiä (Sjöblom 2006: 33). Nimiä käytetään kaupallisiin tarkoituksiin juuri sen vuoksi, että markkinoinnilla on samat tavoitteet kuin nimillä, jotka yksilöivät ja erottavat tarkoitteen kaikista muista tarkoitteista. Kun yritys nimetään, sen halutaan erottuvan muista yrityksistä. Kaupallista nimistöä voidaankin tarkastella myös puhtaasti taloudellisista lähtökohdista. Tällöin kaupallisten nimien käytöllä voidaan ajatella olevan taloudellisia tavoitteita, sillä nimien tarkoituksena on edistää nimen omistajan rahallista tuloa. Kaupallisten nimien määrittelyssä keskeiseksi nousee ajatus siitä, että yritysnimellä on aina juridinen omistaja, joka määrää nimen käytöstä. Kaupalliset nimet voivat myös itse toimia kaupankäynnin kohteena, jolloin niillä on myös rahallinen arvo. (Ainiala ym. 2008: 275–276.)

Yritysnimiin sisältyy myös monia muita erityisiä piirteitä, jotka erottavat ne muista nimistöntutkimuksen kohteista. Nämä erityispiirteet tulee ottaa huomioon kaupallisia nimiä tutkittaessa. (Ainiala ym. 2008: 280–284.) Ainialan ja muiden tutkijoiden (2008: 281) mukaan on ensinnäkin otettava huomioon se, että nimet on suunniteltu toimimaan taloudellisessa ympäristössä, jolloin nimien tulee täyttää liike-elämän asettamat vaatimukset. Talouselämän kielenkäyttöä leimaavat omat erityiset piirteensä. Tunnusomaista talouselämän kielenkäytölle on esimerkiksi se, että mainokset sisältävät hyvin tunnepitoista sanastoa. Tällaiset ominaispiirteet saattavat näkyä myös nimistössä. (Mp.)

Kaupallisia nimiä tutkittaessa tulee huomioida ennen kaikkea se, millaisissa funktioissa nimet toimivat. Nimen keskeinen tehtävä on ensinnäkin se, että sen avulla yritys erottuu muista yrityksistä. Nimi on myös väline, johon yritykset voivat sisällyttää tietoa itsestään. Nimi voi antaa tietoa esimerkiksi yrityksen toimialasta tai sen tarjoamista tuotteista ja palveluista. Näin ollen yksilöivän funktion lisäksi nimellä on myös informatiivinen funktio. (Ainiala ym. 2008: 281, 314.) Yritysnimellä voi olla myös houkutteleva funktio, jolloin nimellä pyritään saamaan yritykseen asiakkaita, jotka tekevät ostoksia (Sjöblom 2006: 235).

Yritysnimillä on myös muita funktioita, jotka osaltaan vaikuttavat siihen, millaisia nimiä muodostetaan. Sjöblomin (2006: 236) mukaan edellä mainittujen funktioiden lisäksi yritysnimellä voi olla myös käytännöllinen funktio, mikä tarkoittaa sitä, että nimi erottaa yrityksen riittävän tarkasti muista saman alan yrityksistä. Käytännöllistä funktiota edustaa myös se, että nimi on helppo lausua ja taivuttaa ja se toimii eri käyttöyhteyksissä. Esimerkiksi nimi *VFS-Yhtiö* on käytännöllinen, sillä se mahtuu helposti maalattavaksi esimerkiksi yrityksen ajoneuvoihin. (Sjöblom 2006: 236–237.)

Yritysnimellä voi olla myös integroiva funktio, mikä tarkoittaa sitä, että nimen avulla yritys yhdistyy johon maantieteelliseen alueeseen tai kulttuuriin. Esimerkiksi nimi *Turun Petgun Oy* toimii alueellisesti integroivassa funktiossa, sillä nimessä esiintyy paikannimi. Sama funktio on havaittavissa esimerkiksi Laitilassa sijaitsevan yrityksen nimessä *Laitla Maratus Oy*, joka pyrkii yhdistämään yrityksen markkina-alueeseen. Nimessä on hyödynnetty paikallismurretta käyttämällä lounaismurteille tuttua sisäheittoa. (Sjöblom 2006: 237–238.)

Yritysnimellä voi olla myös persoonallinen funktio. Tästä funktiosta on kyse silloin, kun yritysnimi ilmentää keksijänsä luovuutta ja mielikuvituksen käyttöä. (Sjöblom 2006: 70.) Tällaisesta esimerkkinä on äänteellistä sanaleikkiä sisältävä nimi *Nice & Way*, joka on naisten harjoittaman lähettipalveluyrityksen nimi. Yritysnimellä voi olla kaikkien muiden funktioiden lisäksi myös individualisoiva funktio, jolloin yritysnimi inhimillistää tarkoitteensa, tekee siitä inhimillisen olennon (Sjöblom 2006: 71). Tämä tarkoittaa sitä, että yritysnimet toimivat samalla tavalla kuin henkilönnimet, jotka individualisoivat kantajansa. Erityisen individualisoiva on yritysnimi, joka muistuttaa henkilönnimeä. Tällaisia nimiä

ovat esimerkiksi nimet *Sonera*, *Elixia* ja *Merita*. (Ainiala ym. 2008: 316.)

Kaupalliset nimet eroavat muista erisnimistä myös sen vuoksi, että ne ovat kaikista alttiimpia muutoksille ja erilaisille kielellisille kokeiluille. Tämä johtuu siitä, että nimillä käydään kilpailua, minkä vuoksi niitä syntyy koko ajan lisää. Lopulta nimet eivät enää erotu toisistaan, sillä niihin kaikkiin pyritään luomaan positiivisia mielikuvia. Tämän seurauksena nimiä keksitään joko lisää tai entisiä joudutaan muokkaamaan, jotta ne vetoaisivat kuluttajiin paremmin. (Ainiala ym. 2008: 276.)

Kaupallisia nimiä tutkittaessa on hyvä huomioida myös se, että yritysnimien suunnittelussa otetaan huomioon kohderyhmä eli se joukko ihmisiä, joille yrityksen tuotteet ja palvelut suunnataan. Yritysnimiin sisältyy erilaisia viestejä, jotka on suunnattu asiakkaille. Jos kohderyhmänä ovat esimerkiksi eläkeläiset, yrityksen nimi on todennäköisesti hyvin erilainen kuin silloin, jos kohderyhmänä olisivat esimerkiksi nuoret. (Ainiala ym. 2008: 282, 292.)

Kaupalliset nimet eroavat myös muilla tavoin muista nimistöntutkimuksen kohteista. Kaupallisista nimistä useimmat ovat virallisia nimiä eli nimiä, jotka viranomaisen on rekisteröinyt. Osa nimistä voi olla myös epävirallisia nimiä, jolloin ne eivät ole viranomaisten rekisteröimiä nimiä, vaan ne ovat esimerkiksi virallisesta nimistä tehtyjä lyhenteitä. Yhteistä viralliselle ja epäviralliselle nimelle on kuitenkin se, että molemmat luodaan harkitusti. Yritysnimet poikkeavat myös rakenteeltaan muista nimistä, sillä kaupallisissa nimissä on yleensä huomattavasti enemmän rakenteellista ja sanastollista variaatiota kuin muissa nimissä. (Ainiala ym. 2008: 282–283.)

2.5 Nimenosien luokittelumalleja

Koska kaupalliset nimet ovat ominaisuuksiltaan erityislaatuisia, niiden analyysiä varten on kehitelty omia tutkimusmenetelmiä (Ainiala ym. 2008: 283). Tutkijat ovat kuitenkin hyödyntäneet tutkimuksissaan paikannimien analyysiä varten kehitettyä luokittelumallia (Sjöblom 2006: 149). Kyseisen syntaktis-semanttisen mallin on kehitellyt Eero Kiviniemi yhdessä Kurt Zilliacuksen kanssa. Mallia on laajalti käytetty paikannimien syntaktis-

semanttisessa luokittelussa. (Sjöblom 2006: 28–29.)

Kyseisessä mallissa pyritään selvittämään ne asiaperusteet, jotka ovat vaikuttaneet nimeämiseen. Tämä tapahtuu asettumalla nimenantajan näkökulmaan. Luokittelussa lähdetään liikkeelle siitä, että paikannimi on mahdollista jakaa syntaktisiin rakenneosiin eli nimenosiin. (Ainiala ym. 2008: 98.) Tällaisilla nimenosilla tarkoitetaan kaikkia niitä nimeen sisältyviä kielellisiä ilmauksia, jotka ilmaisevat yhden tarkoitetta luonnehtivan ominaisuuden. Käsitteellä nimielementti tarkoitetaan puolestaan nimeen sisältyvää sanaa tai suffiksia sellaisenaan. (Kiviniemi 1975: 17.) Keskeistä Kiviniemen luokittelumallissa on se, että nimenosan raja ei välttämättä kulje sanojen rajalla tai nimeen sisältyvien yhdyssanojen perus- ja määriteosien rajalla (Sjöblom 2006: 149).

Luokittelun ensimmäisessä vaiheessa nimet luokitellaan syntaktisiin rakenneosiin. Ensinnäkin nimenosa voi olla paikanlajia ilmaiseva. Toisekseen nimenosa voi olla myös erityispiirrettä ilmaiseva, jolloin sen tehtävänä on ilmaista jotakin nimen tarkoittamasta paikasta. Kolmanneksi nimenosa voi olla nimittävä, jolloin se ei ilmaise paikanlajia tai kuvaile jotakin erityispiirrettä. (Ainiala ym. 2008: 98–99.) Tällöin esimerkiksi sana *Mustalampi* voidaan jakaa kahteen erilaiseen nimenosaan. Sana *lampi* on perusosa, joka ilmaisee paikan lajin, ja sana *Musta* on määriteosa, joka ilmaisee jonkin paikkaa luonnehtivan erityispiirteen.

Luokittelun toisessa vaiheessa erityispiirrettä ilmaisevat nimenosat otetaan tarkemman tarkastelun kohteeksi, sillä kyseinen nimenosa ilmaisee nimeämisperusteen; erityispiirrettä ilmaiseva nimenosa ilmaisee idean, jonka perusteella paikka on yksilöity eli erotettu muista vastaavista paikoista. Erityispiirrettä ilmaisevat nimenosat luokitellaan sekä lausesemanttisesti eli syntaktis-semanttisesti että sanasemanttisesti eli leksikaalis-semanttisesti. Lausesemanttisessa analyysissä selvitetään, mitkä ovat nimien nimeämisperusteet. Nimeämisperusteena voi olla esimerkiksi paikan sijainti, jokin paikan luonnollinen ominaisuus, jokin paikalla oleva tai esiintyvä tai paikan suhde ihmiseen. Sanasemanttinen analyysi puolestaan selvittää leksikaalisen kategorian, johon kuuluvalla ilmauksella nimeämisperuste on ilmaistu. (Ainiala ym. 2008: 99–100.) Esimerkiksi nimen *Mustalampi* nimeämisperuste eli erityispiirrettä ilmaiseva nimenosa *Musta-* on ilmaistu käyttäen adjektiivia. Nimessä *Anttilanjärvi* nimeämisperuste *Anttilan-* on propri, tarkemmin

sanottuna sukunimi, jonka avulla nimeämisperuste on ilmaistu.

Sjöblomin (2006: 149) mukaan nimistöntutkimuksessa perinteisesti käytetty syntaktis-semanttinen rakenneanalyysi ei sovellu yritysnimien rakenteen analysoimiseen, sillä yritysnimet sisältävät paikannimiin verrattuna enemmän erilaisia elementtejä. Yritysnimien nimenosien järjestys ei välttämättä myöskään ole yhtä systemaattinen kuin paikannimissä, mutta se voi olla syntaktisesti merkittävä (Sjöblom 2006: 149). Yritysnimien rakenteessa sekä sanastossa on lisäksi huomattavasti enemmän variaatiota verrattuna muihin nimiin, minkä vuoksi paikannimistössä käytetty jako syntaktisesti yksiosaisiin ja yhdysnimiin ei sovellu yritysnimien tutkimiseen (Ainiala ym. 2008: 283).

Sjöblom (2006: 150) onkin kehittänyt funktionaalis-semanttisen rakenneanalyysin, jossa yritysnimet jaetaan muiden nimien tapaan nimenosiin, mutta jako tapahtuu funktionaalis-semanttisin perustein. Tällöin yritysnimistä voidaan erottaa neljä erilaista nimenosaa, jotka ovat yksilöivä, liikeidean ilmaiseva, yritysmuodon ilmaiseva sekä täydentävä nimenosa (mp). Esimerkiksi yritysnimestä *Kahvila Herkkusuu Oy Kuusamo* sana *Kahvila* edustaa liikeidean ilmaisevaa, sana *Herkkusuu* yksilöivää, sana *Oy* yritysmuodon ilmaisevaa ja sana *Kuusamo* täydentävää nimenosaa. Harvat yritysnimet sisältävät kuitenkin kaikkia nimenosia, sillä nimenosat eroavat toisistaan sen suhteen, kuinka välttämätöntä niiden esiintyminen nimessä on (mp).

Jokaisella nimenosalla on nimenosan merkitykseen perustuva tehtävänsä nimen kokonaisuudessa (Ainiala ym. 2008: 283). Yksilöivän nimenosan tarkoituksena on yksilöidä nimi ja erottaa se muista nimistä. Yksilöivä nimenosa esiintyy kaikissa yritysnimissä, sillä liikeidea ilmaiseva nimenosa ei riitä yksilöimään yrityksen nimeä. Yksilöivänä nimenosana käytetään semanttiselta sisällöltään hyvin monenlaisia sanoja, sillä yksilöivän nimenosan sisältämät ilmaukset ja niiden merkitykset liittyvät niihin viesteihin, joita yrityksen nimen halutaan välittävän kielenkäyttäjille. (Sjöblom 2006: 166.) Esimerkiksi nimessä *Parturi-kampaamo Tuulitukka Oy Kuusamo* yksilöivä tehtävä on sanalla *Tuulitukka*.

Liikeidea ilmaiseva nimenosa ilmaisee yrityksen liikeidean. Se kertoo yrityksen tuotteista, palveluista sekä toiminnan muodosta. Merkittävin ero liikeidea ilmaisevan nimenosan ja yksilöivän nimenosan välillä on se, että liikeidea ilmaiseva nimenosan on

oltava neutraali. Näin ollen liikeideaa ilmaisevassa nimenosassa ei saa olla esimerkiksi erikoisia sanavalintoja tai yleiskielestä poikkeavaa sävyä. (Ainiala ym. 2008: 304.) Esimerkiksi nimessä *Parturi-kampaamo Tuulitukka Oy Kuusamo* sana *Parturi-kampaamo* on liikeideaa ilmaiseva sana, joka kertoo, millaisesta yritystoiminnasta on kyse.

Täydentävä nimenosa on nimen ylimääräinen elementti. Tämä tarkoittaa sitä, että nimi voi toimia yritysnimenä ilman täydentävää nimenosaa. Täydentävä nimenosa voi kuitenkin olla merkittävä osa nimeä, sillä sen tehtävänä voi olla samannimisten yritysten erottaminen toisistaan. Pääsääntöisesti täydentävä nimenosa antaa kuitenkin ylimääräistä tietoa yrityksestä; se voi kertoa tietoa yrityksen sijainnista, toimialasta tai omistajasta. (Sjöblom 2006: 187.) Esimerkkinimessä *Parturi-kampaamo Tuulitukka Oy Kuusamo* täydentävänä nimenosana toimii sana *Kuusamo*, joka kertoo yrityksen sijainnista.

Yritysmuodon tunnuksen tehtävänä on puolestaan ilmaista, minkälaisesta yritysmuodosta on kyse. Yritysmuodon ilmaiseva osa tuodaan esille nimessä vakiomuotoisesti joko kokonaisella sanalla tai lyhenteellä. (Sjöblom 2006: 151–152.) Yksityisissä toiminimissä ja avointen yhtiöiden nimissä yrityksen yhtiömuodon ilmaiseminen ei ole pakollista, mutta kaikkien muiden yritysten nimissä täytyy esiintyä yritysmuodon tunnus (toiminimilaki: § 7). Yritysnimessä *Parturi-kampaamo Tuulitukka Oy Kuusamo* lyhenne *Oy* on yritysmuodon tunnus, joka kertoo, että kyseessä on osakeyhtiö.

3. KÄSITYÖLIIKKEIDEN NIMIEN SISÄLTÖ

Tässä luvussa tarkastelen käsityöliikkeiden nimien semanttista sisältöä. Tarkoitukseni on selvittää, millaisia sanoja nimissä esiintyy. Tavoitteenani on luokitella nimissä esiintyvät sanat erilaisiin ryhmiin. Tavoitteenani on myös selvittää, millaisista sanayhdistelmistä nimet koostuvat. Näin ollen luokittelen nimiä erilaisiin ryhmiin sen perusteella, millaisista sanayhdistelmistä ne koostuvat.

Nopeakin tarkastelu osoittaa, että yksi keskeinen nimissä esiintyvä aihepiiri ovat paikannimet. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi sanat *Rauma* ja *Kuopio*. Toinen nimissä toistuvasti esiintyvä aihepiiri ovat henkilönnimet, kuten *Merja* tai *Hoffren*. Nimissä toistuu myös toimintapaikkaan viittaavia sanoja, jotka ilmaisevat, millaista toimintaa yritys harjoittaa (esim. *käsityöliike* tai *lankapuoti*). Keskeinen aihepiiri ovat myös tuotesanat, jotka ilmaisevat, millaisia tuotteita tai palveluja yritys myy (esim. *lanka* ja *käsityö*). Yritysnimissä esiintyy myös muita sanoja, joita ei voida luokitella edellä mainittuihin ryhmiin. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi läpinäkyvät sanat *Tytär* ja *Taitotaivas* sekä läpinäkymättömät sanat *Devaid* ja *Puffala*. Kutsun tätä ryhmää nimellä muut sanat, sillä kyseinen ryhmä sisältää hyvin erilaisia sanoja.

Sen lisäksi, että jonkin aihepiirin sana voi yksinään muodostaa yrityksen nimen, erilaisten aihepiirien sanat voivat muodostaa yhdistelmiä, jotka merkitsevät käsityöliikkeen nimeä. Tällaiseen nimeen voi kuulua sanoja kahdesta tai useammasta eri aihepiiristä. Taulukossa (ks. taulukkoa 1) on esitelty yksittäiset aihepiirit sekä eri aihepiirien yhdistelmät, jotka ovat aineiston perusteella mahdollisia. Lisäksi taulukossa on ilmaistu erilaisten yhdistelmien lukumäärät.

Taulukko 1. Käsiyöliikkeen nimen muodostavat yhdistelmät.

Yhdistelmä	Lukumäärä
Paikannimi ja toimintapaikka	15
Paikannimi ja tuotesana	15
Paikannimi ja muu sana	7
Paikannimi yksinään	1
Henkilönnimi ja toimintapaikka	41
Henkilönnimi ja tuotesana	20
Henkilönnimi ja muu sana	7
Henkilönnimi yksinään	36
Toimintapaikka ja tuotesana	5
Toimintapaikka ja muu sana	27
Tuotesana ja muu sana	14
Tuotesana yksinään	4
Muu ja muu	16
Muu sana yksinään	84
Muut yhdistelmät	26
Yhteensä	318

Nimet voidaan muodostaa siten, että tuotesana esiintyy yhdessä henkilönnimen tai paikannimen kanssa. Nimi voidaan muodostaa myös yhdistämällä toimintapaikkasana henkilönnimen tai paikannimen kanssa. Nimi voidaan luoda myös yhdistämällä muu sana -ryhmään kuuluva sana paikannimen, henkilönnimen, toimintapaikkasanan, tuotesanan tai toisen muun sanan kanssa. Nimi voidaan muodostaa myös toimintapaikkasanan ja tuotesanan yhdistelmästä. Nimen voi muodostaa myös yksinään esiintyvä henkilönnimi, paikannimi, tuotesana tai muu sana. Edellä lueteltujen nimien lisäksi aineistossa esiintyy myös nimiä, joihin sisältyy sanoja useammasta kuin yhdestä tai kahdesta aihepiiristä. Nimeen voi esimerkiksi sisältyä paikannimen ja toimintapaikkasanan lisäksi myös henkilönnimi. Kutsun tällaisia yhdistelmiä nimellä muut yhdistelmät.

Seuraavaksi tarkastelen käsiyöliikkeiden nimien sisältöä yksityiskohtaisemmin. Käsittelen jokaisen aihepiirin erikseen omassa luvussaan. Tällöin selvitän, millaisia liikkeiden nimiin sisältyvät paikannimet, henkilönnimet, toimintapaikkasanat, tuotesanat

sekä muut sanat ovat. Pysin myös esittelemään keskeisimmät yhdistelmät, joista nimiä muodostetaan. Esittelen ensin luvussa 3.1 käsityöliikkeiden nimiin sisältyvät henkilönnimet ja luvussa 3.2. liikkeiden nimiin sisältyvät paikannimet. Luvussa 3.3 tarkastelen toimintapaikkasanoja. Tarkastelen kyseisessä luvussa sitä, millaisia toimintapaikkasanoja esiintyy paikannimien ja henkilönnimien kanssa. Luvussa 3.4 käsittelen puolestaan tuotesanoja. Tarkastelen luvussa sitä, millaisia tuotesanoja esiintyy henkilönnimien ja paikannimien kanssa. Luvussa 3.5 esittelen muut sanat. Tarkastelen, millaisia muita sanoja esiintyy yksinään, paikannimien, henkilönnimien, toimintapaikkasanojen, tuotesanojen sekä toisten, muut sanat -ryhmään kuuluvien sanojen kanssa. Luvussa 3.6 esittelen pidemmät yhdistelmät, jotka koostuvat useamman eri aihepiirin sanoista.

3.1 Henkilönnimet

Huomattavan monessa käsityöliikkeen nimessä esiintyy henkilönnimi. Käsityöliikkeiden 318 nimestä henkilönnimi esiintyy peräti 120 nimessä. Tähän joukkoon kuuluvat henkilönnimestä ja toimintapaikkasanasta, henkilönnimestä ja tuotesanasta sekä henkilönnimestä ja muusta sanasta muodostuvat nimet. Olen laskenut mukaan myös ne pidemmät yhdistelmät, joissa esiintyy henkilönnimi sekä nimet, jotka muodostuvat pelkästä henkilönnimestä.

Sjöblomin (2006: 168) mukaan henkilönnimen käyttö osana yrityksen nimeä on yleistä vanhassa, 1800-luvulta peräisin olevassa yritysnimistöissä. Henkilönnimen sisältävien yritysnimien voidaankin sanoa olevan perinteisiä yritysnimiä, sillä vielä nykypäivänä yritykset nimetään käyttämällä henkilönnimeä. Hyvin monenlaiset yritykset toimialasta riippumatta käyttävät nimessään henkilönnimeä. Henkilönnimiä esiintyy esimerkiksi kampaamoiden, leipomoiden, kauneushoitoloiden sekä valokuvausliikkeiden ja autokauppojen nimissä.

Yritysnimeen sisältyvä henkilönnimi viittaa tavallisesti yrityksen omistajaan tai omistajiin (Sjöblomin 2006: 166), kuten aineistoni nimessä *Käsityöaitta Marja Saukkoriipi*. Osa henkilönnimistä ei kuitenkaan viittaa ainoastaan nykyiseen omistajaan,

vaan yrityksen nimessä on mukana myös edellisen omistajan nimi (Sjöblom 2006: 167), kuten aineistoni nimessä *Lanka- ja Käsityöliike **Alli Anjalin**, seur. Susanna Hellberg ja Käsityöliike, omist. **Selma Rakajeff'in** seuraaja Säte Laitinen*.

Kaikissa tapauksissa yrityksen nimessä esiintyvällä henkilönnimellä ei välttämättä ole minkäänlaista yhteyttä omistajuuteen. Tällöin henkilönnimi esiintyy nimessä sen vuoksi, että se sopii esimerkiksi äännerakenteeltaan yrityksen liikeideaan (esim. *Poka-Paavo*). (Sjöblom 2006: 167.) Tämä on kuitenkin mahdollista vain etunimien kohdalla, sillä lain (toiminimilaki § 10) mukaan yrityksen nimessä ei saa käyttää sukunimeä, ellei se ole samalla liikkeen omistajan sukunimi. Sen sijaan esimerkiksi etunimeä Veijo voi käyttää siitä huolimatta, vaikkei omistajan etunimi olisikaan Veijo.

Käsityöliikkeen nimeen sisältyvä henkilönnimi voivat olla joko a) etunimi, kuten nimessä *Lankakauppa **Heini*** b) sukunimi, kuten nimessä *Lanka **Filppula-Virtanen*** tai c) näiden yhdistelmä, kuten nimessä *Nappipuoti **Soile Leinonen***. Erilaisten esiintymien määrät selviävät alla olevasta taulukosta (ks. taulukkoa 1). Kaikkiaan henkilönnimiä sisältyy käsityöliikkeiden nimiin 128 kappaletta.

Taulukko 1. Yritysnimiin sisältyvät henkilönnimet.

<u>Esiintymä</u>	<u>lukumäärä</u>
Etu- ja sukunimi	65
Etunimi	48
Sukunimi	15
Yhteensä	128

Eniten käsityötarvikeliikkeiden nimissä on etu- ja sukunimen yhdistelmiä. Niitä on kaikkiaan 65 kappaletta. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi nimet *Käsityö- ja tekstiili **Arja Tervakangas**, Käsityöliike **Taina Jaakkola**, Ompelimo **Satu Koivisto** ja Ompelurasia **Raija Pilli***. Olen laskenut tähän ryhmään mukaan ne tapaukset, joissa käytetään etunimen kirjainlyhennettä sekä sukunimeä. Tällainen tapaus esiintyy esimerkiksi nimessä *Käsityö- ja tekstiililiike **K. Tuominen***.

Toiseksi eniten liikkeiden nimissä esiintyy pelkkää etunimeä. Niitä on kaikkiaan 48

kappaletta. Etunimi esiintyy esimerkiksi nimissä *Pirjon Lanka ja Neule, Ompelimo Olivia, Käsityöliike Linnea, Alman Puoti ja Marjan Soppi*. Olen laskenut tähän ryhmään mukaan myös mahdolliset lempinimet, joita esiintyy viidessä yritysnimessä. Yritysnimet ovat seuraavat: *KÄSITYÖLIIKE LIISUKKA, Tiitun Tupa, Käsityöliike Maijukka, Käsityö ja ompelutarvike Ansu* sekä *Puputsin Puoti*.

Kaikista vähiten käsityöliikkeiden nimissä esiintyy pelkkää sukunimeä, sillä ainoastaan 15:ssä henkilönimen sisältävässä nimessä on mukana pelkkä henkilön sukunimi. Tällaisia niminä ovat esimerkiksi nimet *Lanka Filppula-Virtanen, Ompelimo Hoffren, Mäen Huopaa ja Lankaa* ja *Henrikssonin Käsityöaitta*.

Henkilönimi voi monesta muusta sanasta poiketen muodostaa myös yksinään koko yrityksen nimen. Tällaisia yritysnimiä aineistossa on 36 kappaletta. Suurin osa tällaisista yritysnimistä, 32 kappaletta, koostuu etu- ja sukunimen yhdistelmästä. Esimerkiksi yritysnimissä *Kaija Mäkilä, Anita Kulju* ja *Orvokki Tehiluoto* on etu- ja sukunimi. Ainoastaan 3 nimeä muodostuu pelkästä sukunimestä (*Aadla, Piiku, Neovius*) ja 1 nimi etunimestä (*Ulla-Brittas*).

Selkeästi suurin osa, 109 nimeä, sisältää naisen nimen (esim. *Gitas Hantverk, Elli Törmä-Uotila, Lanka- ja Käsityöliike Inkeri*). Ainoastaan 4 nimeen sisältyy miehen nimi (esim. *Lasse Pellikka, Kurt Byggmästrar*). Tämä johtuu varmasti siitä, että useimmiten yrityksen omistaa nainen. Toisaalta etunimi voi olla yrityksen nimessä mukana myös muusta syystä, jolloin se ei varsinaisesti viittaa omistajuuteen. Pelkän sukunimen sisältävistä 15 nimestä (esim. *Lanka Filppula-Virtanen*) on vaikea päätellä, onko kyseessä naisen vai miehen nimi, joten kyseisiä tapauksia ei voi ottaa huomioon arvioitaessa naisten ja miesten nimen esiintyvyyttä.

Etu- ja sukunimen runsas käyttö voi selittyä sillä, että molempien nimien käyttö lisää yritysnimen informatiivisuutta. Pelkän sukunimen käytön vähäisyys voi vastaavasti selittyä sillä, että yritysnimi ei ole tarpeeksi informoiva, jos nimessä on ainoastaan sukunimi. Pelkän sukunimen käyttö voi olla myös etäännyttävää verrattuna etunimen tai koko nimen käyttöön. Etunimen runsas käyttö saattaa selittyä sillä, että etunimen avulla yritysnimeen lisätään tuttuuden ja mutkattomuuden vaikutelmaa. Sukunimen tai etu- ja sukunimen yhdistelmän käyttö luo virallisemmän vaikutelman, jota halutaan häivyttää käyttämällä

pelkkää etunimeä, joissakin tapauksissa jopa lempinimeä.

Yhteenvedona voidaan todeta, että käsityöliikkeiden kohdalla henkilönimen sisältävien yritysnimien käyttö on hyvin suosittua. Henkilönimen käyttö on suositumpaa kuin esimerkiksi paikannimen käyttö. Tämä voi johtua siitä, että yritys haluan nimetä henkilökohtaisemmin. Tämä onnistuu paremmin henkilönimellä kuin johonkin yleiseen paikkaan viittaavalla nimellä. Yhteenvedona voidaan myös todeta, että käsityöliikkeen nimessä esiintyvä henkilönimi on useimmiten sukunimestä ja naisen etunimen koostuva nimi, joka viittaa paikan omistajaan.

3.2 Paikannimet

Aineistoni 318 nimestä 45 nimessä esiintyy jokin paikannimi, joka viittaa vaihtelevasti erilaisiin tarkoitteisiin. Olen huomionnut laskuissa paikannimestä ja toimintapaikkasanasta, paikannimestä ja tuotesanasta sekä paikannimestä ja muusta sanasta muodostuvat nimet. Mukana ovat myös paikannimen sisältävät pidemmät yhdistelmät sekä yksinään nimen muodostava paikannimi.

Paikannimellä tarkoitan erilaisia yritysnimissä esiintyviä paikkojen nimiä. Paikannimen tarkoite voi olla kunta, kaupunki, maakunta tai vieläkin suurempi alue, kuten maa tai maanosa. Paikannimi voi viitata myös edellä mainittuja paikkoja pienempiin paikkoihin, kuten kyliin, kaupunginosaan tai jopa katuihin. Paikannimen tarkoite voi olla myös jokin muu kuin edellä mainitut tarkoitteet. Tällainen paikka voi olla jokin keksitty paikka, jota ei todellisuudessa ole olemassa.

Sjöblomin (2006: 169) mukaan yritysnimessä esiintyvä paikannimi viittaa yleensä yrityksen sijaintiin. Tällöin paikannimi on yleensä kadunnimi tai kaupunginosan nimi. Paikannimi voi ilmaista myös yrityksen toiminta-alueen, jolloin yritysnimessä esiintyy yleensä laajempaan alueeseen viittaava sana, kuten kaupungin tai maan nimi. Nämä tehtävät voivat olla osittain myös päällekkäisiä, jolloin paikannimi viittaa sekä yrityksen sijaintiin että toiminta-alueeseen. Yritysnimessä esiintyvällä paikannimellä voi olla edellä mainittujen tehtävien lisäksi myös muita tehtäviä; paikannimen tarkoituksena voi olla

esimerkiksi yrityksen toimintaan sopivien mielikuvien synnyttäminen. (Mp.)

Suurin osa aineiston nimiin sisällyvistä paikannimistä viittaa kaupunkiin tai kuntaan. Kaupunkiin viittaavia paikannimiä esiintyy 25 nimessä. Esimerkiksi seuraavissa nimissä esiintyy kaupungin nimi: **Kurikan Lanka- ja Lahjapuoti**, **Rauman Nauha- ja Nappiliike**, **Tampereen Lanka-Aitta** ja **Savonlinnan Käsityökeskus**. Kuntaan viittaavia nimiä esiintyy kaikkiaan 9 nimessä. Tällaisia nimiä sisältyy esimerkiksi nimiin **Pellon Käsityöliike**, **Ilmajoen Käsityöliike** ja **Vöyrin Käsityöliike**.

Ainoastaan 5 yritysnimessä paikannimi viittaa kuntaa tai kaupunkia laajempaan kokonaisuuteen. Näistä nimistä 4:ssä paikannimi viittaa maakuntaan (**Österbottens Hantverk**, **Pohjanmaan Ateljee Ahkeraliisa**, **Ålands MNH-Textil**, **Karjalan Ompelukone**) ja 1:ssä puolestaan maahan (**Suomen Käsityötarvike**). Vastaavasti kaupunkia tai kuntaa pienempiin paikkoihin viitataan ainoastaan 3 nimessä. Näistä 2:ssa paikannimi viittaa kylään (**Toivilan Kylän Maapaikka**, **Tervakosken Coconut**) ja 1 nimessä puolestaan kaupunginosaan. Viimeksi mainittua tapausta edustaa yritysnimi **Möysän Lanka ja Asuste**, jossa sana **Möysä** viittaa Lahden kaupunginosaan, jossa kyseinen yritys myös sijaitsee.

Yksikään aineiston yritysnimessä esiintyvä paikannimi ei viittaa ulkomailla sijaitsevaan paikkaan tai sisällä rakennuksen tai muun vastaavaan maamerkin nimeä, vaikka Sjöblomin (2006: 170) mukaan yritysnimessä esiintyvät paikannimet voivat olla rakennuksen tai muun merkittävän maamerkin nimiä. Lisäksi paikannimi voi viitata ulkomailla sijaitseviin kaupunkeihin, maihin tai jopa kokonaiseen maanosaan (mts. 171). Käsityöliikkeiden toiminta on kuitenkin sijoittunut suurimmaksi osaksi kotimaisille markkinoille ja yleensä lähinnä yhden kaupungin tai kunnan alueelle, mitä todistavat myös yritysnimiin sisältyvät paikannimet.

Yritysnimessä olevan paikannimen ei välttämättä tarvitse viitata karttoihin merkittyy, konkreettisesti olemassa olevaan paikkaan. Aineistoni yritysnimistä 3:ssa paikkaa tarkoittava sana ei viittaa karttaan merkittyy paikkaan, vaan johonkin muunlaiseen alueeseen. Kyseisissä nimissä paikannimen tehtävänä ei ole viestiä yrityksen sijainnista tai toimialueesta, vaan paikannimen tarkoituksena on ennemminkin herättää erilaisia mielikuvia, jotka liitetään nimeä kantavaan yritykseen.

Esimerkiksi nimessä **Koiramäen Pajutalli** sana **Koiramäki** viittaa todellisen

kaupungin, kunnan, kaupunginosan tai kylän sijaan mielikuvitukselliseen paikkaan, jota ei ole olemassa kartoissa. Myöskään nimessä *Lakeuden Käsityötaitajat* sana *Lakeuden* ei viittaa tiettyyn paikkaan, vaan sanalla tarkoitetaan laakeaa luonnonpaikkaa, kuten peltoaukeaa tai tasankoa, joita on paljon esimerkiksi Pohjanmaalla. Nimessä *Pohjolan Puoti* esiintyvällä sanalla *Pohjola* voidaan puolestaan viitata Suomen sijaintiin pohjoisena maana, pohjolana, sillä yritys ei sijaitse kaupungissa tai kunnassa, jonka kaupunginosan tai kylän nimi olisi Pohjola. Yritys ei myöskään sijaitse pohjoisessa, jolloin paikannimen käyttö olisi luontevaa, vaan yritys sijaitsee Etelä-Suomessa. *Pohjola*-sanaa käytetään useissa eri toimialojen yritysnimissä eri puolella Suomea, kuten nimissä *Vakuutusosakeyhtiö Pohjola*, *OP-Pohjola*, *Pohjolan teräs* ja *Pohjolan liikennekoulu*.

Aineistoni perusteella käsityöliikkeiden nimissä käytettävät paikannimet viittaavat lähinnä kaupunkiin tai kuntaan, jossa yritykset myös sijaitsevat ja toimivat. Sen sijaan kovinkaan tavallista ei ole viitata näitä paikkoja suurempiin tai vastaavasti pienempiin paikkoihin. Nimiin sisältyy hyvin vähän myös erikoisempiin tarkoitteisiin viittaavia paikannimiä. Ainoastaan muutamissa nimissä (*Pohjolan Puoti*, *Koiramäen Pajutalli*) on viitattu muuhun paikkaan kuin kaupunkiin, kuntaan, kylään, kaupunginosaan, maakuntaan tai maahan.

Paikannimen käyttäminen yritysnimessä on aineiston perusteella melko harvinaista. Ilmeisesti yrityksen sijaintipaikan tai toiminta-alueen esiin tuominen yrityksen nimessä ei ole olennaista, vaan nimessä halutaan tuoda esille muita asioita. Paikannimen käyttäminen yrityksen nimessä ei kuitenkaan ole uusi ilmiö, vaan niitä on käytetty yritysnimien yksilöimiseen jo 1800-luvulta lähtien (Sjöblom 2006: 169). Vaikuttaa kuitenkin siltä, käsityöliikkeiden nimet yksilöidään muilla tavoin. Yksi tällainen keino on aikaisemmassa luvussa esitelty henkilönnimen käyttäminen.

3.3 Toimintapaikkasanat

Yksi keskeinen käsityöliikkeiden nimien rakennusaines on toimintapaikkaan viittaava sana, joka kertoo toimitilasta, jossa yritystoimintaa harjoitetaan. Aineistossani

toimintapaikkasana sisältyy kaikkiaan 104 nimeen. Tähän on laskettu henkilönnimestä ja toimintapaikkasana, paikannimestä ja toimintapaikkasana, tuotesanasta ja toimintapaikkasana sekä muusta sanasta ja toimintapaikkasana koostuvat nimet. Lisäksi mukaan on laskettu muut yhdistelmät, joissa esiintyy toimintapaikkasana.

Toimintapaikkasanat eivät siis muodosta yksinään yrityksen nimeä, mikä johtuu siitä, että yrityksen nimeksi ei hyväksytä pelkkää yleistä toimintaan viittaavaa sanaa, kuten sanaa *rakennusliike* (toiminimilaki: § 8). Toimintapaikkasana esiintyykin nimessä yhdessä jonkin toisen sanan kanssa. Tällaisia sanoja ovat etenkin paikannimet ja henkilönnimet. Perehdyinkin seuraavassa luvussa 3.3.1 siihen, millaisia toimintapaikkasanoja esiintyy yhdessä paikannimien kanssa. Luvussa 3.3.2 selvitän puolestaan sen, millaisia toimintapaikkasanoja esiintyy yhdessä henkilönnimien kanssa.

3.3.1 Toimintapaikkasana paikannimen kanssa

Toimintapaikkasanat sisältävistä 104 nimestä 15 nimeä koostuu paikannimestä ja toimintapaikka ilmaisevasta sanasta. Tähän ryhmään olen laskenut mukaan nimet, joissa paikannimi tulee ennen toimintapaikkasanaa sekä nimet, joissa toimintapaikkasana tulee paikannimen jälkeen. Paikannimestä ja toimintapaikkasana koostuvia nimiä ovat esimerkiksi seuraavat aineistosta poimitut nimet: *Lahden Villakeskus*, *Vöyrin Käsityöliike*, *Parkanon Kehräämö*, *Tampereen Lanka-aitta*, *Pellon Käsityöliike*, *Ilmajoen Käsityöliike*, *Vöyrin Käsityöliike* ja *Kurikan Lahja- ja Lankapuoti*. Näissä kaikissa nimissä esiintyy jokin paikannimi sekä jokin toimintapaikkasana.

Merkittävä havainto on se, että paikannimen kanssa esiintyy monenlaisia toimintapaikkasanoja. Otan aluksi tarkastelun kohteeksi yhdyssanamuotoisen toimintapaikkasanat perusosan. Esimerkiksi toimintapaikkasana *käsityöliike* perusosa on sana *liike*, jota tässä tapauksessa kutsun toimintapaikkasanaksi, vaikka se ei yksinään olekaan toimintapaikkasana. Tarkastelen myöhemmin tässä samaisessa luvussa, millaisia määriteosia toimintapaikkaan viittaavissa sanoissa esiintyy.

Suosituin toimintapaikkasana paikannimien yhteydessä on sana *liike*, joka esiintyy

peräti 5 eri nimessä. Nykysuomen sanakirjan määritelmän (s. v. liike) mukaan sana *liike* tarkoittaa liikeyritystä, kauppa(liikettä) sekä myymälää. Sanan *liike* käyttö on tavallista myös muissa yritysnimissä, mikä voi johtua siitä, että sana on hyvin neutraali. Sana *liike* on useassa käsityöliikkeen nimessä kuitenkin korvattu muilla toimintapaikkaan viittaavilla sanoilla, jotka ovat *liike*-sanaa erikoisempia sanoja. Tällainen sana on esimerkiksi sana *puoti*, joka esiintyy 3 nimessä (*Kurikan Lanka- ja Lahjapuoti*, *Pohjolan puoti*, *Käsityöpuoti Hyvinkää*). Sanakirjassa (Nykysuomen sanakirja, s. v. puoti) sanaa *puoti* määritellään käytettävän varsinkin myymälästä ja kaupasta. Nykysuomen perussanakirja (s. v. puoti) määrittelee sanan *puoti* tarkoittavan pientä erikoismyymälää. Molemmissa sanakirjoissa sanan määritellään liittyvän menneisiin aikoihin. Toinen *liike*-sanan korvaava sana on *aitta*, joka esiintyy 2 nimessä (*Tampereen Lanka-aitta*, *Vaasan Lanka-Aitta*). Nykysuomen sanakirja (s. v. aitta) määrittelee sanan *aitta* tarkoittavan maalaistalon erillistä säilytyshuonetta tai -rakennusta, mutta sanaa käytetään myös jälkiosana erilaisten kauppaliikkeiden nimissä.

Konkreettisiin paikkoihin viittaavien toimintapaikkasanojen lisäksi paikannimen sisältävissä yritysnimissä esiintyy abstrakteihin paikkoihin viittaavia toimintapaikkasanoja. Tällainen on esimerkiksi sana *keskus*, joka esiintyy 2 yritysnimessä, *Lahden villakeskus* ja *Savonlinnan Käsityökeskus*. Nykysuomen sanakirjan (s. v. keskus) mukaan sana *keskus* tarkoittaa keskiosaa, keskipaikkaa, keskiötä tai paikkaa, johon toiminta on keskittynyt tai josta sitä johdetaan. Kaksi kolmesta aineistossa esiintyvistä keskukseen viittaavasta toimintapaikkasanasta esiintyy yhdessä paikannimen kanssa. Vaikuttaa siltä, että *keskus*-sanaa käytetään mieluummin paikannimen kuin esimerkiksi henkilönnimen kanssa.

Lisäksi paikannimien kanssa esiintyy toimintapaikkasana *kehräämö* (*Parkanon Kehräämö*), joka viittaa siihen, että kyseessä on kehräämötoimintaa harjoittava liike. Nimissä esiintyy myös englanninkielinen sana *shop* (*Taitoshop Kuopio*) sekä ruotsinkielinen sana *hantverksbod*, (*Malax hantverksbod*), joka suomeksi käännettynä tarkoittaa kauppaa, aittaa tai vajaa. *Shop* ja *hantverksbod* sanat ovat samalla ainoat paikannimen kanssa esiintyvät vieraskieliset toimintapaikkasanat.

Paikannimien kanssa esiintyessään toimintapaikkasanojen perusosat yhdistyvät useimmiten *käsityö*-sanan kanssa muodostaen esimerkiksi yhdyssanan *käsityöliike*. Sana

käsityö esiintyy toimintapaikkasanan määriteosana esimerkiksi nimissä *Ilmajoen Käsityöliike*, *Pellon Käsityöliike*, *Vöyrin Käsityöliike* ja *Kangasalan käsityöliike*. Toimintapaikkaan viittaavissa sanoissa toisena osana voi *käsityö*-sanan sijaan olla myös jokin muu sana, kuten *lanka*, *villa*, *lahja*, *nauha* ja *nappi*, jotka viittaavat myös käsitöihin. Tällaisia sanoja esiintyy esimerkiksi nimissä *Kurikan Lanka-* ja *Lahjapuoti*, *Rauman Nauha-* ja *Nappiliike* sekä *Lahden Villakeskus*.

Paikannimen ja toimintapaikkasanan yhdistelmissä paikannimi voi sijoittua joko nimen alkuun tai loppuun. Suurimassa osassa nimiä paikannimi on nimen alussa (*Lahden Villakeskus*, *Pohjolan Puoti*, *Kangasalan Käsityöliike*), jolloin se on myös genetiivimuodossa. Ainoastaan kahdessa nimessä paikannimi sijoittuu nimen loppuun, jolloin se on nominatiivimuodossa (*Käsityöpuoti Hyvinkää*, *Taitoshop Kuopio*). Nimi *Malax Hantverksbod* on siinä mielessä poikkeuksellinen, että paikannimi on kylläkin nimen alussa, mutta se on tavanomaisesta poiketen nominatiivissa.

Sjöblomin (2006: 170) mukaan nominatiivimuoto esiintyy useimmiten yritysnimissä, jotka ovat kokonaan vieraskielisiä, mutta muoto on mahdollinen myös täysin suomenkielisissä nimissä. Aineistossani paikannimen sisältävistä yritysnimistä muut nimet yhtä lukuun ottamatta ovat suomenkielisiä, mikä voi osaltaan selittää genetiivimuodon käytön yleisyyttä.

Aineiston perusteella näyttää siltä, että paikannimen kanssa voi esiintyä hyvinkin erilaisia toimintapaikkaan viittaavia sanoja. Paikannimien kanssa esiintyvät toimintapaikkasanat viittaavat myös hyvin selkeästi siihen, että kyseessä on käsityöliike. Nimen perusteella ei voi siis erehtyä siitä, mitä toimialaa yritys harjoittaa.

3.3.2 Toimintapaikkasana henkilönimen kanssa

Toimintapaikkasanan sisältävistä 104 nimestä peräti 41 tapauksessa toimintapaikkasana esiintyy yhdessä henkilönimen kanssa. Tähän ryhmään olen laskenut ensinnäkin ne nimet, joissa toimintapaikkasana tulee ennen henkilönimeä sekä ne nimet, joissa toimintapaikkasana tulee henkilönimen jälkeen. Aineistosta poimittuja henkilönimistä ja

toimintapaikkasanasta koostuvia nimiä ovat esimerkiksi nimet *Käsityöliike Linnea*, *Käsityöaitta Marja Saukkoriipi*, *Ompelimo Olivia*, *Marjan Soppi*, *Lankakauppa Heini* ja *Ompelimo Satu Koivisto*. Kaikkiin edellä lueteltuihin nimiin sisältyy toimintapaikkasana ja henkilönnimi.

Henkilönnimet esiintyvät hyvin monenlaisten toimintapaikkasanojen kanssa aivan kuten paikannimetkin. Henkilönnimet esiintyvät myös paikannimien yhteydessä tuttujen toimintapaikkasanojen kanssa. Tarkastelen tässä vaiheessa ensin toimintapaikkasanoissa esiintyviä perusosia, joita kutsun selvyuden vuoksi toimintapaikkasanoiksi, vaikka ne eivät yksinään muodostakaan koko toimintapaikkasanaa. Käsittelen kuitenkin myöhemmin tässä samaisessa luvussa sitä, millaisia määräiteosia toimintapaikkasanoissa esiintyy.

Henkilönnimien yhteydessä ylivoimaisesti käytetyin toimintapaikkasana on paikannimien yhteydestä tuttu *liike*-sana, joka esiintyy peräti 12 nimessä (esim. *Käsityöliike Ulrika*, *Käsityöliike Taina Jaakkola*, *Ompelimo* ja *Käsityöliike Henna Helenius*). Toiseksi eniten käytetään niin ikään paikannimienkin kanssa yleisesti esiintyvää sanaa *puoti* (6), joka *liike*-sanana tavoin on selkeästi yhdistettävissä liiketoimintaa. Sana *puoti* esiintyy esimerkiksi nimissä *Nappipuoti Soile Leinonen*, *Puputsin Puoti* ja *Alman Puoti*. Kolmanneksi eniten käytetään sanaa *aitta* (4), joka ei ole perinteinen liiketoimintapaikkaan viittaavaa sana. Kyseinen sana esiintyy esimerkiksi nimissä *Käsityöaitta Fiona*, *Käsityöaitta Marja Saukkoriipi* ja *Henrikssonin Käsityöaitta*. Lisäksi henkilönnimissä esiintyy paikannimien yhteydestäkin tutut sanat *shop* ja *keskus* (*Dina's shop* ja *Riitan Käsityökeskus*) sekä ruotsinkielinen sana *bod* (*Emilies vävbod*), joka suomeksi merkitsee kauppaa, aittaa tai vajaa. Lisäksi henkilönnimien kanssa esiintyy viisi *ompelimo*-sanaa, joilla viitataan siihen, että kyseessä on ompelimotoimintaa harjoittava yritys.

Henkilönnimien yhteydessä esiintyy myös toimintapaikkasanoja, jotka eivät esiinny paikannimien kanssa. Tällaisia sanoja ovat sanat *kauppa*, *talo*, *soppi*, *paja*, *mylly*, *kolo*, *vaja*, *kulma*, *vintti* sekä *tupa*, joita kaikkia muita esiintyy yksi kappale, mutta sana *tupa* kaksi kappaletta. Nämäkään sanat eivät välttämättä esiinny yksinään toimintapaikkasanaa, vaan niiden edellä on jokin käsitöihin liittyvä määräite. Tarkastelen kuitenkin toimintapaikkasanojen perusosia ensin ilman määräiteosaa.

Sanat *kauppa*, *talo*, *soppi* ja *paja* viittaavat sanakirjojen mukaan *liike*-sanana tavoin liikehuoneistoon. Nykysuomen perussanakirjan määritelmän (s. v. kauppa) mukaan sana *kauppa* tarkoittaa kauppapuotia, liikettä tai myymälää. Nykysuomen sanakirjassa ei ole *soppi* sanan kohdalla mainintaa sanan yhteydestä liikehuoneistoon, mutta Suomen kielen perussanakirja (s. v. soppi) määrittelee sanan merkitsevän pientä erikoismyymälää. Myös sanalla *talo* voidaan viitata asuinhuoneiston lisäksi liikekäyttöön tarkoitettuun rakennukseen (Nykysuomen sanakirja s. v. talo). Myös *paja*-sanalla on jonkinlainen yhteys liikehuoneistonimitykseen. Nykysuomen sanakirjan (s. v. paja) mukaan *paja* tarkoittaa sepän verstasta tai yhdyssanan jälkiosana työhuonetta, verstasta tai teollista yritystä.

On mielenkiintoista, ettei varsinkaan *kauppa*-sanaa esiinny useammassa yritysnimessä. Olisi voinut olettaa, että *kauppa*-sana olisi *liike*-sanana tavoin suosittu toimintapaikkaan viittaava sana, sillä se on *liike*-sanana tavoin neutraali ilmaus. Ilmeisestikin sana *liike* antaa mielikuvan modernimmasta toiminnasta kuin *kauppa*-sana, joka voidaan kokea liian tavalliseksi tai perinteiseksi. Vaikuttaa myös siltä, että sanojen *soppi*, *talo* ja *paja* yritystoimintaan viittaava merkitys on hävinnyt, sillä kyseisiä sanoja ei käytetä samoissa määrin yritysnimien osana kuin *liike*-sanaa, jonka merkitys on vahvasti yritystoimintaan viittaava.

Edellä esiteltyjen sanojen *liike*, *kauppa*, *soppi*, *talo* ja *paja* lisäksi suomen kielessä on myös muita sanoja, joiden avulla voidaan viitata liiketoimintapaikkaan. Eräs tällainen sana on sana *putiikki*, jonka käyttö aineistossa on kuitenkin erittäin harvinaista. Se esiintyy ainoastaan yhdessä yritysnimessä. Nykysuomen sanakirjan (s. v. putiikki) mukaan sana *putiikki* tarkoittaa myymälää, puotia. Ilmeisestikin kyseinen sana on liian tavanomainen toimintapaikkaa ilmaiseva sana, minkä vuoksi sen käyttö on harvinaisempaa.

Henkilönnimestä ja toimintapaikkasanasta koostuvien nimien joukossa on myös joukko muita liiketoimintapaikkaan viittaavia sanoja, joita ei esiinny yhdessä paikannimien kanssa. Kyseiset sanat eivät myöskään ole suoraan yhdistettävissä liiketoiminnan harjoittamiseen edellisten sanojen tavoin. Sanat viittaavat kyllä paikkaan, mutta eivät perinteiseen paikkaan, jossa liiketoimintaa harjoitetaan. Suurin osa näistä sanoista onkin toimintapaikkasanoina epätyypillisempiä sanoja kuin esimerkiksi sana *liike* juuri sen vuoksi, ettei niitä yhdistetä liiketoimintaan yhtä helposti. Tällainen sana on esimerkiksi

sana *vaja*, joka herättää aivan toisenlaisen mielikuvan kuin esimerkiksi sana *liike*, johon helposti yhdistyy mielikuva kaupankäynnistä.

Esimerkiksi yritysnimessä *Minnan Villavintti* esiintyy sana *vintti*, joka Nykysuomen sanakirjan (s. v. *vintti*) mukaan tarkoittaa ullakkoa tai kaivon vipulaitetta. Yritysnimessä *Käsityökolo*, *Sirkka-Liisa Honkola* esiintyy puolestaan sana *kolo*. Sanalla tarkoitetaan Nykysuomen sanakirjan (s. v. *kolo*) mukaan pientä kuoppaa, syvennystä, lovea tai reikää. Yritysnimessä *Villavaja Anna-Maija Tuomisto* on puolestaan sana *vaja*, joka Nykysuomen sanakirjan (s. v. *vaja*) mukaan tarkoittaa toisen rakennuksen yhteyteen rakennettua, varastona käytettävää ulkosuojaa, liiteriä. Yritysnimessä *Brittan Lankamyly* esiintyy myös harvoin yritysten nimissä käytettävä sana *mylly*. Nykysuomen sanakirjan (s. v. *mylly*) mukaan sana *mylly* liitetään viljan jauhamisessa tarvittaviin koneisiin tai muihin viljamylyn tavoin toimiviin laitteisiin. Lisäksi sanalla *mylly* voidaan tarkoittaa hyörinää, kiirettä, kaaosta ja sekamelskaa. Nykysuomen sanakirja (s. v. *mylly*) määrittelee sanan tarkoittavan edellisten lisäksi erilaisia suuria ja tehokkaita järjestelmiä, systeemejä sekä koneistoja.

Muita perinteisemmistä toimintapaikkaa ilmaisevista sanoista poikkeavia sanoja edustaa henkilönnimien yhteydessä kerran esiintyvä sana *kulma*, joka esiintyy nimessä *Juvanin Kangaskulma*. Nykysuomen sanakirjassa (s. v. *kulma*) sanan määritellään tarkoittavan kulmausta tai nurkkausta. Yksi hieman erikoisempi vastine on myös sana *tupa*, joka esiintyy aineistossa kaksi kertaa. Sana *tupa* määritellään Nykysuomen sanakirjassa (s. v. *tupa*) maalaistalossa olevaksi oleskelu- tai työhuoneeksi, vierashuoneeksi tai yksihuoneiseksi mökiksi. Sanaa voidaan myös käyttää kuvainnollisessa merkityksessä, kuten ilmauksessa *tuulentupa*. Sanakirjamääritelmässä ei kuitenkaan ole mainintaa *tupa*-sanan liittymisestä liikkeiden nimityksiin.

Yhteistä monille nimissä esiintyville erikoisemmille toimintapaikkasanoille on se, että ne viittaavat paikkoihin, jotka ovat jonkinlaisia ihmisen rakentamia rakennuksia. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi sanat *aitta*, *vintti*, *tupa*, *vaja* ja *mylly*, jotka kaikki viittaavat jonkinlaiseen rakennukseen. Toisaalta monet sanat ovat yhdistettävissä maalaiselämään. Esimerkiksi sanat *aitta*, *vintti*, *tupa*, *vaja*, *mylly* sekä *kulma* viittaavat maalaiselämään *aitta*-sanan merkityksessä säilytyspaikkaa, *tupa*-sanan merkityksessä maalaistalon

oleskeluhuonetta, *vintti*-sanon kaivon vipulaitetta, *vajan* ulkoliiteriä ja *myllyn* viljanjauhamispaikkaa. Sanalla *kulma* voidaan nurkkauksen ja kulmauksen lisäksi viitata myös tienooseen, seutuun, kulmakuntaan (Nykysuomen sanakirja, s. v kulma). Sana on ollut käytössä varsinkin maaseudulla. Maalaiselämään liittyvien sanojen käyttö yritysnimissä voi johtua siitä, että niiden avulla halutaan mahdollisesti antaa mielikuva perinteikkyydestä ja kodikkuudesta sekä käsillä tekemisestä. Useimmat käsityöliikkeet ovat myös pieniä, yhden hengen yrityksiä, jolloin esimerkiksi *vajan* ja *tuvan* kaltaisilla sanoilla saadaan vahvistettua mielikuvaa siitä, että toiminta on pientä.

Jos kaikki erikoisemmat toimintapaikkasanat lasketaan yhteen, kertyy niitä yhteensä 17 kappaletta. Mukaan ei ole laskettu sanoja *liike*, *kauppa*, *shop* tai *puoti*, jotka selvästi viittaavat yritystoimintaan, vaan mukaan on laskettu erikoisemmat toimintapaikkasanat. Olen laskenut erikoisempien toimintapaikkasanojen joukkoon myös sanat *aitta*, *soppi*, *talo* ja *paja*, sillä nimet ovat selvästi harvinaisempia, vaikka ne sanakirjan mukaan viittaavatkin liikehuoneistoon. Loppujen lopuksi erikoisempia ilmauksia on melkein pä saman verran kuin perinteisiä toimintapaikkaan viittaavia sanoja, joita on kaikkiaan 20. Vaikka perinteisiä toimintapaikkailmauksia on enemmän kuin erikoisempia, toimintapaikkaa kuvaavaksi sanaksi halutaan useissa tapauksessa valita jokin erikoisempi, tavanomaisesta *liike*-sanasta poikkeava sana.

Henkilönnimestä ja toimintapaikkasanasta koostuvissa käsityöliikkeiden nimissä on myös enemmän rakenteellista vaihtelua kuin paikannimestä ja toimintapaikkasanasta koostuvissa nimissä. Paikannimen sisältävissä yritysnimissä on selvästi yleisempää se, että paikannimi tulee ennen toimintapaikkasanaa (esim. *Savonlinnan Käsityökeskus*). Henkilönnimen sisältävissä yritysnimissä on huomattavan paljon myös nimiä, joissa toimintapaikkasana tulee ennen henkilönnimeä. Tällaisia rakenteeltaan T+H-nimiä (lyhennelmä tulee yhdistelmästä toimintapaikkasana ja henkilönnimi) ovat esimerkiksi yritysnimet *Käsityöliike Katariina*, *Käsityöaitta Fiona* ja *Ompelimo Satu Koivisto*.

Toimintapaikkasana tulee henkilönnimen jälkeen muun muassa seuraavissa nimissä: *Alman Puoti*, *Brittan Lankamylly* ja *Henrikssonin Käsityöaitta*. Näissä nimissä käytetään pelkkää etunimiä tai sukunimeä; yhdessäkään nimessä ei ole etu- ja sukunimen yhdistelmää. Aineiston perusteella esimerkiksi nimi *Jatan aitta* on mahdollinen, mutta nimi

Jatta Korhosen aitta ei ole, vaikka tällainenkin nimi olisi kielen sääntöjen puitteissa mahdollista muodostaa. Sen sijaan nimissä, joissa toimintapaikka tulee ennen henkilönnimeä (esim. *Käsityöliike Ulrika*), henkilönnimi voi olla etunimi, sukunimi tai molempien yhdistelmä.

Henkilönnimien yhteydessä esiintyvä toimintapaikkasana on tavallisesti yhdyssana. Useimmiten määriteosana esiintyy sana *käsityö* kuten paikannimestä ja toimintapaikkasananasta koostuvissakin nimissä. Yhdyssanan osana voi olla *käsityö*-sanan sijaan joko sana *lanka*, *kudonta*, *nappi*, *villa*, *kangas* tai *ohjaus*, kuten nimissä *Lankakauppa Heini*, *Villavaja Anna-Maija Tuomisto* ja *Nappipuoti Soile Leinonen*. T+H -rakenteisissa nimissä (esim. *Käsityöotalo Elviira*) toimintapaikkasana on aina yhdyssana lukuun ottamatta ompelimojen nimiä. Näin ollen esimerkiksi nimi *Puoti Elina Kuusi* ei olisi aineistossani mahdollinen, vaan ainoastaan nimi, jossa toimintapaikkasana olisi yhdyssana, kuten nimessä *Nappipuoti Elina Kuusi*. Sen sijaan H+T-rakenteisissa nimissä (esim. *Tiitun Tupa*) on toimintapaikkasanoja, jotka ovat yhdistämättömiä. Tästä esimerkkinä ovat nimet *Marjan Soppi*, *Dina's Shop* ja *Puputsin puoti*. Yksinään, ilman määriteosaa voivat toimintapaikkasananasi esiintyä ainakin sanat *puoti*, *aitta*, *tupa*, *soppi* ja *shop*, jotka kaikki ovat *shop*- ja *puoti*-sanaa lukuun ottamatta erikoisempia toimintapaikkasanoja. Paikannimestä ja toimintapaikkasananasta koostuvissa nimissä ainoastaan kahdessa esiintyy yhdistämätön toimintapaikkasana (*Parkanon kehräämö*, *Pohjolan Puoti*).

Yhdistymättömän toimintapaikkasanan käyttö voi viitata siihen, että yrityksen toiminta on hieman laajempaa kuin perinteisen käsityötarvikeliikkeen. Yrityksellä voi esimerkiksi olla myynnissä valmiita käsitöitä, tai yritys voi järjestää esimerkiksi kurssitoimintaa. Lisäksi yritys voi myydä käsityötarvikkeiden ohella myös askartelutarvikkeita tai lahjatavaroita. Tällöin esimerkiksi sanan *puoti* tai *aitta* käyttö ei anna liian yksipuolista kuvaa tuotevalikoimasta kuten sanan *käsityöpuoti* tai *lankapuoti* käyttö saattaisi antaa.

3.4 Tuotesanat

Yksi keskeinen aihepiiri aineiston nimissä ovat tuotesanat, jotka viittaavat yrityksessä myytäviin tuotteisiin ja palveluihin. Tuotesana esiintyy kaikkiaan 70 nimessä. Tähän on laskettu tuotesanasta ja paikannimestä, tuotesanasta ja henkilönimestä, tuotesanasta ja toimintapaikkasanasta sekä tuotesanasta ja muusta sanasta koostuvat nimet. Lisäksi mukaan on laskettu ne pidemmät yhdistelmät, joissa esiintyy tuotesana. Lisäksi joukkoon on laskettu yksinään käsityöliikkeen nimen muodostavat tuotesanat, vaikka ne harvoin muodostavatkaan yksin yrityksen nimeä. Tämä johtuu siitä, että yrityksen nimeksi ei hyväksytä pelkkää yleistä tuotteisiin tai palveluihin viittaavaa sanaa (esim. *Mainospalvelut*) (toiminimilaki: § 8). Esimerkiksi sanat *Ompelukerä*, *Neuleeksi* ja *narua* eivät ole aivan tavallisia tuotteisiin viittaavia sanoja, minkä vuoksi ne hyväksytään yrityksen nimeksi. Tavallisimmin tuotesana kuitenkin muodostaa yrityksen nimen yhdessä jonkin toisen sanan kanssa, mikäli tuotesana yksinään ei ole tarpeeksi erikoinen. Tällaisia sanoja ovat etenkin paikannimet sekä henkilönimet. Esittelenkin luvussa 3.4.1, millaisia tuotesanoja esiintyy yhdessä paikannimien kanssa. Luvussa 3.4.2 tarkastelen puolestaan sitä, millaisia tuotesanoja esiintyy yhdessä henkilönimien kanssa.

3.4.1 Tuotesana paikannimen kanssa

Kaikista aineiston 318 nimestä 15 nimeä muodostuu paikannimestä ja tuotetta ilmaisevasta sanasta. Paikannimestä ja tuotesanasta koostuvia nimiä ovat esimerkiksi nimet *Ikaalisten Lanka ja Käsityö*, *Mikkelin Korunappi*, *Someron Lanka* ja *Kuopion Nauha ja Nappi*. Nimessä esiintyvän tuotesanan, yhden tai kahden, avulla yritys kertoo, millaisia tuotteita tai palveluja se myy. Näin yritys kertoo samalla toimialastaan. Aineistoni nimistä 6:ssa esiintyy kaksi tuotesanaa, kuten nimissä *Ikaalisten **Lanka ja Käsityö***, *Kuopion **Nappi ja Nauha*** sekä *Möysän **Lanka ja Asuste***. Vastaavasti 9 nimessä esiintyy ainoastaan yksi tuotesana, kuten nimissä *Karjalan **Ompelukone***, *Mikkelin **Korunappi***, *Saarijärven **Neule*** ja *Salon **Nappi***.

Nimissä esiintyvät tuotesanat ovat selkeästi käsitöihin liittyviä sanoja, kuten sanat *nappi*, *lanka*, *nauha*, *ompeelukone*, *korunappi*, *käsityövakka*, *käsityötarvike*, *ompeletarvike*, *käsityö* ja *hantverk*. Sanat viittaavat ennen kaikkea käsitöissä tarvittaviin välineisiin. Nimissä on myös tuotesanoja, jota eivät suoranaisesti tarkoita käsityötarvikkeita. Tällaisia sanoja ovat sanat *neule*, *asuste* ja *lahja*. Sanan *neule* voidaan enneminkin ymmärtää viittaavan käsityön tekemisen lopputulokseen, valmiiseen tuotteeseen. Samaten sana *asuste* viittaa enneminkin valmiiseen aikaansaannokseen. Sana *lahja* ei suoraan liity käsitöihin, vaan se voi tarkoittaa mitä tahansa lahjaksi annettavaa tavaraa.

Sanat *asuste*, *lahja* sekä *neule* eivät esiinny nimissä ainoina tuotesanoina, vaikka tämä olisi mahdollista, vaan ne esiintyvät yhdessä toisen tuotesanan kanssa. Sana *lahja* esiintyy yhdessä sanan *käsityö* kanssa, ja sanat *asuste* ja *neule* esiintyvät yhdessä sanan *lanka* kanssa. Tällöin kyseisten tuotesanojen tehtävänä on kertoa laajemmin liikkeen tuotevalikoimasta: *Möysän Lanka ja Asuste* -liikkeestä sekä *Pirjon Lanka ja Neule* -liikkeestä voi ostaa lankojen lisäksi myös asusteita tai neuleita. *Someron Käsityö ja Lahja* -liikkeessä on puolestaan myynnissä käsitöiden lisäksi myös lahjoja.

Tuotesanojen rinnastamista esiintyy myös muissa ryhmän nimissä. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi *Kuopion Nappi ja Nauha* sekä *Porvoon Nappi ja Lanka*. Rinnastamisen syynä voi olla se, että yritys haluaa kertoa laajemmin tuotevalikoimastaan, jolloin yhden tuotesanan käyttäminen ei riitä. Parissa yritysnimessä esiintyy myös äänteellistä sointuvuutta, mikä on voinut vaikuttaa yritysnimen muodostamiseen. Tällaisia yritysnimiä ovat esimerkiksi nimet *Porin Nauha ja Nappi* ja *Kuopion Nappi ja Nauha*, joissa esiintyvät tuotesanat alkavat samoilla äänneillä. Toki syynä voi olla myös se, että yritykset ovat keskittyneet nimenomaan nauhojen ja nappien myyntiin, jolloin yrityksen nimessä on hyvä tuoda esille keskittynyt tuotevalikoima.

Nimissä esiintyvät tuotesanat voivat olla ekstensioltaan suppeita, kuten sanat *nappi*, *lanka* tai *nauha*, tai laajoja, kuten *käsityö*, *käsityötarvike* tai *lahja*. Suppeaekstensioiset sanat viittavat käsitöissä tarvittaviin tuotteisiin, kun taas laajempieksensioiset sanat viittaavat suurempiin kokonaisuuksiin. Esimerkiksi sana *lanka* viittaa pelkästään lankaan, jota tarvitaan käsitöitä tehdessä. Sana *käsityö* puolestaan viittaa sekä käsitöiden tekemiseen että prosessin lopputulokseen eli valmiiseen käsityötuotteeseen (Nykysuomen sanakirja s.

v. käsityö). Niiden yritysten, joiden nimessä on sana *käsityö*, voisi olettaa myyvän tarvikkeiden lisäksi myös valmiita käsityötuotteita.

Suurin osa tuotesanoista on viittausalaltaan suppeita. Syynä tähän voi olla se, että viittausalaltaan suppeat sanat ovat konkreettisempia, helpommin ymmärrettäviä kuin abstrakteihin käsitteisiin viittaavat sanat. Syynä voi olla myös se, että yritykset ovat nimenomaan keskittyneet tarvikkeiden ja välineiden myyntiin. Yritykset saattavat myös keskittyä tiettyjen tarvikkeiden, kuten esimerkiksi lankojen, myyntiin, jolloin nimessä on järkevää tuoda esille tuotevalikoima.

Toisaalta laajempiekstensioisen sanan, kuten *käsityö* tai *käsityötarvike*, käyttö ei rajaa tuotevalikoimaa asiakkaan silmissä mihinkään tiettyyn suuntaan, kuten esimerkiksi sanan *lanka* käyttö. Jos yrityksen nimi on esimerkiksi *Porin Nauha ja Nappi*, voi asiakas nimen perusteella saada käsityksen, jonka mukaan yritys myy ainoastaan nappeja ja nauhoja, mutta ei esimerkiksi lankoja. Laajaekstensioisemmat sanat antavat mahdollisuuden viitata hyvinkin monenlaisiin tuotteisiin. On hyvin mahdollista, että yritysten, joiden nimessä on laajempiekstensioinen sana, tuotevalikoima on laaja. Tällöin ne myyvät monenlaisissa käsitöissä tarvittavia tuotteita, välineitä ja tarvikkeita.

Suurimassa osassa nimiä, kuten nimessä *Kuopion Nappi ja Nauha*, rinnastetaan ekstensioltaan yhtä laaja-alaiset sanat. Sen sijaan nimissä *Ikaalisten Lanka ja Käsityö* ja *Möysän Lanka ja Asuste* rinnastetaan merkitykseltään suppea-alainen sana merkitykseltään huomattavasti laaja-alaisempaan sanaan. Sanojen *lanka* ja *käsityö* esiintyminen samassa sanassa saa myös aikaan mielikuvan, jonka mukaan *lanka* sana viittaisi juuri ompelemisessa ja vaatteiden valmistuksessa tarvittaviin tuotteisiin, kun taas sana *käsityö* viittaisiin kutomisessa ja neulonnassa tarvittaviin välineisiin. Tällöin esimerkiksi *Ikaalisten Lanka ja Käsityö* -liikkeestä voisi ostaa sekä kutomisessa että ompelemisessa tarvittavia välineitä.

Paikannimestä ja tuotesanasta koostuvat yritysnimet ovat henkilönimestä ja tuotesanat koostuviin nimiin verrattuna erikoisia siinä mielessä, että nimeen sisältyvien sanojen järjestys on vakio. Aineistossa on ainoastaan nimiä, joissa paikannimi tulee ennen tuotesanaa, kuten nimessä *Saarijärven Neule* tai *Varkauden Ompelutarvike*. Tällöin paikannimi on aina genetiivissä ja tuotesana tai -sanat nominatiivissa. Esimerkiksi

yrittäjien *Neule Saarijärvi* tai *Ompelutarvike Varkaus* eivät olisi aineiston perusteella mahdollisia. Henkilönnimen sisältävissä yrittäjien nimissä on mahdollista, että tuotesana tulee ennen henkilönnimeä.

3.4.2 Tuotesana henkilönnimen kanssa

Tuotesanat esiintyvät paikannimien lisäksi etenkin henkilönnimien kanssa, kuten nimissä *Ann-Majs Hantverk*, *Käsityö- ja tekstiili Arja Tervakangas*, *Mäen huopaa ja lankaa*, *Aaltosen Lanka* ja *Ritan Nauha ja Nappi*. Henkilönnimen ja tuotesanan yhdistelmiä on hieman enemmän kuin paikannimen ja tuotesanan yhdistelmiä, 20 kappaletta. Näissäkin nimissä tuotesanan avulla kerrotaan, millaisesta liiketoiminnasta on kyse. Tuotesanan avulla annetaan selkeä vihje siitä, minkä alan toimintaa yritys harjoittaa.

Henkilönnimien kanssa esiintyvät tuotesanat ovat paikannimien kanssa esiintyvien tuotesanojen tavoin käsitöihin liittyviä sanoja, jotka viittaavat käsitöissä tarvittaviin tarvikkeisiin ja välineisiin. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi suppeakstensioiset sanat *lanka*, *nappi*, *nauha*, *ompeleasia*, *lankakerä* ja *la mantilla*. Joukossa on suppeakstensioisten sanojen lisäksi myös laajempiekstensioisia sanoja, kuten *käsityö*, *lahja*, *kangas*, *neule*, *tekstiili*, *ompele*, *käsityötarvike*, *ompelestarvike* ja *askartelutarvike*.

Henkilönnimien yhteydessä esiintyy myös muita sellaisia tuotesanoja, joita ei esiinny paikannimien kanssa. Tällaisia sanoja ovat sanat *huopa* ja *askartelutarvike*. *Askartelutarvike*-sanan esiintymisen selittää yksinkertaisesti se, että yritys myy myös askartelutarvikkeita. Myös sanan *huopa* esiintyminen voi johtua siitä syystä, että yritys myy askartelutarvikkeita, johon sanalla *huopa* viitataan.

Myös henkilönnimien yhteydessä voidaan rinnastaa kaksi tuotesanaa, kuten esimerkeissä *Pirjon Lanka ja Neule* sekä *Ritan Nauha ja Nappi*. Hieman yli puolessa tapauksista, 11 nimessä, esiintyy kuitenkin ainoastaan yksi tuotesana, joka 5 tapauksessa on laajaekestensioinen. Syy suppeakstensioisten sanojen suosimiseen on hyvin todennäköisesti sama kuin paikannimien kanssa esiintyvien tuotesanojen kohdalla: suppeakstensioiset ovat helpommin ymmärrettäviä. Vastaavasti 9 nimessä esiintyy kaksi ja-sanalla yhdistettyä

tuotesanaa. Näistä tapauksissa 2 nimessä on yhdistetty kaksi suppeaekstensioista sanaa ja vastaavasti 6 tapauksessa kaksi laajempiektensioista sanaa. Ainoastaan 1 nimessä on liitetty ja-sanalla yhteen suppea- ja laajaekstensioinen sana. Kyseessä on nimi *Pirjon Lanka ja Neule*.

Henkilönnimen ja tuotesanan sisältävissä nimissä on myös eroja verrattuna paikannimen ja tuotesanan sisältäviin nimiin. Henkilönnimen sisältävissä nimissä tuotesana voi tulla joko ennen tai jälkeen henkilönnimen toisin kuin paikannimen sisältävissä nimissä, joissa tuotesana voi tulla ainoastaan paikannimen jälkeen, kuten nimessä *Varkauden Ompelutarvike*. Nimiä, joissa tuotesana tulee ennen henkilönnimeä, on kaikkiaan 8 kappaletta. Esimerkiksi sanat **Kangas ja Käsiyö Ojanaho**, **Käsiyö ja Tekstiili Arja Tervakangas** sekä **Lanka Filppula-Virtanen** ovat esimerkkejä nimistä, joissa tuotesana tai -sanat tulevat ennen henkilönnimeä. Vastaavasti henkilönnimellä alkavia sanoja on 12 kappaletta, joista esimerkkeinä toimivat sanat **Leenan Käsiyö ja Lahja**, **Gitas Hantverk ja Pirjon Lanka ja Neule**.

Henkilönnimellä alkavia nimiä yhdistää se, että kaikissa nimissä esiintyy pelkkä etu- tai sukunimi. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi nimet **Maris Handarbete ja Aaltosen Lanka**. Esimerkiksi nimi *Mari Jonssöns Handarbete* tai *Matti Aaltosen Lanka* ei ole aineiston perusteella mahdollinen. Sen sijaan tuotesanalla tai -sanoilla alkavissa nimissä voi olla myös etu- ja sukunimen yhdistelmä, kuten nimessä *Ompelurasia Raija Pilli*. Näissäkin nimissä esiintyy myös pelkkä sukunimi tai etunimi, kuten nimissä *Käsiyö ja ompelutarvike Ansu* ja *Kangas ja Käsiyö Ojanaho*.

Henkilönnimen ollessa tuotesanan edellä henkilönnimi on genetiivimuodossa ja tuotesana nominatiivissa. Tämä tulee esille esimerkiksi nimissä *Gitas Hantverk, Nina's Handarbete ja Ritan Nauha ja Nappi*. Kaikki muutkin nimet yhtä lukuun ottamatta noudattavat tätä sääntöä. Nimessä *Mäen huopaa ja lankaa* tuotesanat ovat kuitenkin poikkeuksellisesti partitiivimuodossa. Tuotesanan ollessa henkilönnimen edellä (esim. *Lanka Filppula-Virtanen*) sekä tuotesana että henkilönnimi ovat nominatiivimuodossa. Tämä pätee kaikkiin rakenteeltaan samanlaisiin nimiin, jotka koostuvat tuotesanasta ja henkilönnimestä.

3.5 Muut sanat

Käsityöliikkeiden nimissä esiintyy sanoja, jotka eivät ole paikannimiä, henkilönnimiä, toimintapaikkasanoja tai tuotesanoja. Tällaiset sanat voivat kuitenkin muodostaa käsityöliikkeen nimen joko yksinään tai yhdessä jonkin edellä mainitun sanan kanssa. Lisäksi muu sana voi muodostaa yrityksen nimen yhdessä toisen muun sanan kanssa. Muiksi sanoiksi laskettavia sanoja esiintyy kaikkiaan 173 nimessä. Tähän on laskettu mukaan paikannimen ja muun sanan, henkilönnimen ja muun sanan, tuotesanan ja muun sanan, toimintapaikkasanan ja muun sanan sekä kahden muun sanan muodostamat yhdistelmät. Lisäksi mukaan on laskettu ne pidemmät yhdistelmät, joissa esiintyy muu sana. Muihin sanoihin lukeutuva sana voi muodostaa yrityksen nimen myös yksinään. Käsittelenkin seuraavassa luvussa 3.5.1 ensin ne muut sanat, jotka muodostavat yksinään käsityöliikkeen nimen. Luvussa 3.5.2 käsittelen puolestaan henkilönnimen, paikannimen, toimintapaikkasana, tuotesanan ja toisen muun sanan kanssa esiintyviä muita sanoja.

3.5.1 Yksinään esiintyvät

Kyseinen ryhmä on semanttiselta sisällöltään hyvin monipuolinen. Ryhmän sanat ovat siinä mielessä poikkeuksellisia, että ne voivat yksinäänkin muodostaa koko käsityöliikkeen nimen. Toki henkilönnimet, paikannimet ja tuotesanatkin voivat muodostaa nimen yksinään, mutta eivät samassa mittakaavassa kuin muut nimet. Yksinään nimen muodostavien muut sanat -ryhmään kuuluvien sanojen täytyy olla poikkeavia, erikoisempia sanoja, jotta ne yksinäänkin hyväksytään yrityksen nimeksi. Tällöin yhdestä sanasta koostuva nimi on riittävän yksilöivä, jolloin nimi kykenee erottamaan yrityksen muista samanlaisista yrityksistä.

Tähän ryhmään kuuluu kaikkiaan 84 erilaista nimeä. Ryhmän nimet muodostuvat kolmenlaisista sanoista. Ensinnäkin ne voivat muodostua yhdistämättömistä perussanoista, joita on kaikkiaan 13 kappaletta. Toisekseen nimet voivat muodostua yhdyssanoista, joita on kaikkiaan 48 kappaletta. Nimet voivat muodostua myös sellaisista sanoista, jotka eivät

ole mitään todellista kieltä, vaan ne ovat keksittyjä sanoja, tekosanoja. Tällaisia sanoja aineistossa on kaikkiaan 23 kappaletta.

Ryhmään kuuluvien nimien keskeinen ero piilee siinä, voidaanko niistä päätellä kyseessä olevan käsityöliike. Yhdyssanasta muodostuvista nimistä suurin osa on sellaisia, että niistä voi päätellä liikkeen toimialan ainakin suuntaa antavasti. Tällaisia nimiä aineistossani ovat esimerkiksi yritysnimet *Nappitiikerit*, *Unelmakudelma* ja *Kude-Kammari*. Assosiaation syntyminen johtuu siitä, että yhdyssanaan sisältyy käsityösanaanastoon kuuluva sana. *Unelmakudelma*-sanassa se on sana *kudelma*, *Nappitiikerit*-sanassa sana *nappi* ja *Kude-kammari*-sanassa *kude*.

Yhdyssanat voidaan näin ollen jakaa kahteen ryhmään. Toisen näistä ryhmistä muodostavat sanat, jotka jollain tapaa kertovat yrityksen toimialasta. Tällaisia sanoja aineistossa on 26 kappaletta. Esimerkkeinä tällaisista sanoista annettakoon sanat *Muoti-Nappi*, *Lankabaari*, *Käsityö-Elisa* ja *Neuletikki*. Käsitöihin viittaavina sanoina toimivat sanat *lanka*, *käsityö*, *nappi*, *tikki*, *tilkku*, *neule*, *vakka*, *ompele*, *kerä*, *kude*, *kangas*, *räsy*, ja *villa*, jotka kaikki ovat hyvin keskeistä käsityösanaa. Suurin osa sanoista viittaa käsitöiden tekemisessä tarvittaviin materiaaleihin ja välineisiin.

Käsitöihin yhdistettävissä olevat sanat voidaan jakaa edelleen kolmeen ryhmään. Näistä ensimmäisessä yhdyssanan määriteosana on käsitöihin viittaava sana (15 kappaletta). Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi *Lankakissa*, *Lankalinja*, *Tilkkuvelho*, *Nappitiikerit* ja *Käsityö-Kaisa*. Myös yhdyssanan perusosa voi olla käsitöihin viittaava (7 kappaletta), kuten sanoissa *Kultanappi*, *Unelmakudelma*, *Sivutikki*, *Muoti-Nappi*, tai nimen molemmat osat voivat olla käsityöhön liittyviä sanoja, kuten esimerkeissä *Neuletikki*, *Kangasvilla* ja *Tilkku-Vakka* (4 kappaletta).

Käsitöihin liittyvien yhdyssanojen joukosta nousee esille pienempi ryhmä, jonka jäsenillä on yhteisiä piirteitä. Näissä sanoissa yhdyssanan toinen osa viittaa aina jonkinlaiseen paikkaan. Esimerkiksi nimissä *Kude-Kammari*, *Lankabaari*, *LankaLiiteri* ja *LankaKamari* on perusosana paikkaan viittaava sana. Paikkaan viittaavina sanoina toimivat myös sanat *lehto*, *luola* ja *mylly*. Myös nimet *Lankaruutu*, *Lankapiste* ja *Lankalinja* sisältävät jonkinlaisen suuntaa tai paikkaa ilmaisevan sanan.

Loput yhdyssanoista, 22 kappaletta, ovat sellaisia, etteivät ne paljasta yrityksen

toimialaa. Tällaisia ovat esimerkiksi sanat *Mariputiikki*, *Kirsinkulma*, *Kultakuu* ja *Toipala*. Näissä sanoissa ei ole yhtään sellaista osaa, joka antaisi mielikuvan käsityöliikkeestä. Osaa tämän ryhmän nimistä yhdistää kuitenkin se, että niihin sisältyy yksi tai useampi naisen nimi. Esimerkiksi nimiin *Kirsinkulma*, *Mariputiikki* ja *Kirjoriina* sisältyy henkilönnimi. Yrityksen nimi voi jopa kokonaan muodostua naisten nimistä, kuten esimerkeissä *MariMette* ja *Millanella*.

Yhdyssanoja muodostettaessa on myös hyödynnetty äänteellistä motivaatiota. Oman ryhmänsä muodostavat nimet, joiden muodostamiseen on vaikuttanut äänteellinen motivaatio. Nimet on pyritty muodostamaan siten, että äänteet sointuvat hyvin yhteen, kuten nimissä *Unelmakudelma*, *Taitotaivas*, ja *MILLA-NELLA*. Ensimmäisessä ja toisessa esimerkissä yhdyssanan molemmat osat alkavat samanlaisella äänneyhtymällä. Kolmannessa esimerkissä puolestaan on kyse loppusoinnusta, sillä yhdyssanan molemmat osat päättyvät samaan äänneyhtymään.

Muiden sanojen joukkoon kuuluu myös muita yritysnimen muodostavia sanoja, joista ei voi päätellä, että kyseessä olisi käsityöliikkeen nimi. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi yhdistämättömät sanat *Piskuinen*, *Vilukko*, *Ilmatar*, *Suola* ja *Together*, joita on kaikkiaan 13 kappaletta. Toisen, suuremman ryhmän muodostavat sanat kuten *Devaid*, *Norwo* ja *Vassaq*. Sanat ovat semanttisesti läpinäkymättömiä, joten niiden sisältöä on vaikea tulkita. Sanat eivät ole mitään todellista kieltä, vaan ne ovat keksittyjä, todellista kieltä jäljitteleviä. Tällaisia sanoja kutsutaan tekosanoiksi. Tekosanalla tarkoitetaan sanaa, jota ei ole muodostettu tyypillisesti johtamalla tai yhdistämällä tai selvästi lainaamalla (Sjöblom 2006: 181). Sen sijaan tekosanojen muodostustavat vaihtelevat. Perinteisiä sananmuodostuskeinoja toki käytetään, mutta sananmuodostussääntöjä myös venytetään. Tekosanoille tyypillistä on ainesten lainaaminen vieraista kielistä; sekä yhdistämisessä että johtamisessa sekoitetaan eri kielten aineksia. Tyypillisiä keinoja tekosanojen muodostamisessa ovat lähtösanojen tai niiden osien epäsäännöllinen lyhentäminen, koostesanojen muodostaminen, kontaminaatiot sekä äänteellinen muokkaaminen. Näin ollen tekosanan muodostamisessa käytetään kielen normaaleja äänne- ja muotoaineksia. Lopputuloksena saatava tekosana voi olla kielen sanan kaltainen ilmaus. Monet tekosanat myös muistuttavat klassisia kieliä, kuten kreikkaa ja latinaa. Vaikutelma saadaan aikaan

käyttämällä tekosanoissa näihin kieliin liittyviä päätteitä. (Sjöblom 2006: 182, 220, 222.)

Tekosanasta muodostuvia yritysnimiä on aineistossani 23 kappaletta. Merkittävin ero verrattuna suomenkielisiin sanoihin on siinä, että tekosanat eivät merkitse mitään. Suurimmasta osasta ei voi edes päätellä, mitä ne voisivat tarkoittaa tai miten ne on muodostettu. Tekosanojen ryhmää yhdistävät kuitenkin monet piirteet. Ensinnäkin tekosanat mustuttavat hyvin paljon suomen kielen sanoja. Aineiston tekosanat noudattavat esimerkiksi vokaalisointua, jolloin samassa sanassa esiintyy ainoastaan etu- tai takavokaaleja. Tästä esimerkkeinä nimet *Ponsuuri*, *Puffala* ja *Raunex*.

Tekosanoissa ei myöskään esiinny tavun- tai sananloppuisia konsonanttiyhtymiä. Hakulisen (1979: 23) mukaan tavunloppuiset konsonanttiyhtymät ovat suomen kielessä harvinaisia. Sanaloppuisia konsonanttiyhtymiä ei puolestaan tavata lainkaan suomen kielessä (mts. 24). Tekosanat muistuttavat suomen kieltä myös siltä osin, että suurin osa niistä koostuu useammasta tavusta. Esimerkiksi nimet *Paperella*, *Rustoopuori* ja *Sikitiko* koostuvat neljästä tavusta. Suomen kielen sanatkin ovat suhteellisen monitavuisia (mts. 31).

Yksi keskeinen ominaisuus tekosanojen ryhmässä on vieraskielisten konsonanttien huomattava määrä verrattuna muihin aineiston sanoihin. Lähes joka kolmannessa tekosanassa esiintyy yksi tai useampi vieraskielinen konsonantti. Nimissä esiintyy esimerkiksi kirjain *d*, joka on suomenkielisissä sanoissa harvemmin esiintyvä konsonantti. Nimissä myös esiintyy suomen kielelle selkeästi harvinaisempia konsonantteja, kuten *w* nimessä *Norwo*, *q* nimessä *Vassaq*, *f* nimessä *Puffala* ja *x* nimessä *Sarax*. Tekosanat voivat päättyä myös konsonantteihin, joihin suomen kielen sanat harvoin päättyvät. Suomen kielessä käytetään sananloppuisina konsonantteina vain dentaaleja, joista yleisimmin kirjaimia *n*, *t*, *s*, *r* ja *l* (Hakulinen 1979: 24). Tekosanat voivat kuitenkin päättyä myös muihin kirjaimiin, kuten kirjaimen *k* (*Koralek*), *q* (*Vassaq*), *x* (*Pirtatex*) ja *d* (*Devaid*). Omalle kielelle harvinaisempien konsonanttien käyttämisen syynä voi olla se, että tekosanoihin on haluttu hakea vieraskielisyyden vaikutelmaa.

Aineiston tekosanoja yhdistää myös se, että niissä ei ole käytetty suomalaisia *ä*- ja *ö*-kirjaimia yhtä poikkeusta lukuun ottamatta (nimi *Rökönä*). Kyseisessä nimessä on peräti kaksi *ö*-kirjainta. Sjöblominkaan (2006: 106) mukaan tekosanoja muodostettaessa ei juuri käytetä *ä*- tai *ö*-kirjaimia. Oman aineistoni kohdalla tämä pitää hyvinkin paikkaansa. Osaa

tekosanoista yhdistää myös se, että ne on voitu muodostaa henkilönimen pohjalta joko poimimalla henkilönimestä tai useammasta nimestä satunnaisia äänteitä tai lisäämällä henkilönimeen johdoksia. Tällaisia tekosanoja voisivat olla sanat *Villiina* (omistaja Viliina) ja *Sarax* (omistaja Saara). Sjöblom (2006: 181–182) on todennut tutkimuksessaan, että tekosanoja voidaan muodostaa henkilönimien pohjalta. Tällöin saadaan käyttöön aivan uudenlaisia sanoja yritysnimen muodostamista varten.

Yhteistä tekosanoille on myös se, että ne on muodostettu suomen kielen tavunmuodostusperiaatteiden mukaan. Tekosanoista 11 kappaletta on sanoja, jotka koostuvat 3 tavusta. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi nimet *Ponsuuri*, *Ilomar*, *Utuna*, *Koralek*, *Kutile* ja *Tilkkutex*. Vastaavasti 6 nimeä koostuu 4 tavusta (esim. *Sikitiko*, *Pellavakka*, *Paperella*) ja 6 nimeä 2 tavusta (esim. *Sarax*, *Vassaq*, *Friika*, *Norwo*). Sanojen tavut ovat rakenteeltaan samanlaisia kuin suomen kielen sanoissa esiintyvät tavut. Tekosanojen tavut muodostuvat konsonantin ja vokaalin jonosta (**Ko-ra-lek**, **Rö-kö-nä**,) tai konsonantin, vokaalin ja konsonantin jonosta (**Pel-la-vak-ka**, **Pir-ta-tex**).

Lisäksi sanoissa esiintyy myös muita suomen kielelle tyypillisiä tavuja, kuten konsonantin, vokaalin ja vokaalin muodostama jono (**Rus-too-puo-ri**, **Vil-lii-na**), konsonantin, vokaalin, vokaalin ja konsonantin muodostama jono (**De-void**) sekä yksittäinen vokaali, joka voi myös muodostaa tavun (**U-tu-na**, **I-lo-mar**). Ainoastaan yhdessä nimessä esiintyy tavutyyppi, joka Ison suomen kieliopin (2005: 45–46) mukaan esiintyy tyypillisesti vierassanoissa. Tämä tavutyyppi muodostuu kahdesta peräkkäisestä konsonantista ja niitä seuraavista kahdesta vokaalista (Iso suomen kielioppi 2005: 46). Kyseinen sana on yritysnimi *Friika*, jossa ensimmäinen tavu muodostuu perättäisten konsonanttien ja vokaalien jonosta (**Frii-ka**).

Tekosanoja yhdistää myös se, että niissä esiintyy enemmän konsonantteja kuin vokaaleja. Tekoista muodostetuissa nimissä esiintyy myös runsaasti geminaattoja. Jopa kolmasosassa tekosanoista esiintyy geminaatta (esimerkiksi nimissä *Pellavakka*, *Kimmelvilla*, *Paperella*, *Puffala* ja *Villiina*). Sen sijaan diftongeja esiintyy hyvin vähän, ainoastaan nimissä *Devaid*, *Rustoopuori* ja *Raunex*. Vokaaliyhtymiä ei esiinny lainkaan. Suomen kielen sanoille on tyypillistä vokaalien runsas käyttö verrattuna konsonantteihin, mitä kautta selittyy myös diftongien runsas määrä (Hakulinen 1979: 16, 18). Aineistoni

tekosanojen kohdalla tämä ei pidä paikkaansa, vaan vokaalien ja diftongien sijaan sanoissa esiintyy ennemminkin konsonantteja sekä geminaattoja.

3.5.2 Muu sana henkilönimen, paikannimen, toimintapaikkasanana, tuotesanan sekä toisen muun sanan kanssa

Muut, henkilönimiin, paikannimiin, tuotesanoihin ja toimintapaikkasanoihin kuulumattomat sanat voivat muodostaa käsityöliikkeen nimen yksinäänkin, mutta ne esiintyvät myös yhdessä henkilönimen, paikannimen, toimintapaikkasanana sekä tuotesanan kanssa. Lisäksi kaksi muiden sanojen ryhmään kuuluvaa sanaa voi keskenään muodostaa yrityksen nimen. Ryhmän nimistä 7:ssä muu sana esiintyy yhdessä paikannimen kanssa (esim. *Lakeuden Käsityötaitajat*), 7 nimessä yhdessä henkilönimen kanssa (esim. *Punotex Pirjo Rantanen*), 27 nimessä yhdessä toimintapaikkasanana kanssa (esim. *Käsityöliike Somikki*) ja 14 nimessä yhdessä tuotesanan kanssa (esim. *Lumoava Lanka*). Ryhmän nimistä 16 on sellaisia, joissa nimen muodostaa kaksi muuta sanaa. Lisäksi jokin muu sana esiintyy 18 pidemmässä yritysnimessä.

Käsityöliikkeiden nimiin sisältyy kaikkiaan 107 muuta sanaa. Tähän on laskettu mukaan 7 henkilönimen, 7 paikannimen, 27 toimintapaikkasanana sekä 14 tuotesanan kanssa esiintyvää sanaa. Lisäksi mukaan on laskettu 31 kahden muun sanan yhdistelmissä esiintyvää sanaa sekä pidemmissä nimissä esiintyvät 21 muuta sanaa. Nämä liikkeiden nimiin sisältyvät muut sanat voidaan jaotella kolmeen ryhmään: selkeästi käsitöihin viittaaviin, löyhästi käsitöihin viittaaviin ja ei lainkaan käsitöihin viittaan sanoihin. Selkeästi suurin osa sanoista on sellaisia, että ne eivät liity millään tavoin käsitöihin. Tällaisia sanoja on yhteensä 83 kappaletta. Sanojen joukosta löytyy 56 yhdistämätöntä sanaa (esim. *aurinko, pyry, coconut, kretliini*), 10 yhdyssanaa (esim. *lykky-lutti, puhdepirtti, pohjanpiika*), 14 tekosanaa (esim. *punotex, suikku, kianja*) sekä 3 johdosta (*lottala, otsola, villamo*).

Sanojen joukko on hyvin kirjava, joten ryhmittelyä pienempiin ryhmiin on vaikea tehdä. Yhdistämättömiä sanoja ja yhdyssanoja yhdistää kuitenkin se, että suurin osa

sanoista on semanttisesti läpinäkyviä. Muutamien sanojen merkitys voi olla epäselvä, mikäli sana ei ole kielenkäyttäjälle entuudestaan tuttu. Tällainen on esimerkiksi sana *lykky-lutti*, jossa sana *lutti* tarkoittaa kaksikerroksista aittarakennusta. Myös *luotoa* tarkoittava murteellinen sana *luovon* ja hevosen väritystä tai perhoslajia tarkoittava sana *papurikko* voivat jäädä tuntemattomiksi kielenkäyttäjille, jolloin ne tulkitaan helposti tekosanoiksi. Tekosanojen ryhmä sen sijaan koostuu läpinäkymättömistä sanoista, joiden semanttinen merkitys jää epäselväksi. Tässä ryhmässä esiintyvät tekosanat ovatkin hyvin samanlaisia kuin yksinään nimen muodostavat tekosanat.

Pieni osa sanoista, 11 kappaletta, on sellaisia, jotka liittyvät käsitöihin. Kahta sanaa lukuun ottamatta ryhmän sanat ovat kielen käyttöön vakiintumattomia yhdyssanoja. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi sanat *taitoneula*, *käsityövakka*, *hyppytikki* ja *lankamaa*. Sanat herättävät assosiaation käsitöiden tekemisestä, sillä ainakin toinen yhdyssanan osista viittaa käsitöihin. Tällainen sana on esimerkiksi sana *lanka*, joka esiintyy yhdyssanoissa *puuhalanka*, *lankamaa*, *elämänlanka* ja *lankapeikko*. Muita käsitöihin viittaavia sanoja ovat esimerkiksi sanat *neula*, *tikki*, ja *käsityö*, jotka esiintyvät sanoissa *taitoneula*, *hyppytikki*, *tikkimesta*, *käsityövakka* ja *käsityötaitajat*. Hieman erikoisempi sana on *neuloa-*verbistä muodostettu *neulon-*sana, joka esiintyy yhdyssanassa *NeulonTai*.

Kolmannen ryhmän muodostavat sanat, jotka voidaan sijoittaa edellisten ryhmien väliin. Tällaisia sanoja on kaikkiaan 13 kappaletta. Tähän ryhmään kuuluvat sanat viittaavat löyhästi käsitöihin. Assosiaatio on tällöin mahdollinen, mutta ei niin vahva kuin edellisen ryhmän sanojen kohdalla. Löyhästi käsitöihin viittaavia sanoja ovat esimerkiksi sanat *askare*, *taituri* ja *kankuri*. Käsitöiden voidaan nimittäin ajatella olevan askare, toiminto, johon sanalla *askare* viitataan. Sanan *taituri* voidaan ajatella viittaavan käsitöitä tekevään henkilöön, jolla käsillä tekeminen on hallussa. *Kankuri* puolestaan tarkoittaa kankaankutojaa (Nyky-suomen sanakirja s. v. kankuri). Muita tällaisia sanoja ovat toimintapaikkasanana kanssa esiintyvät sanat *ilo* ja *kuje*, jotka eivät yksinomaan liity käsitöiden tekemiseen, mutta jotka voidaan liittää myös käsityöharrastukseen. Sanalla *ilo* voidaan viitata käsitöiden tekemisen iloon, kun taas sanalla *kuje* voidaan viitata siihen, että käsitöiden tekeminen on hassuttelua tai metkuilua.

Suurin osa, 9 kappaletta, löyhästi käsitöihin viittaavista sanoista on yhdistämättömiä

sanoja, mutta sanojen joukossa on myös 4 yhdyssanaa, jotka niin ikään herättävät jonkinlaisia mielikuvia käsitöistä. Esimerkiksi nimessä *Savonrannan Kädentaitajat* yhdyssanalla *kädentaitajat* viitataan käsityön tekemisen hallitseviin henkilöihin, taitajiin. Käsitöiden tekemisen voidaan ajatella olevan käsillä taitamista, jolloin sana *kädentaitajat* herättävät mielikuvan käsillä tekemisestä. Kyseinen yhdyssana ei kuitenkaan viittaa nimenomaan käsitöihin, vaan sana saattaa herättää mielikuvia myös muunlaisesta käsillä tekemisestä, kuten askartelusta tai maalaamisesta. Samoin nimessä *Kehystys- ja käsityöliike Näppäränäppi* esiintyvän sanan *näppäränäppi* voidaan ajatella viittaavan käsistään kätevään henkilöön, jolta käsitöiden tekeminen luonnistuu helposti.

Kun tarkastellaan muista sanoista koostuvaa ryhmää kokonaisuutena, voidaan huomata, että suurin osa sanoista on substantiiveja. Muutamat sanat ovat substantiivin sijaan kuitenkin adjektiiveja. Ominaisuutta ilmaisevia sanoja esiintyy etenkin toimintapaikkasanojen ja tuotesanojen kanssa. Esimerkiksi toimintapaikkasanan sisältävissä nimissä *Pieni Lankapuoti*, *Pieni Nappikauppa*, *Suomalainen Nappitalo* ja *Punainen Tupa* esiintyy adjektiivi, joka toimii pääsanansa attribuuttina. Adjektiivi esiintyy myös yhdessä tuotesanan kanssa nimissä *Villit Langat*, *Vihreä Vyyhti*, *Luovat Langat*, *Pienet Puikot* ja *Lumoava Lanka*. Adjektiivien esiintyminen aineistossa ei ole kuitenkaan yleistä, sillä selkeästi suurin osan sanoista on substantiiveja. Sen sijaan muiden sanaluokkien sanoja nimissä ei esiinny lukuun ottamatta yhtä *meidän*-pronominia, joka esiintyy nimessä *Meän Markkinat*.

Yhteenvetona voidaan todeta, että henkilönnimestä ja muusta sanasta, paikannimestä ja muusta sanasta, tuotesanasta ja muusta sanasta, toimintapaikkasananasta ja muusta sanasta sekä kahdesta muusta sanasta koostuvat nimet eivät eroa toisistaan kovinkaan paljoa. Ainoa ero on se, että henkilönnimen, toimintapaikkasanan ja tuotesanan sisältävissä nimissä henkilönnimi, toimintapaikkasana tai tuotesana voi tulla joko ennen tai jälkeen muun sanan. Paikannimien yhteydessä muuksi sanaksi lukeutuva sana tulee aina paikannimen jälkeen (esim. *Euran Härkäpäiset*). Henkilönnimen sisältävien nimien joukossa on esimerkiksi nimi *Arjan askare*, jossa henkilönnimi tulee ennen muuksi sanaksi laskettavaa *askare*-sanaa. Samassa ryhmässä on myös nimi *Taituri Taina Pöllänen*, jossa henkilönnimi tulee vasta muun sanan jälkeen. Toimintapaikkasanan sisältävissä nimissä on samanlaista

vaihtelua. Nimessä *Käsityöliike Kretliini* toimintapaikkasana *Käsityöliike* tulee ennen toista sanaa. Vastaavasti nimessä *Luovuuden Puoti* toimintapaikkaan viittaava sana *puoti* tulee vasta *luovuus*-sanan jälkeen.

Erona näiden ryhmien välillä on kuitenkin se, että henkilönimen sisältävissä nimissä nimeä ennen tuleva sana voi olla yhdistämättömän sanan lisäksi myös yhdyssana tai tekosana, kuten nimissä *Puhdepirtti Anneli Saarimäki* ja *Punotex Pirjo Rantanen*. Sen sijaan toimintapaikkasanojen ja tuotesanojen yhteydessä ennen toimintapaikkasanaa tai tuotesanaa tuleva sana voi olla ainoastaan yhdistämätön sana.

Esittelen tässä yhteydessä muutamia muiden sanojen yhteydessä esiintyviä toimintapaikkasanoja, jotka eivät esiinny muissa yhteyksissä, kuten paikan- tai henkilönimen kanssa. Tällainen toimintapaikkasana on sana *huone*, joka esiintyy nimessä *Lankahuone Poikettava*. Nykysuomen sanakirjan mukaan (s. v. huone) sanalla *huone* tarkoitetaan asuintarkoitukseen käytettyä, seinien rajoittamaa rakennuksen osaa. Sanalla voidaan myös tarkoittaa itsenäistä rakennusta esimerkiksi työtilana. Lisäksi sanaa voidaan käyttää yhdyssanojen jälkiosana, jolloin se viittaa rakennukseen tai siinä toimivaan laitokseen. Sanakirjamääritelmässä ei kuitenkaan mainita sitä, että sanaa käytettäisiin yleisesti liikehuoneistoon viittaavana sanana. Sanan käyttö yrityksen nimessä tuo kuitenkin kotoisen vaikutelman, mihin sanan käytöllä on voitu pyrkiä.

Toinen vastaavanlainen on sanan *keskus* tavoin abstraktiin paikkaan viittaava sana *pörssi*, joka esiintyy nimessä *Käsityöpörssi TaidaNetti*. Nykysuomen perussanakirjan (s. v. pörssi) mukaan sana *pörssi* määritellään paikaksi, jossa käydään kauppaa arvopapereilla, valuutoilla ja hyödykkeillä. Aineistossa sana *pörssi* esiintyy ainoastaan yhdessä nimessä. Abstrakteihin tiloihin ja paikkoihin viittaavia sanoja käytetäänkin selvästi vähemmän kuin konkreettisiin tiloihin viittaavia sanoja. Sanan käytöllä on mahdollisesti haluttu luoda modernia kuvaa käsityöliikkeen toiminnasta.

Myös nimessä *Ateljee Taitoneula* esiintyvä sana *ateljee* on harvinainen, sillä kyseinen sana ei esiinny kertaakaan paikannimen, henkilönimien tai tuotesanan kanssa. Sana *ateljee* tarkoittaa Nykysuomen sanakirjan (s. v. ateljee) mukaan taiteilijan työhuonetta, valokuvaamoaa, muotiliikkeen työhuonetta tai myyntisalonkia. Sana luo mielikuvan hienosta, ylellisestä liikkeestä, mihin sanan käytöllä on voitu pyrkiä.

3.6 Pidemmät yhdistelmät

Tähän mennessä käsitellyt käsityöliikkeiden nimet muodostuvat siten, että nimessä on sanoja korkeintaan kahdesta eri aihepiiristä. Esimerkiksi nimessä *Vöyrin Käsityöliike* on sana paikannimien ryhmästä ja toimintapaikkasanojen ryhmästä. Nimessä *Käsityöliike Katariina* on puolestaan toimintapaikkasana ja henkilönnimi. Nimessä *Ikaalisten Lanka ja Käsityö* on puolestaan sana paikannimien ryhmästä ja kaksi sanaa tuotesanojen ryhmästä. Osa sanoista, kuten henkilönnimet, voivat muodostaa nimen myös yksinään ilman toisen aihepiirin sanaa. Tällainen on esimerkiksi yritysnimi *Seija Vänttinen*, joka muodostuu pelkästä henkilönnimestä.

Edellisissä luvuissa käsiteltyjen nimien lisäksi aineistossa on myös 26 kappaletta nimiä, jotka rakentuvat hieman eri tavoin. Nimet muodostuvat kyllä samojen aihepiirien sanoista kuin aikaisemmatkin nimet. Nimien muodostamiseksi käytetään siis paikan- ja henkilönnimiä, tuotesanoja, toimintapaikkasanoja sekä muita, edellisiin ryhmiin kuulumattomia sanoja. Nimet kuitenkin eroavat muista aineiston nimistä siten, että kyseiset nimet voivat koostua useammasta kuin kahden eri aihepiirin sanasta. Tällainen on esimerkiksi nimi *Käsityöliike Eilan Lanka*, joka sisältää toimintapaikkasanan *käsityöliike*, henkilönnimen *Eila* ja tuotesanan *lanka*. Nimi *Hollolan Käsityöliike Mesi* puolestaan sisältää paikannimen *Hollola*, toimintapaikkasanan *käsityöliike* ja muiden sanojen ryhmään kuuluvan sanan *mesi*. Kaikkiaan yhdistelmät ovat hyvin kirjavia. Eri aihepiirien sanoja ei kuitenkaan ole kuin korkeintaan kolmesta eri ryhmästä.

Nimiin saattaa myös sisältyä sellaisten aihepiirien sanoja, jotka eivät esiinny keskenään muissa, lyhyemmissä nimissä. Esimerkiksi nimi *Nokian Kauppahuone Hanna Marja* koostuu paikannimestä *Nokia*, toimintapaikkasana *Kauppahuone* ja henkilönnimestä *Hanna Marja*. Samassa nimessä on tällöin sekä paikan- että henkilönnimi toisin kuin lyhyemmissä nimissä, joissa esiintyy joko paikan- tai henkilönnimi, mutta ei molempia. Nimiin sisältyy myös muita poikkeuksellisia aihepiirien yhdistelmiä, joita ei esiinny kovinkaan monessa muussa nimessä. Esimerkiksi nimessä *Käsityötarvikkeiden erikoisliike Kamariina* esiintyy harvinainen yhdistelmä, sillä samassa nimessä on sekä tuotesana *käsityötarvike* että toimintapaikkasana *erikoisliike*. Ryhmään kuuluu myös

sellaisia nimiä, joissa saman aihepiirin sana voi esiintyä useamman kerran. Tällainen on esimerkiksi nimi *Karoliinan Kutomo Marjatta Hälikkä*, jossa esiintyy kaksi henkilönnimeä, *Karoliina* ja *Marjatta Hälikkä*. Toiseen esimerkkiin, nimeen *Käsityöliike Lankavintti Kaisa Vigren*, sisältyy kaksi toimintapaikkasanaa *Käsityöliike* ja *Lankavintti*. Henkilönnimi voi toistua osittain myös samanlaisena, kuten nimessä *Päivin Kudepuoti Päivi Oja* tai *Marjukka Tyrväinen Marjukan Kudonta*.

Pidemmissä nimissä käytetään monipuolisesti erilaisia paikannimiä, henkilönnimiä, toimintapaikkasanoja, tuotesanoja sekä muita sanoja. Eniten nimissä esiintyy henkilönnimiä, joista on käytössä sekä etunimiä, sukunimiä että etu- ja sukunimen yhdistelmiä. Kolmessa nimessä on käytetty pelkän etunimen alkukirjainta tai etu- ja sukunimien alkukirjaimia. Tällainen nimi on esimerkiksi nimi *Punainen Lanka, om. R. Lehtinen*. Alkukirjaimen käyttö mahdollistaa sen, ettei nimestä tule niin pitkään kuin silloin, jos etu- tai sukunimi tai molemmat nimet olisi kirjoitettu kokonaisina.

Paikanniminä on sekä kaupunkiin (*Nokia*), kuntaan (*Hollola*) kylään (*Toivila*) että näitä suurempaan alueeseen, maakuntaan (*Pohjanmaa*), viittaavia sanoja. Tuotesanoina puolestaan käytetään käsityötarvikkeisiin viittaavia, suppeaekstensioisia sanoja, kuten *lanka*, *nappi* ja *villavyvyhti*. Enemmän on kuitenkin laajempiekstensioisia sanoja, kuten *tarvike*, *käsityötarvike* ja *ompeleuturvike*. Toimintapaikkasanoja on hyvinkin monenlaisia. *Liike*-sanan on kuitenkin kaikista yleisin. Lisäksi nimissä esiintyy sanat *ateljee*, *putiikki*, *puoti*, *paja*, *tupa*, *huone*, *vintti*, *kauppa* ja *shop*.

Useimpien pidempien nimien kohdalla on havaittavissa sama rakenne kuin aiemmin käsiteltyjen nimien kohdalla. Nimet muodostuvat genetiivimuotoisesta attributista ja substantiivista. Näiden kahden sanan lisäksi nimeen sisältyy myös muita sanoja, jotka ovat nominatiivissa joko nimen alussa tai lopussa. Tällainen rakenne on havaittavissa esimerkiksi nimessä *Mamman Tupa Mervi Hitonen*, jossa sana *Mamman* on genetiivimuotoinen attribuutti ja *tupa* nominatiivimuotoinen substantiivi. Lisäksi nimessä on henkilönnimi *Mervi Hitonen*, joka sijoittuu nimen loppuun. Nimessä *Käsityöliike Eilan Lanka* sana *Eilan* on genetiivimuotoinen attribuutti ja sana *lanka* nominatiivimuotoinen substantiivi. Lisäksi nimessä on toimintapaikkasana *käsityöliike*, joka sijoittuu nimen alkuun.

Nimissä on havaittavissa myös rakenne, jonka muodostaa nominatiivimuotoinen attribuutti ja nominatiivimuotoinen substantiivi. Esimerkiksi nimessä *Anita Valtaoja / Käsityötarvike Nappisilmä* on havaittavissa tämä rakenne. Sana *käsityötarvike* on nominatiivimuotoinen attribuutti, jonka jälkeen tulee nominatiivimuotoinen substantiivi *nappisilmä*. Näiden kahden sanan lisäksi nimeen sisältyy henkilönimi *Anita Valtaoja*, joka sijoittuu nimen alkuun. Nimessä *Suno Shop Nordman & Sundlin* on puolestaan nominatiivimuotoinen attribuutti *Suno*, jota seuraa nominatiivimuotoinen substantiivi *Shop*. Lisäksi nimessä on kaksi henkilönimeä, jotka sijaitsevan nimen lopussa.

Näiden nimien alkuun tai loppuun sijoittuvien henkilönnimien, paikannimien, tuotesanojen, toimintapaikkasanojen ja muiden sanojen voisi ajatella olevan osassa tapauksista täydentävässä asemassa. Esimerkiksi nimessä *Päivin Kudepuoti Päivi oja* sanaliitto *Päivin Kudepuoti* on riittävän yksilöivä muodostaakseen nimen. Tällöin lopussa oleva henkilönimi *Päivi Oja* lähinnä täydentää nimeä. Samaten nimessä *Käsityöliike Lennun Paja* toimintapaikkasana *käsityöliike* on täydentävässä asemassa, sillä sanaliitto *Lennun Paja* voisi yksinäänkin muodostaa nimen.

Sjöblom (2006: 187) puhuu tutkimuksessaan selventävästä täydennysosasta, jota ilmankin nimi on täysin yksilöivä. Täydentävän nimenosan tehtävänä on antaa lisätietoa yrityksestä. Sen välityksellä yritys kertoo esimerkiksi omistajastaan, sijainnistaan ja toimialueestaan. Täydennysosa sijaitsee tavallisesti nimen lopussa, mutta myös nimenalkuinen täydennysosa on mahdollinen, mutta se on harvinaisempi kuin nimenloppuinen täydennysosa. (Mts. 187, 190.)

Jos nimen täydentävä osa määritellään ainoastaan sen perusteella, missä kohtaa nimeä se sijaitsee, nimen *Hollolan Käsityöliike Mesi* täydentävä osa olisi tällöin sana *Mesi*. Todennäköisemmin paikannimi on kuitenkin tarkentava, sillä useimpien liikkeiden nimet lyhenevät siten, että paikannimi jää pois. Sanaliitto *Käsityöliike Mesi* olisi myös yksinään riittävän yksilöivä muodostaakseen yrityksen nimen. Näin ollen täydentävää nimenosaa määriteltäessä on tärkeää kiinnittää huomiota sanan sijainnin lisäksi myös sanan sisältöön.

Kaikille pidemmille nimille on yhteistä se, että ne tavallisesti lyhenevät käytössä. Esimerkiksi virallinen, kapparekisteriin merkitty nimi *Päivin Kudepuoti Päivi Oja* lyhenee käytössä muotoon *Päivin Kudepuoti*, jolloin omistajan nimi jää pois. Samoin nimi

Mamman Tupa Mervi Hitonen lyhenee muotoon *Mamman Tupa*, jolloin nimen lopussa oleva henkilönnimi jää pois. Yleensä omistaja ja asiakkaat käyttävät nimien lyhyempiä muotoja. Liikkeen nimikylttiin on myös yleensä merkitty nimen lyhyempi versio. Sen sijaan virallisissa papereissa ja muissa virallisissa käyttöyhteyksissä käytetään pidempää muotoa.

4. KYSELY NIMIEN SISÄLLÖSTÄ

4.1 Kyselylomakkeen rakenne ja sisältö

Tutkimuksessani on mukana kysely, jonka avulla selvitän, millainen on kielenkäyttäjien mielestä hyvä nimi käsityöliikkeelle. Aikaisemmin tehdyissä yritysnimiä koskevissa pro gradu -tasoisissa tutkimuksissa on harvoin selvitetty kielenkäyttäjien käsityksiä siitä, millainen on heidän mielestään hyvä tai vastaavasti huono nimi yritykselle. Sen sijaan kaupunkinimistön tutkimuksen alueella esimerkiksi Johanna Valkama (2008) on selvittänyt Hervannan kadunnimiä käsittelevässä pro gradu -tutkielmassaan, millainen on asukkaiden mielestä hyvä kadunnimi. Kielenkäyttäjät asiakaskuntana ovat kuitenkin se ryhmä, jota varten yritysnimiä kehitetään. Onkin tärkeää selvittää, millaisia käsityksiä heillä on liikkeiden nimistä.

Olen pyrkinyt pitämään kyselyni mahdollisimman yksinkertaisena ja lyhyenä. Näin ollen lomake (ks. liitettä 3) koostuu ainoastaan neljästä kysymyksestä, joiden avulla pyrin selvittämään, millainen on hyvä ja vastaavasti huono nimi käsityöliikkeelle. Keskityn kyselyssä ennen kaikkea siihen, mitä mieltä vastaajat ovat nimien sisällöstä. Aineistoni nimissä on paljon rakenteellista vaihtelua, joka on lähinnä kuitenkin sitä, että sanan osat vaihtavat keskenään paikkaa. Tällaisia nimiä ovat esimerkiksi nimet *Käsityöpuoti Hyvinkää* sekä *Ilmajoen Käsityöliike*, jotka eroavat lähinnä rakenteensa puolesta, mutta sisällöllisesti nimillä ei ole suurta eroa. Tämän vuoksi esimerkiksi nimi *Käsityöpuoti Hyvinkää* ei tuo kovinkaan paljon uutta kyselylomakkeeseen, jossa on entuudestaan nimi *Ilmajoen Käsityöliike*. Myöskään kaksiosaisen toimintapaikkasanan sisältävä nimi (esim. *Lanka- ja Käsityöliike Inkeri*) ei eroa tarpeeksi nimestä, jossa esiintyy yksiosainen toimintapaikkasana (esim. *Käsityöliike Katariina*). Olenkin valinnut kyselylomakkeen nimiksi sellaisia nimiä, jotka poikkeavat toisistaan sisältönsä puolesta. Olen pyrkinyt myös siihen, että kyselylomakkeen nimet edustavat mahdollisimman kattavasti aineistoni yritysnimiä. Olen valinnut mukaan sekä yleisiä että harvinaisempia nimiä, jotta mahdollisimman monenlaiset nimet pääsevät mukaan. Kaikki mahdolliset nimivariantit

eivät tietenkään mahdu kyselyyn, mutta olen pyrkinyt valitsemaan mukaan keskeisimmät nimet.

Koska aineistoni koostuu virallisista, kaupparekisteriin merkityistä yritysnimistä, eivät kaikki aineiston nimet välttämättä ole käyttönimiä, jotka ovat käytössä asiakkaiden keskuudessa. Tämän vuoksi olen valinnut kyselylomakkeeseen ainoastaan sellaisia nimiä, jotka ovat samalla myös yritysten käyttönimiä. Olen selvittänyt käsityöliikkeiden käyttönimet ottamalla yhteyttä yrityksiin omistajiin. Useimmilla yrityksillä virallinen nimi toimii samalla myös käyttönimenä. Osalla yrityksistä on kuitenkin virallisen nimen lisäksi käytössä toinen nimi, joka on yleensä lyhennelmä virallisesta nimestä. Esimerkiksi virallinen nimi *Mamman Tupa Mervi Hitonen* lyhenee käytössä pelkäksi *Mamman Tuvaksi*. Myös asiakkaat tuntevat yrityksen paremmin nimellä *Mamman Tupa*.

Rakenteeltaan lomake on seuraavanlainen. Ensimmäisen sivun alussa ovat vastaajan taustaa kartoittavat kysymykset, joiden avulla selvitetään vastaajan sukupuoli, ikä, asuinpaikkakunta, syntymäpaikkakunta, äidinkieli sekä se, harrastaako vastaaja käsitöitä. Ensimmäisellä sivulla myös määritellään se, mitä käsityöliikkeellä tarkoitetaan. Määrittelyssä kerrotaan lyhyesti siitä, millaisia tuotteita käsityöyritykset myyvät. Tämä on tärkeää, sillä vastaajat saattavat arvottaa nimen hyvyden sen perusteella, millaiseksi he mieltävät käsityöliikkeen. Ensimmäisellä sivulla annetaan myös ohjeita lomakkeen täyttämistä varten.

Ensimmäisessä tehtävässä vastaajan tulee valita luetelluista yritysnimistä kolme parasta ja kolme huonointa nimeä. Lisäksi vastaajan tulee kertoa, miksi nimi on hänen mielestään hyvä tai huono. Tähän tehtävään olen valinnut 20 erilaista nimeä. Jokaisesta aineistoni alaryhmästä on vähintään yksi nimi lukuun ottamatta pidemmistä yritysnimistä koostuvaa ryhmää, sillä pitkät nimet ovat lähinnä virallisia nimiä, jotka käytössä lyhenevät muotoon, joka rakenteensa ja merkityksensä perusteella sijoittuu johonkin toiseen ryhmään. Mukana ei myöskään ole pelkästä henkilönnimestä koostuvaa yritysnimeä.

Toimintapaikkasanojen ja henkilönnimien yhdistelmistä olen valinnut nimet *Käsityöliike Ulrika* ja *Alman Puoti*, sillä ne edustavat ryhmän yleisimpiä nimiä. Nimien valintaan vaikutti myös se, että nimessä *Käsityöliike Ulrika* on toimintapaikkasana, joka selkeästi kertoo toimialan. Sen sijaa nimessä *Alman Puoti* oleva sana *puoti* on

epämääräisempi, sillä sanassa ei ole määriteosaa, joka tarkentaisi, millaisesta yrityksestä on kyse. Toimintapaikkasanojen ja paikannimien yhdistelmistä olen valinnut nimen *Vaasan Lanka-Aitta*, sillä se on ryhmän tyypillisin nimi. Nimen valintaan vaikutti myös se, että toimintapaikkasanana esiintyy harvinaisempi sana *aitta*. Henkilönnimen ja tuotesanan yhdistelmistä olen valinnut nimen *Soilin Käsiyötarvike*, joka edustaa kyseisen ryhmän tyypillisintä nimeä. Tuotesanan ja paikannimen yhdistelmistä olen valinnut nimet *Someron Lanka* ja *Porin Nauha ja Nappi* juuri sen vuoksi, että ne ovat yleisiä. Valintaan vaikutti myös se, että *Porin Nauha ja Nappi* nimessä on mukana kaksi tuotesanaa yhden sijaan. Henkilönnimen ja muun sanan yhdistelmistä olen valinnut nimet *Tuijan Lykky-Lutti* sekä *Arjan askare*. Paikannimen ja muun sanan yhdistelmistä mukana ovat nimet *Tervakosken Coconut* ja *Pietarsaaren Lankamaa*. Valitsin nimen *Tervakosken Coconut*, sillä haluan selvittää, mitä mieltä vastaajat ovat vieraskielisistä sanoista (*Coconut*). Nimi *Tuijan Lykky-Lutti* on mukana sen vuoksi, että haluan tietää, mitä mieltä vastaajat ovat sellaisista nimistä, joiden merkitys ei välttämättä avaudu (*Lykky-Lutti*). Valitsin nimet *Arjan askare* ja *Pietarsaaren Lankamaa* sen vuoksi, jotta paikan- ja henkilönnimen sisältävien yritysnimien joukko olisi mahdollisimman kattava. Tällöin mukana on nimi, joka sisältää yhdistämättömän perussanan (*askare*) ja yhdyssanan (*lankamaa*).

Kahden muusta sanasta koostuvan nimen yhdistelmää edustaa nimi *Rouva Pyry*. Tuotesanasta ja muusta sanasta koostuvaa ryhmää edustaa puolestaan *Vihreä Vyyhti*, joka on ryhmänsä tyypillinen jäsen. Yksittäisistä tuotesanoista valitsin nimen *Neuleeksi*. Nimen valintaan vaikutti se, että nimi muodostuu taivutetussa muodossa olevasta sanasta. Yksittäisistä muista sanoista mukana on nimi *Puffala*, joka edustaa tyypillistä tekosanaa, sillä se sisältää vierasperäisiä kirjaimia. Yksittäisistä muista sanoista on mukana myös nimi *LankaLiiteri*, joka edustaa aineistossa taajaan esiintyviä yhdyssanoja. Valitsin kyseisen nimen myös sen vuoksi, että se sisältää paikkaan viittaavan sanan. Lisäksi nimi on kirjoitettu norminvastaisesti, sillä nimen keskellä esiintyy iso alkukirjain. Tämä on tyypillistä osalle aineiston muistakin nimistä. Yksittäisistä muista sanoista mukana on myös nimi *Vilukko*, joka edustaa yhdistämättömien sanojen joukkoa. Nimen merkitys ei välttämättä avaudu kaikille vastaajille, mikä on yksi syy nimen valintaan. Toimintapaikkasanan ja muun sanan yhdistelmää edustaa nimi *Ateljee Taitoneula*. Nimen

valintaan vaikutti se, että siihen sisältyy aineiston nimissä harvemmin esiintyvä toimintapaikkasana *ateljee*. Lisäksi nimessä on mukana yhdyssana *taitoneula*. Toimintapaikkasanan ja muun sanan yhdistelmää edustaa myös nimi *Käsityöliike Somikki*, johon sisältyy tekosana *somikki*. Toimintapaikan ja muun sanan yhdistelmistä olen valinnut myös nimen *Lankatalo Priima*. Nimen valintaan vaikutti se, että nimessä on mukana tekosanan tai yhdyssanan sijaan yhdistämätön sana. Toimintapaikkasanan ja tuotesanan yhdistelmistä olen valinnut nimen *Lankakauppa Villasukka*, joka edustaa hyvin ryhmään kuuluvia sanoja.

Toisessa tehtävässä on lueteltuna kuusi yritysnimeä, joita vastaajan tulee luonnehtia muutamalla sanalla. Lisäksi vastaajan tulee valita kunkin nimen kohdalla, onko nimi hänen mielestään hyvä, neutraali vai huono rastittamalla yksi edellä mainituista vaihtoehdoista. Tähän tehtävään olen valinnut harvinaisempia yritysnimiä, jotka poikkeavat muista aineiston nimistä. Ensimmäiseksi luonnehdittavaksi nimeksi olen valinnut nimen *Villavaja Anna-Maija Tuomisto*, sillä haluan tietää, mitä mieltä vastaajat ovat pidemmästä nimestä, jossa on mukana henkilönnimi. Toiseksi nimeksi olen valinnut nimen *Pieni Nappikauppa*, jossa toimintapaikkasanaan yhdistyy adjektiivi. Vastaavanlaisia nimiä on muitakin, kuten *Suomalainen Nappitalo* ja *Pieni Lankapuoti*. Kolmanneksi nimeksi olen ottanut nimen *Vyyhdinpuu Niddy-Noddy*, joka on kahdessakin mielessä erikoinen. Ensinnäkin nimessä on aineiston kannalta harvinainen sana *vyyhdinpuu*. Nykysuomen sanakirjan (s. v. vyyhdinpuu) mukaan sana tarkoittaa lankavyyhtien tekemisessä käytettävää välinettä. Lisäksi nimessä esiintyy vastaavan välineen englanninkielinen nimi *Niddy-Noddy*. Nimessä esiintyy sekä suomen että englannin kieltä. Tarkoitukseni on selvittää, miten vastaajat suhtautuvat tällaiseen nimeen. Neljänneksi olen valinnut nimen *Lankakauppa neulonTai*, jossa esiintyy omaperäinen yhdyssana *NeulonTai*. Viides tehtävässä esiintyvä nimi on *Neulova Lankakori*, joka edellisen nimen tavoin edustaa poikkeuksellista kekseliäisyyttä. Kuudenneksi nimeksi olen valinnut nimen *RitaRilla*, jossa esiintyy monia aineiston nimille luonteenomaisia piirteitä. Ensinnäkin nimessä on sointuvuutta ja toisekseen nimessä on havaittavissa naisen nimi. Nimen voi myös ajatella muodostuvan *ritari*-sanan taivutusmuodosta *ritarilla*.

Kolmannessa kysymyksessä vastaajan tulee kuvailla omin sanoin, millainen on hänen

mielestään hyvä nimi käsityöliikkeelle. Viimeisessä kysymyksessä vastaajan tulee antaa pari esimerkkiä nimestä, jonka hän itse antaisi perustamalleen käsityöliikkeelle. Tämä tehtävä mahdollistaa sen, että vastaaja voi tuoda esille mielipiteen, joka ei ole vielä päässyt esille aikaisemmissa kysymyksissä.

Olen pyrkinyt laittamaan kysymykset johdonmukaiseen järjestykseen. Tarkoituksena on, että toiseksi viimeisenä on kysymys, jossa vastaaja pohtii, millainen on hänen mielestään hyvä nimi käsityötarvikeliikkeelle. Aivan viimeisenä on tehtävä, jossa vastaaja antaa pari esimerkkiä siitä, millaisen nimen hän itse antaisi omalle yritykselleen. Tämä on tarkoituksenmukaista siksi, että ensimmäisiin kysymyksiin vastatessaan vastaajalle muodostuu mielipide siitä, millainen on hänen mielestään hyvä käsityötarvikeliikkeen nimi. Vastaajan on myös helpompi keksiä omia ehdotuksia, kun hän on voinut tutustua aikaisemmissa tehtävissä käsityöliikkeiden nimiin.

4.2 Kyselyn informantit

Kaikkiaan kyselyyn on osallistunut 67 vastaajaa. Vastaajien ryhmä koostuu 20–80-vuotiaista vastaajista. Iältään 20–30-vuotiaita vastaajia on 8, 30–40-vuotiaita 10, 40–50-vuotiaita 16, 50–60-vuotiaita 10, 60–70-vuotiaita 12, 70–80-vuotiaita 9 ja yli 80-vuotiaita vastaajia 2. Kyselyyn osallistuneiden keski-ikä on noin 55 vuotta. Nuorin heistä on 22-vuotias ja vanhin 83-vuotias. Suoritin kyselyn Turun Aikuiskoulutuskeskuksen kahdelle opiskelijaryhmälle. Lisäksi olen teettänyt kyselyn Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän ja Marttaliiton eläkeläisryhmille. Vastaajien täyttämät kyselylomakkeet ovat muutoin täysin identtiset paitsi, että iäkkäämpien vastaajien lomakkeen fonttikoko on hieman suurempi, jotta he näkisivät lukea tekstiä paremmin.

Kyselyni on suunnattu ainoastaan naisille, sillä käsityöliikkeiden asiakaskunta koostuu suurimmaksi osaksi naisista. Kuten aikaisemmin todettiin, yrityksen kohderyhmä vaikuttaa siihen, millainen nimi yritykselle annetaan. Sen vuoksi on relevanttia kohdistaa kysely ainoastaan yrityksen potentiaalisille asiakkaille. Halusin kuitenkin mukaan eri-ikäisiä naisia, nuorempia ja vanhempia, jotta vastaajien joukko olisi mahdollisimman

kattava ja vastaisi mahdollisimman tarkasti käsityöliikkeiden asiakaskuntaa.¹Käsityötarvikeliikkeiden asiakaskunta koostuu kuitenkin suurimmaksi osaksi keski-ikäisistä ja tätä vanhemmista naisista, joten suurin osa vastaajista on keski-ikäisiä tai heitä vanhempia.

Suoritin ennen varsinaista kyselyä pilottikyselyn, jonka avulla selvitin lomakkeen toimivuuden. Halusin selvittää, onko kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja tarpeeksi, onko kysymyksien järjestys järkevä, onko vastaustilaa riittävästi ja ovatko tehtävänannot selkeitä. Pilottitutkimukseen vastasi kaikkiaan kymmenen henkilöä. Pysin siihen, että pilottikyselyyn vastaajat olisivat mahdollisimman eri-ikäisiä, jotta saatoin saada selville eri-ikäisten mielipiteen kyselyn toimivuudesta. Pilottitutkimuksen perusteella paransin kyselylomaketta ennen varsinaisten kyselyjen suorittamista.

4.3 Kyselyn tulokset

Seuraavaksi käyn läpi kyselyn tulokset. Luvussa 4.3.1 selvitän, mitkä ovat vastaajien mielestä kolme parhainta ja kolme huonointa käsityöliikkeen nimeä. Luvussa 4.3.2 kerron, miten vastaajat ovat luonnehtineet kuutta käsityöliikkeen nimeä. Lisäksi kerron, ovatko nimet heidän mielestään hyviä, neutraaleja vai huonoja. Luvussa 4.3.3 kuvailen, millainen on vastaajien mielestä hyvä nimi käsityöliikkeelle. Luvussa 4.3.4 selvitän, millaisia nimiä vastaajat antaisivat, jos he itse perustaisivat käsityöliikkeen.

4.3.1 Kolme parasta ja kolme huonointa nimeä

Ensimmäisessä tehtävässä vastaajien tulee valita annetuista käsityöliikkeiden nimistä kolme parasta ja kolme huonointa nimeä. Tämän lisäksi vastaajien tulee kirjoittaa kunkin valitsemansa nimen kohdalle, miksi nimi on heidän mielestään hyvä tai huono.

---

¹ Selvitin asian haastatteleamalla muutamaa käsityöliikkeen omistajaa.

Vaihtoehtoina on kaikkiaan 20 nimeä: *Käsityöliike Ulrika, Someron Lanka, Puffala, Porin Nauha ja Nappi, Lankatalo Priima, Rouva Pyry, Käsityöliike Somikki, Pietarsaaren Lankamaa, Vihreä Vyyhti, Ateljee Taitoneula, Lankaliiteri, Soilin Käsityötarvike, Lankakauppa Villasukka, Neuleeksi, Arjan Askare, Vaasan Lanka-aitta, Alman Puoti, Tuijan Lykky-Lutti, Vilukko* sekä *Tervakosken Coconut*.

Kaikista 67 vastaajasta kyselyn ensimmäiseen tehtävään vastasi 63 vastaajaa. Kysymyksen vastausprosentti on hyvä, sillä ainoastaan neljä vastauslomaketta täytyi hylätä kokonaan. Tämä johtui joko siitä, että vastaaja ei ollut lainkaan valinnut parhaimpia ja huonoimpia nimiä tai vastaaja oli käsittänyt kysymyksen väärin. Vastaaja oli saattanut esimerkiksi valita parhaimmat ja huonoimmat nimet toisen kysymyksen vastausvaihtoehtojen joukosta. Kahdessa muussa lomakkeessa vastaajat olivat jättäneet yhden parhaimman ja yhden huonoimman nimen valitsematta ja sitä kautta myös perustelematta. Kahdessa muussa lomakkeessa vastaajat olivat puolestaan jättäneet valitsematta yhden huonon nimen ja yhdessä lomakkeessa vastaaja oli jättänyt valitsematta yhden hyvän nimen. Selkeästi suurin osa vastaajista kuitenkin vastasi ensimmäiseen kysymykseen. Vastaajat myös perustelivat kaikki valintansa lukuun ottamatta kahdeksaa henkilöä, jotka jättivät yksittäisiä kohtia perustelematta.

Vastaajien mielestä kaikista paras nimi annetuista käsityöliikkeen nimistä on nimi *Lankakauppa Villasukka*. Kaikkiaan 25 vastaaja valitsi nimen kolmen parhaimman joukkoon. Vastaajat kertovat sen olevan hyvä nimi sen vuoksi, että nimestä selviää, minkä alan liikkeestä on kyse. Nimi myös kertoo, millaisia tuotteita yritys myy. Nimi saa seuraavanlaisia perusteluja vastaajilta: *nimestä tietää heti, että kyseessä on käsityöliike; nimi kertoo mitä siellä myydään; löytyy varmaan kaikki langat*. Hyvin moni vastaaja kokee nimen myös selkeäksi. Useat vastaajat kuvailevat nimeä myös sanoilla *lämpöinen* ja *kotoinen*.

Toiseksi parhaimmaksi nimeksi valittiin nimi *Vihreä Vyyhti*, jonka kaikkiaan 20 vastaajaa valitsi kolme parhaimman joukkoon. Vastaajat perustelevat valintaansa sillä, että nimestä tulee esille ekologisuus. Vastaajat antavat nimelle seuraavanlaisia kommentteja: *kuulostaa ekologiselta; nimi viittaa hyvin lankoihin ja ekologisuuteen olematta keinotekoinen; tulee heti mieleen luonnolliset materiaalit*. Nimestä pidetään myös sen

vuoksi, että siitä voi päätellä liikkeen toimialan sekä tuotevalikoiman. Vastaajat pitivät myös siitä, että nimessä on soinnikkuutta, sillä sen molemmat sanat alkavat samalla alkukirjaimella.

Kolmanneksi parhaimmaksi nimeksi valittiin puolestaan *Käsityöliike Ulrika* 19 äänellä. Vastaajat olivat hyvin yksimielisiä sen suhteen, miksi nimi on heidän mielestään hyvä. Nimeä kommentoitiin ennen kaikkea selkeäksi, sillä nimestä on helppo päätellä, minkä alan liikkeestä on kyse. Nimi saa seuraavanlaisia kommentteja: *nimestä selviää heti, minkä alan liike on kyseessä; nimi kertoo, mitä kaupassa myydään; kuvaa hyvin toimialaa tuntematta liikettä*. Nimi *Ulrika* saa osakseen myös muutamia kommentteja. Nimen sanotaan olevan käsityömainen nimi, joka on myös selkeä ja helposti muistettava. Nimi on erään vastaajan mukaan myös hienostunut nimi, josta tulee mieleen tyyli ja laatu.

Vastaajien mielestä kaikista huonoin nimi annetuista vaihtoehdosta on nimi *Tervakosken Coconut*. Peräti 38 vastaajaa kertoi nimen olevan heidän mielestään huono. Merkittävin syy nimen valitsemiseen kolmen huonoimman joukkoon on se, että nimestä ei selviä, että yritys on käsityötarvikkeita myyvä liike. Sen sijaan nimi herättää mielikuvia pubista, kahvilasta, elintarvikekioskista, yökerhosta, stripklubista ja karkkikaupasta sekä kauneudenhoitotuotteista. Nimen kerrottiin olevan myös liian pitkä, vieraskieliseltä vaikuttava sekä vaikeasti muistettava ja lausuttava.

Toiseksi huonoin nimi on vastaajien mielestä *Tuijan Lykky-Lutti*. Peräti 29 vastaajaa valitsi nimen kolmen huonoimman käsityöliikkeen nimen joukkoon. Syynä tähän on useimmissa tapauksissa se, että nimestä ei selviä, että kyseessä on käsityöliike. Nimeä kommentoidaan seuraavasti: *ei kerro yhtään mitään kaupan tuotevalikoimasta; nimestä ainakaan ei voi päätellä, mikä kauppa on kyseessä; jää arvailujen varaan, mitkä ovat liikkeessä myytävät tuotteet*. Nimeä kuvaillaan myös vaikeaksi ja hankalaksi nimeksi, jota on vaikea ymmärtää. Ymmärrettävyytensä vuoksi monet vastaajat kuvailevat nimeä myös oudoksi tai kummalliseksi.

Kolmanneksi huonoimmaksi valittiin nimi *Puffala*, jonka valitsi kolmen huonoimman joukkoon 28 vastaajaa. Perusteluina käytetään sitä, että nimestä ei selviä, minkä alan liike on kyseessä. Muutamat vastaajat yhdistävät nimen pikaruokaravintolan nimeen. Osalle tulee mieleen ennemminkin kioskia tai baaria kuin käsityöliike. Nimi saa seuraavanlaisia

kommentteja: *ei kuulosta yhtään käsityöliikkeeltä; ei oikein tuo mieleen mitään paitsi pihviravintolan; ei kerro valikoimasta, mitä myydään.* Osa vastaajista ei osannut tarkemmin eritellä, miksi nimi on huono, vaan he vastasivat seuraavasti: *en vain pidä nimestä; ei vain tunnu hyvältä; en vain tykkää.*

4.3.2 Nimien luonnehdinta

Lomakkeen toinen kysymys on myös kaksiosainen. Ensinnäkin vastaajia pyydettiin kertomaan, millaisia annetut yritysnimet ovat heidän mielestään. Luonnehdittavina niminä ovat seuraavat kuusi käsityöliikkeen nimeä: *Villavaja Anna-Maija Tuomisto, Pieni Nappikauppa, Vyyhdinpuu Niddy-Noddy, Lankakauppa NeulonTai, Neulova lankakori* sekä *RitaRilla.*

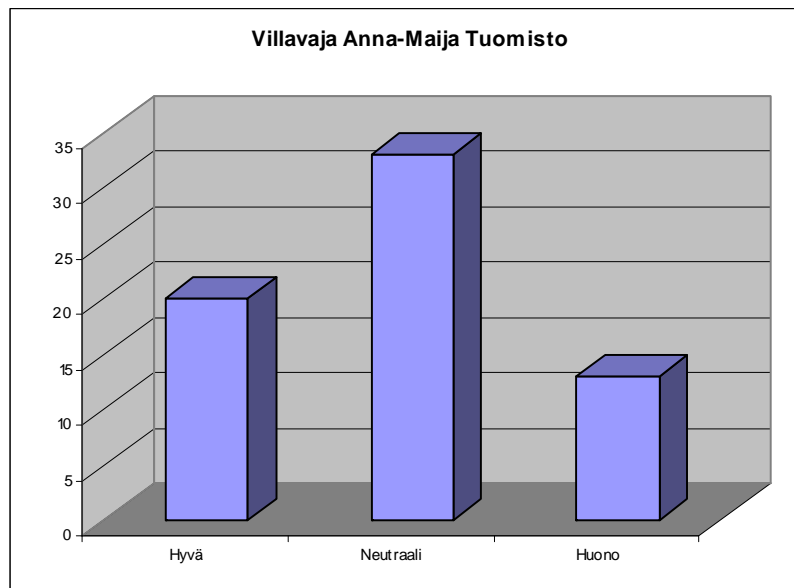
Vastaajista ainoastaan 5 ei luonnehtinut yhtäkään käsityöliikkeen nimeä. Muut vastaajat vastasivat joko kaikkiin kysymyksen kohtiin tai he jättivät vastaamatta yksittäisiin kohtiin. Kaikkiaan kohtaan *Villavaja Anna-Maija Tuomisto* jätti vastaamatta 7 vastaajaa, kohtaan *Pieni Nappikauppa* jätti vastaamatta 4 vastaajaa, kohtaan *Vyyhdinpuu Niddy-Noddy* jätti vastaamatta 5 vastaajaa, kohtaan *Lankakuppa NeulonTai* jätti vastaamatta 7 vastaajaa, kohtaan *Neulova Lankakori* jätti vastaamatta 6 vastaajaa ja kohtaan *RitaRilla* jätti vastaamatta 5 vastaajaa.

Lisäksi vastaajien tuli kertoa, onko kukin nimi heidän mielestään hyvä, neutraali vai huono rastittamalla jokin kolmesta vaihtoehdosta. Monivalintatehtävään jätti kokonaan vastaamatta ainoastaan 1 vastaaja. Kaikki muut vastaajat valitsivat jokaisen nimen kohdalla jonkin kolmesta vastausvaihtoehdosta, vaikka he eivät välttämättä luonnehtineet yritysnimeä. He kuitenkin arvioivat, onko nimi heidän mielestään hyvä, neutraali vai huono.

Kerron seuraavaksi, miten vastaajat ovat luonnehtineet lomakkeen kysymykseen sisältyviä käsityöliikkeiden nimiä. Tuon esille sellaisia mielipiteitä, jotka useampi vastaaja on esittänyt. Lisäksi esitän jokaisen nimien kohdalla kaavion muodossa tiedon siitä, miten mielipiteet jakaantuvat sen suhteen, ovatko nimet vastaajien mielestä hyviä, neutraaleja vai

huonoja.

Ensimmäisenä tarkastelen nimeä *Villavaja Anna-Maija Tuomisto*. Alla olevasta kaaviosta (ks. kaaviota 1.) selviää, mitä mieltä vastaajat ovat nimestä *Villavaja Anna-Maija Tuomisto*.

Kaavio 1. Vastaajien mielipide nimestä *Villavaja Anna-Maija Tuomisto*.

Enemmistö vastaajista, 33 vastaajaa, on sitä mieltä, että nimi on heidän mielestään neutraali. Vastaajista 20 luonnehtii nimeä hyväksi ja vastaavasti huonoksi 13 vastaajaa. Näin ollen nimi on vastaajien mielestä enemmän hyvä tai neutraali kuin huono.

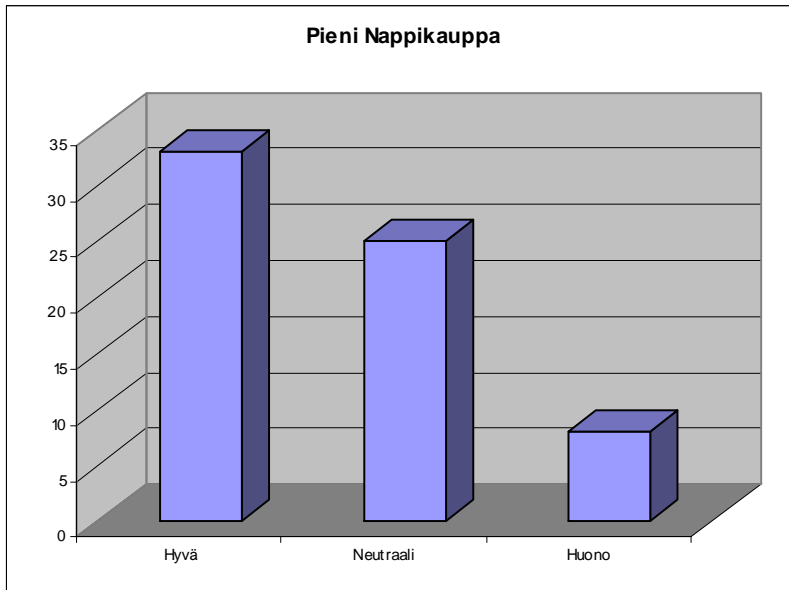
Nimen kohdalla kiinnitettiin erityistä huomiota nimen pituuteen. Monet vastaajat kuvailevat nimeä ennen kaikkea liian pitkäksi. Erityisesti koko nimen käyttö herättää vastaajissa huomiota. Muutama vastaaja toteaa, että pelkkä *villavaja*-sana olisi riittänyt. Osa puolestaan kommentoi, että henkilönimeä voi käyttää osana yritysnimeä, mutta tällöin riittäisi joko pelkkä etu- tai sukunimi. Vastaajat kommentoivat myös sitä, että pituutensa vuoksi nimi ei jää mieleen tai se on hankala muistaa. Eräs vastaaja toteaa, että nimi on hiukan liian pitkä puhemielessä käytettäväksi. Nimeä luonnehditaan myös tylsäksi, mitäänsanomattomaksi ja tavalliseksi. Eräs vastaaja tarkentaa, että nimi on tylsä sen vuoksi, että siinä esiintyy henkilönimi. Erään vastaajan mielestä nimi on puolestaan melko

tavallinen nimi käsityöliikkeelle.

Nimi saa myös positiivista palautetta. Nimestä tulee useamman vastaajan mielestä esille, millaisesta liikkeestä on kyse, mikä on vastaajien mielestä tärkeä tieto. Vastaajien mielestä nimi antaa ymmärtää, että kyseessä on käsityöliike. Liikkeen nimestä myös selviää, mitä liikkeessä myydään. Muutamien vastaajien mielestä nimi kertoo kattavasti sen, mitä yritys myy. Toisaalta nimi antaa osan mielestä kuvan liikkeestä, joka myy vain villalankoja. Sinänsä tämä ei ole ongelma, mutta jos liike myy myös muita tarvikkeita, antaa nimi vastaajien mielestä vääränlaisen vaikutelman.

Nimeä kuvaillaan myös selkeäksi ja asialliseksi. Erityisesti etu- ja sukunimen käyttö voi tehdä nimestä asiallisen, virallisenkin kuuloisin. Nimi on myös kodikas ja osan mielestä humoristinen. Erityisesti *villavaja*-sana on vastaajien mielestä hauska. Nimi on myös kekseliäs sekä osuva etenkin, jos liike sijaitsee kotona. Nimeä kuvaillaan myös yrittäjähenkiseksi. Erään mielestä nimi kuvastaa hyvää liiketoimintaa. Kyseessä ei hänen mielestään ole mikään pikkupuoti, vaan vajallinen laadukasta materiaalia. Toisen vastaajan mielestä nimi antaa kuvan, että yritys on yhden hengen pienyritys. Tämä voi johtua nimen käytöstä osana yrityksen nimeä.

Nimi *Pieni Nappikauppa* saa enemmän positiivista palautetta kuin negatiivista. Alla olevasta kaaviosta (ks. kaaviota 2.), selviää että suurimman osan mielestä (33 vastaajaa) nimi on käsityöliikkeen nimeksi hyvä. Toiseksi suurimman joukon mielestä (25 vastaajaa) nimi on neutraali, kun taas ainoastaan 8 vastaajan mielestä nimi on huono.

Kaavio2. Vastaajien mielipide nimestä Pieni Nappikauppa.

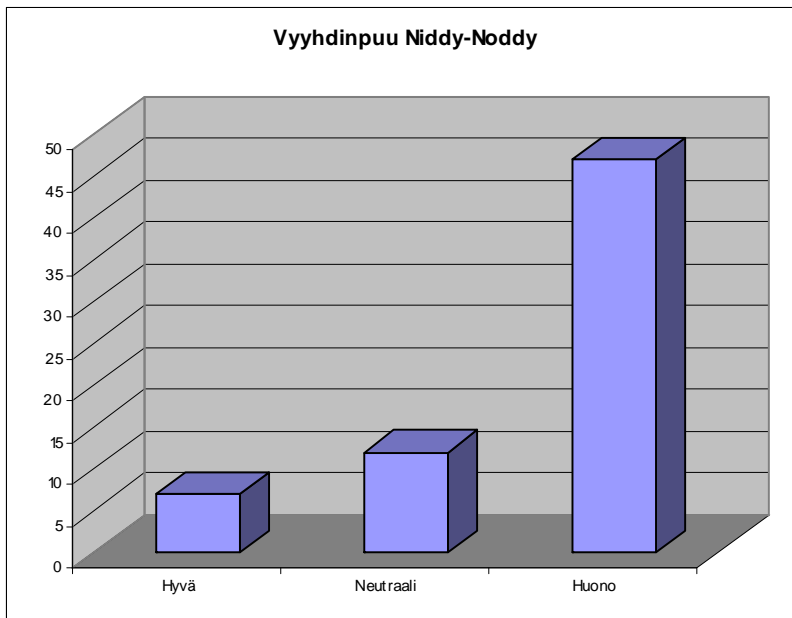
Nimeä kuvaillaan etenkin söpöksi ja sympaattiseksi nimeksi, joka on myös houkutteleva ja kutsuva. Erään vastaajan mukaan liikkeeseen tekisi mieli mennä käymään. Nimi mielletään myös selkeäksi ja ytimekkääksi. Eräs vastaaja kommentoikin, että nimi on tarpeeksi lyhyt. Muutamat vastaajat yhdistävät yrityksen nimen elokuvan Pieni suklaapuoti -nimeen. Osa vastaajista pohtiikin, onko nimen luonut henkilö ottanut mallia elokuvan nimestä. Osa vastaajista ei kommentoi sen tarkemmin, onko nimen yhdistyminen elokuvan nimeen heidän mielestään positiivinen vai negatiivinen asia.

Toisaalta nimeä luonnehditaan useasti myös tavalliseksi, tylsäksi, mitäänsanomattomaksi, perinteiseksi, kuluneeksi, käytetyksi ja väljähtyneeksi. Nimen arvioidaan olevan yleisessä käytössä, jolloin samanlaisia nimiä olisi useampia. Tällöin nimi voidaan helposti mieltää käytetyksi. Muutamat vastaajat kiinnittivät huomiota nimessä esiintyvään sanaan *pieni*. Heidän mielestään pelkkä *Nappikauppa* olisi riittänyt, sillä sanan *pieni* käyttö antaa vaatimattoman, itseään vähättelevän vaikutelman. Heidän mielestään sanan *Pieni* voisi jättää joko kokonaan pois tai sen voisi korvata jollain muulla sanalla.

Monet vastaajat kiinnittävät huomiota siihen, että nimi antaa kuvan yrityksestä, joka myy vain nappeja. Eräs vastaaja kommentoi, ettei hän menisi hakemaan liikkeestä neulomistarvikkeita, vaan nimenomaan nappeja. Toinenkin vastaaja menisi etsimään

liikkeestä vain nappeja. Erään vastaajan mielestä liikkeen nimi on hyvä, jos liike todellakin myy vain nimessään mainitsemiaan tuotteita. Muutamien vastaajien mielestä nimi antaa kuvan suppeasta valikoimasta. Eräs vastaaja kommentoi, että nimi luo mielikuvan yrityksestä, jolla on huono valikoima epämääräisiä nappeja.

Nimi *Vyyhdinpuu Niddy-Noddy* saa paljon negatiivista palautetta. Alla olevan kaavion (ks. kaaviota 3.) mukaan suurin osa, 47 vastaa, on sitä mieltä, että nimi on huono nimi käsityötarvikkeita myyvälle yritykselle. Neutraaliksi nimeä kuvaa 12 vastaajaa ja hyväksi nimeksi sen luokittelee ainoastaan 7 vastaajaa.

Kaavio 3. Vastaajien mielipide nimestä *Vyyhdinpuu Niddy-Noddy*.

Nimi on vastaajien mielestä nimen *Villavaja Anna-Maija Tuomisto* tavoin liian pitkä. Vastaajien mielestä pelkkä sana *vyyhdinpuu* tai *Niddy-Noddy* olisi yksinään toiminut paremmin, sillä sanojen yhdistelmä tekee nimestä hyvin pitkän. Pituus vaikuttaa myös siihen, että nimi koetaan hankalaksi lausua ja kirjoittaa. Tämän vuoksi nimi saattaa vääntyä toisenlaiseen muotoon. Usean vastaajan mielestä nimi ei jää helposti mieleen, jolloin sitä on myös hankala muistaa. Tällöin nimen saattaa muistaa osittain tai sinnepäin.

Nimi voi monien vastaajien mielestä olla haastava myös siksi, että useat vastaajat

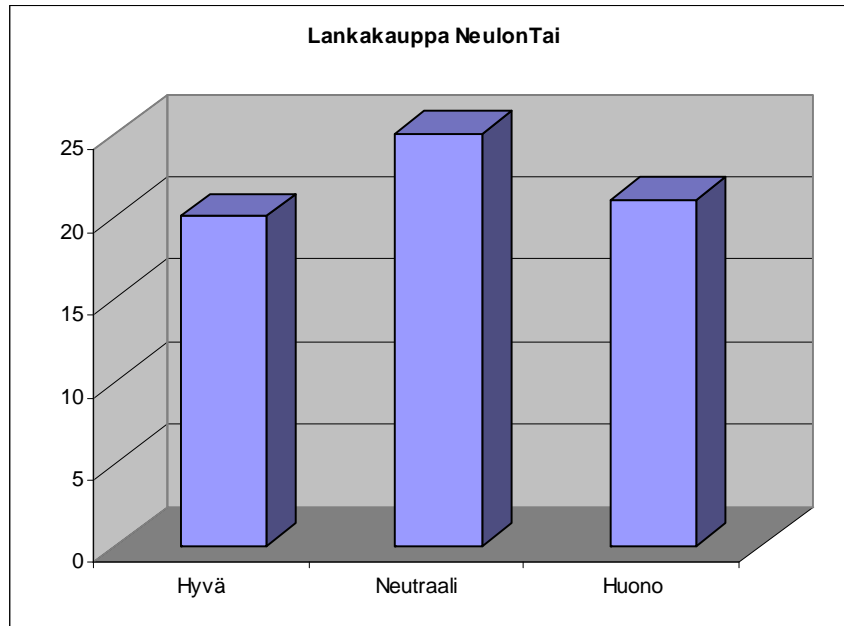

eivät välttämättä tiedä, mitä sana *Niddy-Noddy* tai sana *vyyhdinpuu* tarkoittaa. Ainoastaan yksi vastaaja mainitsee tietävänsä, mitä sanalla *vyyhdinpuu* tarkoitetaan. Hänellä herääkin mielikuva yrityksestä, joka myy lankavyyhdin kerimiseen käytettäviä puita ja vastaavia tarvikkeita, mikä on yrityksen tavoitteena. Monille vastaajille sanojen merkitykset jäävät kuitenkin arvoituksiksi, minkä vuoksi nimi vaikuttaa heidän mielestään sisäpiirille tarkoitettulta. Monet kommentoivatkin nimeä yksinkertaisesti liian sekavaksi, vaikeaksi ja monimutkaiseksi.

Muutammat vastaajat kiinnittävät huomiota nimen vieraskielisyyteen. Erään vastaajan mielestä nimi ei kuulosta suomalaiselta. Hän lähinnä arvioi, että nimi sisältäisi vieraskielisyyttä. Monet vastaajat sen sijaan luokittelevat nimen selkeästi vieraskieliseksi. He, jotka mainitsevat vieraskielisyyden, eivät pidä siitä. Erään vastaajan mielestä vieraskielinen nimi ei yksinkertaisesti kuulosta hyvältä. Toisen mukaan vierasperäiset nimet ovat hankalia muistaa. Parin muun vastaajan mielestä suomenkielisen ja vierasperäisen sanan yhdistäminen ei toimi. Muutama vastaaja kiinnitti huomiota myös nimen sisältäviin vieraisiin konsonantteihin. Eräiden vastaajien mielestä nimessä on liikaa d-kirjaimia.

Nimi saa negatiivisten kommenttien lisäksi myös neutraalia sekä positiivista palautetta. Nimeä kuvaillaan nimittäin erilaiseksi, omaperäiseksi, jopa eksoottiseksi. Erään vastaajan mielestä nimessä on käytetty mielikuvitusta. Nimeä kuvaillaan myös hauskaksi. Eräs vastaaja sanoo, että nimi on hauska, vaikkei sen sisältö täysin aukeakaan.

Toisin kuin edellä esitellyn yritysnimen kohdalla, nimen *Lankakauppa NeulonTai* kohdalla mielipiteet nimen hyvydestä, neutraaliudesta ja huonoudesta jakaantuvat tasaisemmin. Kaavion (ks. kaaviota 4.) mukaan vastaajista 25:n mielestä kyseinen nimi on neutraali, 21 vastaajan mukaan huono ja 20 vastaajan mielestä hyvä.

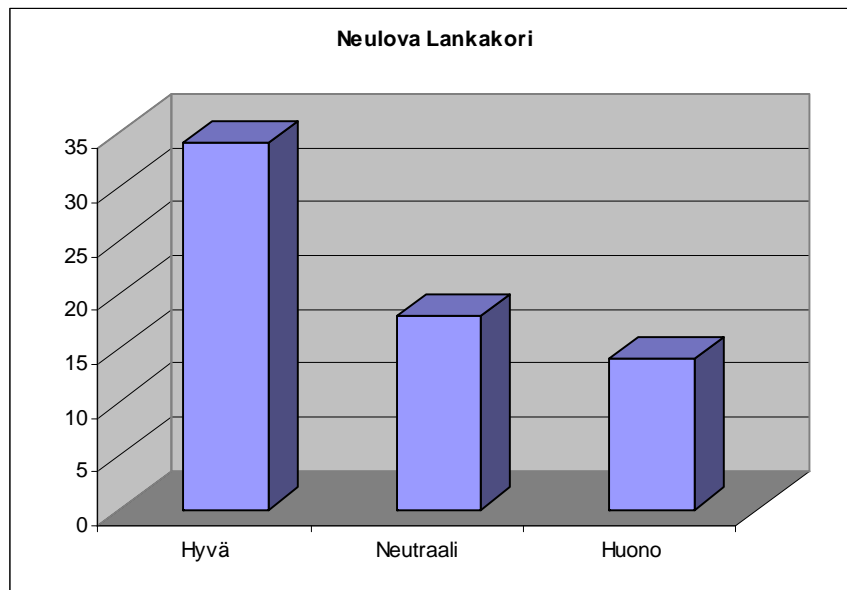
Kaavio 4. Vastaajien mielipide nimestä Lankakauppa NeulonTai.

Ennen kaikkea nimi on paremmin ymmärrettävissä kuin edellä esitelty nimi *Vyyhdinpuu Niddy-Noddy*. Kaikki vastaajat eivät tietenkään tuo kommentissaan esiin sitä, miten he ymmärtävät nimen merkityksen vai ymmärtävätkö he sitä. Osa vastaajista kuitenkin tuo esille sen, kuinka he ovat ymmärtäneet nimen. Muutamien vastaajien mielestä sana *NeulonTai* viittaa viikonpäivään, kuten esimerkiksi sanat lauantai tai sunnuntai. Muutamien mielestä sanassa *NeulonTai* esiintyy sanaleikki, jonka mukaan joko neulon tai en neulo tai neulon tai teen jotain muuta. Tosin pari heistä kommentoi, että nimi olisi toimivampi, mikäli sana *Tai* olisi kirjoitettu pienellä alkukirjaimella. Muutaman vastaajan mielestä nimi on itämäisen olinen juuri sen vuoksi, että nimen keskellä on käytetty isoa kirjainta.

Osalle nimen tarkoitus jää epäselväksi. He jäävät pohtimaan sitä, mitä *NeulonTai* tarkoittaa. Erityisesti *tai*-sanana käyttö herättää hämmennystä. Erään mielestä nimi vaikuttaa keskeneräiseltä. Toista puolestaan jää askarruttaman, mitä muuta liikkeessä oli tarjolla kuin käsityötarvikkeita. Juuri nimen epäselvyydestä johtuen sitä saatetaan luonnehtia liian näppäräksi, turhan erikoiseksi, tyhmäksi, oudoksi ja ihmeelliseksi. Toisaalta nimeä kuvaillaan myös erilaiseksi, omaperäiseksi ja mieleenpainuvaksi. Muutamat vastaajat

mainitsevat, että nimestä selviää hyvin yrityksen tarkoitus. Erityisesti sana *Lankakauppa* kertoo yrityksen alan ja toiminnankuvan.

Myös nimen *Neulova Lankakori* kohdalla mielipiteet jakaantuvat tasaisemmin (ks. kaaviota 5.) Enemmistö, 34 vastaajaa, on sitä mieltä, että nimi on hyvä. Vastaavasti 14 vastaajan mielestä nimi on huono. Neutraalin kannalle asettuu 18 vastaajaa.

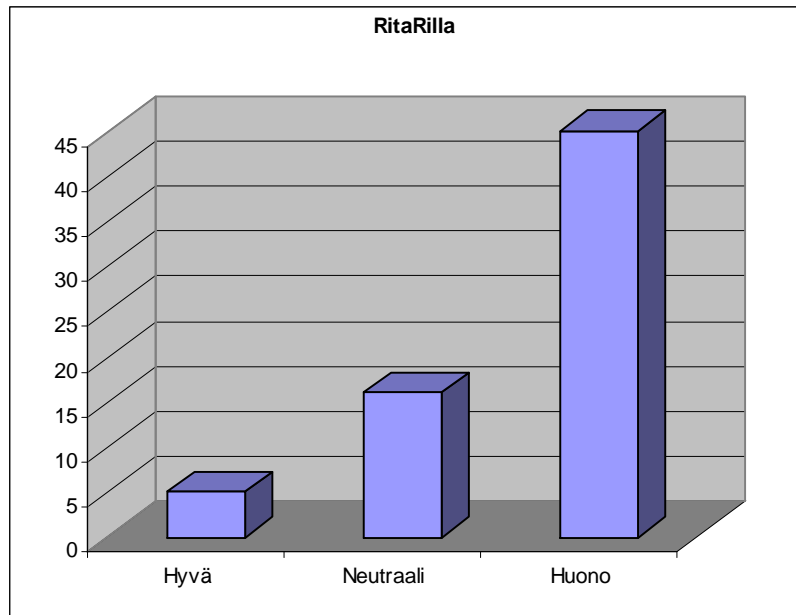
Kaavio 5. Vastaajien mielipide nimestä Neulova Lankakori.

Varsin moni vastaaja kiinnitti huomiota nimen realistisuuteen. Moni vastaaja kommentoi, ettei lankakori voi neuloa. Epäloogisuuden vuoksi nimi ei vastaajien mielestä sovi liikkeen nimeksi. Nimeä kuvaillaan epäloogisuutensa vuoksi hölmöksi, typeräksi, oudoksi ja ihmeelliseksi. Eräs vastaaja kommentoi, että nimen pitäisi olla *Neulovan Lankakori*. Osan mielestä nimi on tylsä, jolloin se ei erityisemmin houkuttele tutustumaan yrityksen valikoimaan.

Nimi saa myös positiivista palautetta erityisesti siksi, että se kertoo, millaisesta liikkeestä on kyse. Yrityksen nimi antaa kuvan erityisesti siitä, millaisia tuotteita kaupasta voi ostaa. Nimen epäloogisuuden ansiosta sitä kuvaillaan myös hauskakksi, mielikuvitukselliseksi, persoonalliseksi ja kekseliääksi. Samalla nimi on myös ytimekäs,

iskevä ja naseva. Nimen myös kerrotaan olevan helposti muistettava ja mieleen jäävä.

Nimen *RitaRilla* on toinen nimistä, jonka enemmistö nimeää huonoksi nimeksi (ks. kaaviota 6.) Jopa 45 vastaajaa sanoo nimen olevan huono. Hyväksi nimen mainitsee ainoastaan 5 vastaajaa. Neutraaliksi nimeä kuvailee 16 vastaajaa.

Kaavio 6. Vastaajien mielipide nimestä RitaRilla.

Nimeä moititaan erityisesti siksi, ettei se kerro, minkä toimialan yrityksestä on kyse. Monet vastaajat eivät pidä myöskään siitä, että nimestä ei lainkaan selviä, millaisia tuotteita yritys myy. Nimi ei myöskään herätä mielikuvia käsitöistä, vaan nimestä tulee ennemminkin mieleen lapin leipä eli rilla tai bordellin, koomikon tai baarin nimi. Nimestä tulee vastaajien mukaan mieleen myös silmälasiliike. Erään vastaajan mukaan *rilla*-sana on melkein kuin *rilli*-sana. Turussa myös sijaitsee *Sankarilli*-niminen silmälasiliike, joka muutamilla vastaajilla on voinut tulla mieleen *RitaRilla*-nimestä.

Yksikään vastaajista ei ainakaan kommentoi, että hän ymmärtäisi nimeen kätkeytyvän sanaleikin. Nimi *RitaRilla* on muodostettu *ritari*-sanana ablatiivimuodosta *ritarilla*, mutta sanan keskellä oleva r-kirjain on alkukirjaimen tavoin kirjoitettu isolla kirjaimella. Eräs vastaaja pohtii, olisiko nimessä esiintyvä sana *Rita* kenties naisen nimi.

Hyvin monet vastaajat eivät kuitenkaan osaa yhdistää nimeä käsityöliikkeen nimeksi. Tähän liittyen nimeä luonnehditaan epäselväksi, epämääräiseksi, mitänsanomattomaksi, hölmöksi ja kummalliseksi. Toisaalta muutamien vastaajien mielestä nimi on hauska. Eräs vastaaja kommentoi nimen olevan humoristinen, vaikka sitä ei osaisikaan yhdistää käsitöihin. Muutama vastaaja kertoo nimen myös sointuvan hyvin. Nimen lyhyys antaa myös aihetta positiiviseen palautteeseen; nimeä kuvaillaan lyhyeksi, ytimekkääksi ja nasevaksi.

4.3.3 Hyvän nimen ominaisuudet

Kolmannessa kysymyksessä kysytään, millainen on vastaajien mielestä hyvä nimi käsityöliikkeelle. Kaikista 67 vastaajasta ainoastaan 7 jätti vastaamatta tähän kysymykseen. Vastausten perusteella hyvälle käsityöliikkeen nimelle voidaan määritellä viisi keskeistä ominaisuutta. Vastauksien perusteella on ensinnäkin ensiarvoisen tärkeää, että yritysnimi on selkeä. Nimen tulee kertoa, millaisesta liikkeestä on kyse. Suurin osa vastaajista pitää hyvänä nimeä, josta jollain tavalla selviää, että kyseessä on käsityöliike. Nimet *Käsityöliike Somikki* ja *Käsityöliike Ulrika* ovat vastaajien mielestä hyviä nimiä siltä osin, että ne kertovat selkeästi, minkä alan liikkeistä on kyse. Myös nimet *LankaLiiteri*, *Vihreä Vyyhti*, *Someron Lanka*, *Vaasan Lanka-Aitta* ja *Porin Nauha ja Nappi* viestivät vastaajien mielestä selkeästi liikkeen toimialan, sillä kyseisten nimien kohdalla vastaajien ei tarvitse miettiä, mitä alaa liike edustaa.

Osittain tämän vuoksi esimerkiksi nimet *Rouva Pyry* ja *RitaRilla* eivät ole vastaajien mielestä hyviä nimiä, sillä niistä ei selviä, mikä toimiala on kyseessä. Monien vastaajien mielestä nimet eivät herätä kuulijassa tai lukijassa minkäänlaista mielikuvaa, jolloin heidän on vaikea yhdistää nimeä minkään toimialan yritykseen. Esimerkiksi nimi *Vilukko* herättää kummastusta monessa vastaajassa. Syynä tähän voi olla se, että vastaajat eivät välttämättä tiedä sanan *vilukko* merkitystä. Sanalla *vilukko* on kuitenkin merkitys, sillä se tarkoittaa valkeakukkaista, ruohovartista kasvia. Vastaajille kyseinen kasvin nimi ei ole kuitenkaan tuttu. Myös nimi *Vyyhdinpuu Niddy-Noddy* herättää useammassa vastaajassa kummastusta.

Tämä voi johtua siitä, että nimen molemmat sanat saattava olla vastaajille tuntemattomia. Tällöin lankojen kerimiseen tarkoitettu vyyhdinpuu tai sen englanninkielinen vastine niddy-noddy eivät ole vastaajille tuttuja käsitteitä.

Osa nimistä, kuten *Tervakosken Coconut*, *Arjan Askare*, *Alman puoti* ja *Puffala*, voi vastaavasti herättää mielikuvia aivan toisenlaisista liikkeistä kuin millaisia liikkeitä todellisuudessa on. Vastaajien mukaan esimerkiksi yritys nimeltään *Tervakosken Coconut* mielletään nimen perusteella ennemminkin baariksi tai kahvilaksi. *Arjan askare* puolestaan viittaa ennemminkin askartelupuotiin. *Alman Puoti* puolestaan vaikuttaa enemmän kirpputorin tai sekatarvakaupan nimeltä. Ongelmallinen nimi on myös nimi *Puffala*, jonka monet vastaajat yhdistävät pikaruokaravintola *Buffan* nimeen. Monia vastaajia häiritseekin se, että nimi muistuttaa toisen olemassa olevan yrityksen nimeä.

Käsityöliikkeen nimestä on myös hyvä selvittää, millaisia tuotteita yritys myy. Esimerkiksi yritysnimistä *Lankakauppa Villasukka* ja *Vihreä Vyyhti* selviää vastaajien mukaan, mitä tuotteita yritys myy. Eräs vastaaja kommentoi, että nimestä olisi hyvä selvittää, myykö yritys pelkkiä lankoja vai muitakin käsityötarvikkeita. Esimerkiksi nimestä *Soilin Käsityötarvike* käy vastaajien mielestä ilmi, että yritys myy muitakin käsityötarvikkeita kuin lankoja. Toisen vastaajan mielestä hyvä nimi antaa monipuolisen kuvan yrityksen tuotevalikoimasta. Sen sijaan nimet *Neuleeksi* ja *Pieni Nappikauppa* saavat moitetta, sillä osalle vastaajista syntyy kuva niukasta valikoimasta.

Vastaajien mielestä käsityöliikkeen nimen tulee olla myös lyhyt. Nimi *Villavaja Anna-Maija Tuomisto* saa moitteita juuri pituutensa vuoksi. Monien vastaajien mielestä yritysnimi on turhan pitkä. Myös nimi *Vyyhdinpuu Niddy-Noddy* on vastaajien mielestä liian pitkä nimi. Sen sijaan nimet *Vilukko* ja *Neuleeksi* ovat vastaajien mielestä sopivan pituisia nimiä. Erään vastaajan mielestä nimen pituus vaikuttaa olennaisesti nimen muistamiseen, jolloin pitkät nimet eivät jää yhtä helposti mieleen kuin lyhyet nimet. Monien vastaajien mielestä nimen tulisi olla myös mieleen jäävä, jolloin se on helppo muistaa. Mieleen jääviä nimiä ovat vastaajien mielestä nimet, jotka ovat tavallista erikoisempia. Lisäksi nimen muistamisessa auttaa se, että nimi on helppo ja yksinkertainen.

Useat vastaajat haluavat myös, että käsityöliikkeen nimi on hauska. Nimi saa olla humoristinen, kekseliäs, oivaltava sekä mielikuvituksellinen. Esimerkiksi yritysnimeä

Lankakauppa NeulonTai pidetään hauskana nimeä, sillä se sisältää oivaltavan sanaleikin. Myös yritysnimiä *LankaLiiteri*, *Pieni Nappikauppa* ja *Rouva Pyry* luonnehditaan hauskoiksi ja omaperäisiksi nimiksi. Eräs vastaaja kommentoikin, että hauska nimi muistetaan muita paremmin. Sen sijaan paikannimen sisältäviä nimiä, kuten *Someron Lanka* tai *Vaasan Lanka-Aitta*, osa vastaajista pitää tylsinä, tavallisina ja perinteisinä niminä.

4.3.4 Vastaajien antamat esimerkit

Neljännessä tehtävässä vastaajien tulee antaa muutama esimerkki siitä, millaisen nimen he itse antaisivat, jos he perustaisivat käsityöliikkeen. Vastaajista 51 antoi yhden tai useamman esimerkin 16 vastaajan jättäessä kokonaan vastaamatta. Esimerkkinimille on yhteistä ennen kaikkea se, että kaikki nimet ovat helposti tulkittavissa käsityöliikkeen nimiksi. Tämä ilmenee siten, että yritysnimessä on ilmaistu jokin käsitöihin yhdistettävissä oleva sana. Esimerkiksi nimet *Käsityöliike Zic Zac*, *LankaPuoti*, *Käsityöliike Bella*, *Lankakulma ja Lankavyyhti* ja *Käsityömestarit* ovat nimiä, joissa on käytettyä jotakin käsitöihin läheisesti liittyvää sanaa. Vastaajien mielestä kaikista tärkein piirre määriteltäessä hyvää yritysnimeä on juuri se, että nimestä käy selville, minkä alan liikkeestä on kyse. Tämä ajatus heijastuu myös heidän keksimistään nimistä.

Keksityillä nimillä on myös muita yhdistäviä tekijöitä. Hyvin monessa esimerkissä on mukana joko paikan- tai henkilön nimi, kuten nimissä *Käsityöliike **Bella***, *Käsityöliike **Pirjo***, *Käsityö- ja askarteluliike **Maikki***, *Maijan Lankaliike*, *Turun Käsityöliike*, ***Raision** Lanka-Aitta* ja *Käsityöliike **Rusko***. Edellä mainitut nimet myös edustavat aineistossa esiintyvää nimityyppiä, joka muodostuu henkilön- tai paikannimestä ja toimintapaikkasanasta. Esimerkkien joukossa esiintyy myös nimiä, jotka muodostuvat henkilönimestä tai paikannimestä ja tuotesanasta: *Sirpan Käsityötarvike*, *Annan neppari*, *Justiinan kerät ja rullat*, *Irmelin lanka ja nappi*, *Veeran Villalangat*, *Eevan Käsityö*, *Karitan Käsityö*, *Kirsin Käsityö* ja *Kaisan Kutimet*.

Monissa nimissä on myös rinnastettu kaksi käsityötarvikkeisiin ja -välineisiin

viittaavaa sanaa, kuten nimissä *Puikko & Koukku*, *Villat ja Napit*, *Napit ja Nauhat*, *Neula ja Nappi*, *Pitsi ja Puola* sekä *Kinnas ja Lapanen*. Kaksi tuotesanaa rinnastamalla muodostetut nimet ovat siitä erikoislaatuisia, että aineistossa kyseisen kaltaisia nimiä on erittäin vähän. Lomakkeen vastausvaihtoehtoina tai luonnehdittavina niminäkään ei esiinny vastaavanlaisia nimiä. Tämän perusteella vastaajat eivät ole käyttäneet nimen muodostamisen mallina lomakkeessa esiintyvää nimeä. Nimityyppi ei sinänsä ole harvinainen; nimet, joissa on rinnastettuna kaksi sanaa, toimivat monien yritysten niminä. Nimissä on kuitenkin yksilöivyyden takaamiseksi oltava esimerkiksi henkilönnimi (PRH: Nimiohjeet).

Vastaajat haluaisivat nimetä liikkeensä myös yksittäisellä toimintapaikkasanalla, kuten tapauksissa *LankaPuoti*, *Kangaskauppa*, *Käsityöliike*, *Lankaliike* ja *Lanka-Aitta* tai yksittäisellä tuotesanalla tai muulla käsitöihin viittaavalla sanalla, kuten *Virkkukoukku*, *Lanka*, *Käsityö*, *Lankakerä*, *Lankavyyhti* ja *Silmukka*. Tällaisia nimiä aineistossa ei esiinny kovinkaan montaa. Tämä johtuu siitä, että yritysnimeksi ei hyväksytä tavallista sanaa, joka ilmaisee toiminnan laadun tai tarjolla olevan tuotteen, vaan nimessä täytyy olla mukana esimerkiksi erisnimi (toiminimilaki: § 8, PRH: Nimiohjeet). Sana hyväksytään nimeksi myös silloin, kun se on tarpeeksi erikoinen. Vastaajat eivät välttämättä ole tietoisia tästä rajoitteesta, minkä vuoksi on ymmärrettävää, että he keksivät myös tällaisia nimiä.

Nimet voivat sisältää myös muuta keskeistä käsityösanastoa. Tällöin nimet muodostuvat yhdyssanasta, kuten seuraavat vastaajien keksimät nimet: *Ristipistorouvat*, *Lankahässäkkä*, *Lankataivas*, *Käsityömaailma*, *Käsityökilta*, *Lankakulma*, *Sukkasuhinat*, *Silppusade*, *Nappimesta*, *Puikkola* ja *Pörrölanka*. Yhdyssanasta muodostettuja nimiä on paljon, jopa enemmän kuin paikan- tai henkilönnimen sisältäviä nimiä. Ilmeisestikin tällaiset nimet ovat vastaajien keskuudessa suosittuja. Yhdyssanamuotoiset nimet ovat myös lyhyitä. Nimen sopiva pituus onkin vastaajien mielestä yksi tärkeimmistä hyvän yritysnimen piirteistä.

Nimiehdotuksien joukossa on myös pidempiä, hyvinkin omaperäisiä nimiä sekä lyhyempiä, persoonallisia nimiä. Tällaisia ovat esimerkiksi nimet *Sinisten unien lankakori*, *Nallen Nauruvarpaat*, *Hapsun Huopatossutehdas*, *Käsityöläisten aarreaitta*, *Käsityöliike Lankasormet*, *Touhutarvikkeet*, *Hitontohina*, *Käsillä tekijälle*, *Käsityöläisten tupa* ja *Hyvät*

ja kestävät käsityötavarat. Osassa nimiä näkyy lomakkeessa olleiden nimien vaikutus. Tällainen nimi voisi olla esimerkiksi nimi *Käsityöliike Lankasormet* tai *Käsityöläisten tupa*, joiden idea on voinut syntyä esimerkiksi nimestä *Ateljee Taitoneula*.

Kekseliäisyyden arvostaminen näkyy erityisesti edellä mainittujen nimien kohdalla, sillä nimet ovat hyvinkin mielikuvituksellisia. Suurin osa esimerkkeinä annetuista nimistä on kuitenkin asiallisia sen sijaan, että ne olisivat erityisen oivaltavia tai esimerkiksi sanaleikkiin perustuvia. Syynä tähän voi olla se, että esimerkkinimi täytyi keksiä suhteellisen nopeasti. Vastaajat olisivat mahdollisesti keksineet luovempia nimiä, mikäli heillä olisi ollut enemmän aikaa miettiä mahdollisen yrityksen nimeä. Muutamit vastaamatta jättäneet vastaajat kommentoivatkin, että nimen keksimiseen tarvittaisiin enemmän aikaa.

5. LOPUKSI

Tutkimus osoittaa, että käsityöliikkeiden nimiä voidaan muodostaa monenlaisista sanoista. Tällaisia sanoja ovat paikannimet, henkilönnimet, toimintapaikkasanat, tuotesanat sekä näihin ryhmiin kuulumattomat muut sanat. Tyypilliseen käsityöliikkeen nimeen ei kuitenkaan sisälly sanoja kuin korkeintaan kahdesta eri semanttisesta aihepiiristä. Näin on esimerkiksi nimissä *Käsityöliike Ulrika* ja *Kangasalan käsityöliike*, joissa toisessa nimi koostuu henkilönnimestä ja toimintapaikkasanasta ja toisessa paikannimestä ja toimintapaikkasanasta.

Olen koonnut alla olevaan taulukkoon (ks. taulukkoa 1.) eri aihepiirejä edustavien sanojen lukumäärät (ks. taulukkoa 1). Olen merkinnyt sulkuihin, kuinka monessa nimessä kunkin aihepiirin sanoja esiintyy.

Taulukko 1. Eri aihepiirien sanojen lukumäärät aineistossa.

Aihepiiri	Lukumäärä	Monessako nimessä esiintyy
Henkilönnimi	128	(120)
Paikannimi	45	(45)
Toimintapaikkasana	106	(104)
Tuotesana	85	(70)
Muu sana	191	(173)

Käsityöliikkeiden nimien muodostamisessa käytetyin aines on jokin muu sana, joka esiintyy aineiston nimissä 191 kertaa. Kyseinen sana ei ole henkilön- tai paikannimi, toimintapaikkasana tai tuotesana. Tavallisimman muu sana on jokin yhdistämätön sana. Toiseksi käytetyin aines on henkilönnimi, joka esiintyy käsityöliikkeiden nimissä 128 kertaa. Kolmanneksi eniten käsityöliikkeiden nimissä käytetään toimintapaikkasanaa, joka esiintyy aineistossa 106 kertaa. Neljänneksi suosituin rakennusaines on tuotesana, joka sisältyy aineistoon 85 kertaa. Vähiten käytetään paikannimiä, joita kuuluu aineistoon 45 kappaletta.

Sanojen esiintymislukumäärät voivat poiketa niistä lukumääristä, jotka ilmoittavat, kuinka monessa nimessä sana esiintyy. Tämä johtuu osittain siitä, että yhdessä nimessä voi esiintyä kaksi saman aihepiirin sanaa. Esimerkiksi tuotesanoja voi esiintyä myös kaksi yhdessä nimessä, kuten nimessä **Käsityö ja Ompelutarvike Ansu**. Samaten henkilönnimiä voi esiintyä samassa nimessä myös kaksi, kuten nimessä **Tiinan ja Merjan Sormustin**. Myös toimintapaikkasanat (*Ompelimo ja käsityöliike Henna Helenius*) ja muut sanat (*Taito Shop Loftet*) voivat esiintyä useamman kerran samassa nimessä. Paikannimiä sen sijaan esiintyy yhdessä nimessä aina ainoastaan yksi. Pidemmissä nimissä ei esiinny kuin yksi paikannimi yhtä nimeä kohti.

Saman aihepiirin sana toistuu etenkin pidemmissä nimissä. Henkilönnimiä voi esiintyä kaksi myös toimintapaikkasanojen yhteydessä. Näissä tapauksissa on haluttu ilmoittaa nykyisen omistajan lisäksi myös seuraaja, kuten nimessä *Lanka- ja Käsityöliike Alli Anjalin, seur. Susanna Hellberg*. Kaksi henkilönnimeä esiintyy myös silloin, kun liikkeellä on kaksi omistajaa, kuten nimessä **Tiinan ja Merjan Sormustin**. Yrityksen nimessä voi esiintyä myös kaksi toimintapaikkasanaa, mikäli yritys harrastaa kahta hyvin erilaista toimintaa (esim. **Ompelimo ja käsityöliike Henna Helenius**). Tuotesanoja voi esiintyä kaksi myös muissa kuin pidemmissä nimissä. On tavallista, että paikan- tai henkilönnimen yhteydessä mainitaan kaksi tuotesanaa, kuten nimissä *Ritan Nauha ja Nappi ja Porvoon Nappi ja Lanka*.

Käsityöliikkeiden nimet ovat yleisesti ottaen hyvin informatiivisia. Nimi voi ilmaista jotakin yrityksen omistajasta, yrityksen sijainnista sekä yrityksen liikeideasta. Esimerkin informatiivisuudesta antaa nimi *Sylvi Salonen*, josta selviää yrityksen omistajan nimi. Nimi *Tampereen Lanka-Aitta* puolestaan kertoo, missä kaupungissa liike sijaitsee. Nimi *Riitan Käsityökeskus* puolestaan kertoo sanan *käsityökeskus* avulla, minkä toimialan liikkeestä on kyse. Nimessä *Ritan Nauha ja Nappi* toimialan kertovat sanat *nauha* ja *nappi*.

Paikannimet kertovat etenkin yrityksen sijainnista ja toiminta-alueesta. Ennen kaikkea ne yhdistyvät toimintapaikkasanan ja tuotesanan kanssa, jolloin nimi kertoo, minkä alueen käsityöliikkeestä on kyse (esim. **Joensuun Käsityöliike**). Paikannimiä käytetään myös yhdessä muiden sanojen kanssa (esim. *Luovon Puikkari*). Paikannimeä ei kuitenkaan yhdistetä semanttisesti läpinäkymättömän sanan kanssa, vaan ainoastaan semanttisesti

läpinäkyvän. Aineiston tyypillisin paikannimi on kaupungin tai kunnan nimi, joka sijoittuu nimen alkuun.

Henkilönnimet puolestaan kertovat yrityksen omistajasta. Henkilönnimet voivat olla myös keksittyjä nimiä, jolloin ne eivät varsinaisesti kerro omistussuhteesta. Henkilönnimi voi muodostaa yrityksen nimen myös yksinään, mutta tavallisemmin se esiintyy yhdessä toimintapaikkasanana (***Käsityöaitta** Fiona*), tuotesanan, (*Aaltosen **Lanka***), tai muun sanan (*Arjan **Askare***) kanssa muodostaen yrityksen nimen. Tyypillisin nimissä esiintyvä henkilönnimi on etu- ja sukunimen yhdistelmä.

Yritysten nimiin sisältyy myös sanoja, jotka kertovat yrityksen toimialasta. Tuotesanat kertovat, millaisia tuotteita ja palveluja yritys tarjoaa asiakkailleen. Tavallisimmin tuotesanat ovat erilaisissa käsitöissä tarvittavien välineiden ja materiaalien nimityksiä. Erikoiset tuotesanat voivat muodostaa yrityksen nimen yksinäänkin, mutta tavallisemmin tuotesanat esiintyvät paikannimen (esim. ***Varkauden** Ompelutarvike*), henkilönnimen (esim. ***Soilin** Käsityötarvike*), toimintapaikkasanana (***Käsityö- ja askarteluliike** Pyöröpuikko*) sekä muiden sanojen (esim. ***Villit** Langat*) kanssa. Nimessä voi esiintyä yhden tuotesanan lisäksi myös toinen tuotesana, mutta ei tämän enempää. Tyypillisin tuotesana on *lanka*, joka esiintyy peräti 15 kertaa. Toiseksi yleisin on sana *käsityö* (15) ja kolmanneksi yleisin on sana *nappi* (7). Tuotesanat voidaan asettaa jatkumolle, jonka toisessa päässä on laajaekstensioinen sana, kuten *käsityö* ja toisessa päässä suppeampi ekstensioinen sana, kuten *villasukka*. Useimmat sanat sijoittuvat näiden kahden ääripään väliin.

Yrityksen toimiala voidaan ilmaista myös toimintapaikkasanalla. Toimintapaikkasanana yhdistymismahdollisuudet ovat muiden sanojen tavoin monipuoliset. Kyseinen sana voi esiintyä henkilönnimen (esim. *Käsityöliike **Katariina***), paikannimen (esim. *Käsityöpuoti **Hyvinkää***), tuotesanan (esim. *Lankakauppa **Villasukka***) sekä muun sanan (esim. *Käsityöotalo **Priima***) kanssa. Yleisin aineistossa esiintyvä toimintapaikkasana on sana *liike*, joka esiintyy 33 kertaa. Toiseksi yleisin on sana *puoti* (14), ja kolmanneksi yleisin on sana *kauppa* (10). Toimintapaikkasanojen joukossa on myös paljon sanoja, jotka esiintyvät vain kerran. Harvinaisia sanoja ovat sanat *pörssi*, *putiikki*, *mylly*, *vaja*, *kolo*, *soppi*, *kutomo* ja *kehräämö*. Sanojen *kutomo* ja *kehräämö* harvinaisuus voi selittyä sillä, että

kutomo ja kehräämö toimintaa harjoittavia yrityksiä ei ole montaa.

Toimintapaikkasana voi olla selkeästi toimialasta kertova, kuten aineistossa hyvin yleinen sana *käsityöliike*. Myös sanat *käsityöaitta*, *nappipuoti* ja *lankakauppa* kertovat liikkeen tarkoituksesta. Toimintapaikkaan voidaan viitata myös muunlaisella sanalla, joka ei välttämättä kerro, minkä alan liikkeestä on kyse. Tällaisia sanoja ovat esimerkiksi yhdistämättöminä esiintyvät sanat *ateljee*, *putiikki*, *puoti*, *aitta*, *tupa*, *shop* ja *soppi*. Esimerkiksi nimessä *Alman puoti* sana *puoti* ei kerro tarkkaan, millaisesta puodista on kyse. Kyseessä voisi olla vaikkapa karkkikauppa, askarteluliike tai laukkumyymälä. Selkeästi suurin osa toimintapaikkaan viittaavasti sanoista on kuitenkin yhdyssanamuotoisia sanoja, jotka ilmaisevat selkeästi liikkeen toimialan.

Muu sanat -ryhmään lukeutuvat sanat ovat joko yhdistämättömiä, yhdyssanoja tai keksittyjä sanoja, tekosanoja. Muiden sanojen joukosta keskeisimmiksi ryhmiksi nousevat etenkin tekosanat sekä yhdyssanat. Nämä sanat esiintyvät paikannimien (*Lakeuden Käsityötaitajat*), henkilönnimien (*Puuhalanka Pirkko Salomäki*), toimintapaikkasanojen (*Käsityöliike Elämänlanka*) sekä tuotesanojen (*Käsityöpalvelu Suikku*) kanssa. Kyseiset sanat voivat esiintyä myös yksinään, kuten sanat *Mariputiikki* ja *Puffala*. Tekosanat ja yhdyssanat esiintyvätkin etenkin yksin. Jos ne muodostavat nimen yhdessä toisen sanan kanssa, tämä toinen sana on tavallisesti toimintapaikkasana.

Kyselytutkimus osoittaa, että vastaajien käsitykset hyvästä käsityöliikkeen nimestä ovat yhdenmukaiset. Tiivistetysti voidaan sanoa, että vastaajien mielestä hyvän käsityöliikkeen nimen tulee olla ennen kaikkea informatiivinen. Tällöin yritysnimi kertoo, mitä toimialaa yritys harjoittaa tai mitä tuotteita ja palveluja yritys myy. Hyvän yritysnimen tulee olla myös helposti muistettava, lyhyt sekä hauska. Vastaajien itse keksimissä liikkeiden nimissä edellä mainitut ominaisuudet tulevat selkeästi esille.

LÄHTEET

Aineistolähde

Aarre-yritystietopalvelu.

<https://www.aarre.fi/aarre/joukkohaku>

Tutkimuskirjallisuus

AINIALA, TERHI 1997: *Muuttuva paikannimistö*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 667. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

——— 2003: Kaupunkinimistön tutkimuksen perusteet. – *Virittäjä* 2 s. 207–225.

———(toim.) 2005: *Kaupungin nimet. Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä*. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 134. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

AINIALA, TERHI – KOMPPA, JOHANNA – MALLAT, KAIJA – PITKÄNEN, RITVA LIISA 2000: Paikannimien käyttö ja osaaminen. Nimitaito Pälkäneen Laitikkalassa. – *Virittäjä* 3 s. 330–354.

AINIALA, TERHI – SAARELMA, MINNA – SJÖBLOM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2005: *Iso suomen kielioppi*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 950. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

HAKULINEN, LAURI 1979: *Suomen kielen rakenne ja kehitys*. Neljäs, korjattu ja lisätty painos. Helsinki: Otava.

JESPERSEN, OTTO 1958 [1924]: *The philosophy of grammar*. London: G. Allen & Unwin.

KARVONEN, VIRVA 1992: *Tampereen anniskeluravintoloiden nimistä*. Pro gradu -
tutkielma. Tampereen yliopiston kieli-, käännös-, ja kirjallisuustieteiden yksikkö.

KETTUNEN, TAINA 1993: *Asunto-osakeyhtiönimien semantiikkaa*. Pro gradu -tutkielma.
Tampereen yliopiston kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö.

KIVINIEMI, EERO 1975: *Paikannimien rakennetyypeistä*. Suomi 118:2. Helsinki:
Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

— 1990: *Perustietoa paikannimistä*. Suomi 149. Helsinki: Suomalaisen
Kirjallisuuden Seura.

KLIPPI, YRJÖ – POIKOLAINEN, LIISA 1994: *Viestintä*. – Liisa Poikolainen ym. (toim.),
Design management. Yrityskuvasta kilpailuvaltti s. 89–138. Helsinki: Otava.

KOMPPA, JOHANNA – MALLAT, KAIJA – SUUTARI, TONI (toim.) 2001: *Nimien vuoksi*. Kielen
opissa 5. Helsinki: Helsingin yliopiston suomen kielen laitos.

MILL, JOHN STUART 1906: *A system of logic. Ratiocinative and inductive. Being a
connected view of the principles of evidence and the scientific investigation*. London:
Longmans Green & co.

NISSILÄ, VILJO 1962: *Suomalaista nimistöntutkimusta*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran
Toimituksia 272. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Nykysuomen sanakirja. Porvoo: WSOY 1980.

OKSANEN, SANNA 2008: *Kukkakauppojen nimien tarkastelua*. Pro gradu -tutkielma.

Tampereen yliopiston kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö.

PERÄLÄ, RIIKKA 2002: *Pirkanmaan parturi-kampaamoiden toiminimien nimistötieteellinen analyysi*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopiston kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö.

SJÖBLOM, PAULA 2000: Yritysnimet. Rajanvetoja. – Sirkka Saarinen ym. (toim.), *Sananjalka 42. Suomen kielen seuran vuosikirja* s. 141–156. Turku: Suomen kielen seura.

— 2004: Kognitiivinen näkökulma proprien semantiikkaan. — *Virittäjä* 108 s. 80–91.

— 2006: *Toiminimen toimenkuva. Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 1064. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Suomen kielen perussanakirja. Helsinki: Valtion painatuskeskus & Kotimaisten kielten tutkimuskeskus 1990.

Taloussanasto. Yritys- ja kansantaloutta suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, saksaksi ja rankaksi. Helsinki: Taloustieto oy 2002.

VALKAMA, JOHANNA 2008: Aatoksen kadulta Yliskujalle. Tutkielma Heravannan kadunnimistä. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopiston kieli-, käännös-, ja kirjallisuustieteiden yksikkö.

ZILLIACUS, KURT 1997: On the function of proper names. – Ritva Liisa Pitkänen & Kaija Mallat (toim.), *You name it. Perspectives on onomastic research* s. 14–20. *Studia Fennica Linguistica* 7. Helsinki: Finnish literature society.

Internet-lähteet

Kauppalehden yrityshaku.

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/yrityshaku/>

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän yrityshaku.

<http://www.ytj.fi/yrityshaku.aspx?path=1547;1631;1678&kielikoodi=1>

PRH = Patentti- ja rekisterihallitus. Nimiohjeet.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet/nimiohjeet.html> (1.3.2011).

Tilastokeskuksen toimialaluokitus (TOL) 2008.

<http://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/4751.html> (23.2.2011).

<http://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/47512.html> (23.2.2011).

Toiminimilaki 1979.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128> (7.3.2011).

LIITTEET

Liite 1. Taulukot ja kaaviot

Taulukko 1. Käsityöliikkeen nimen muodostavat yhdistelmät.

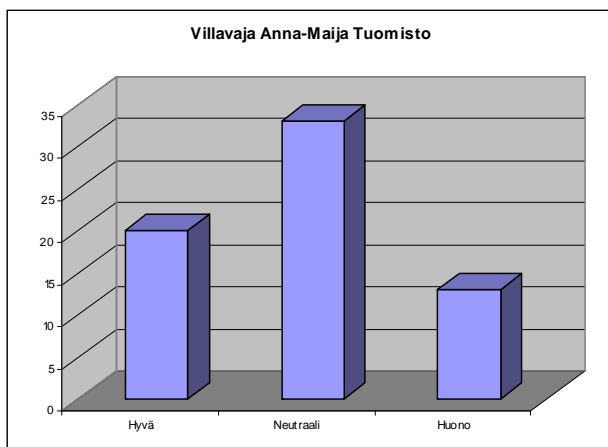
Yhdistelmä	Lukumäärä
Paikannimi ja toimintapaikka	15
Paikannimi ja tuotesana	15
Paikannimi ja muu sana	7
Paikannimi yksinään	1
Henkilönnimi ja toimintapaikka	41
Henkilönnimi ja tuotesana	20
Henkilönnimi ja muu sana	7
Henkilönnimi yksinään	36
Toimintapaikka ja tuotesana	5
Toimintapaikka ja muu sana	27
Tuotesana ja muu sana	14
Tuotesana yksinään	4
Muu ja muu	16
Muu sana yksinään	84
Muut yhdistelmät	26
Yhteensä	318

Taulukko 1. Yritysnimiin sisältyvät henkilönnimet.

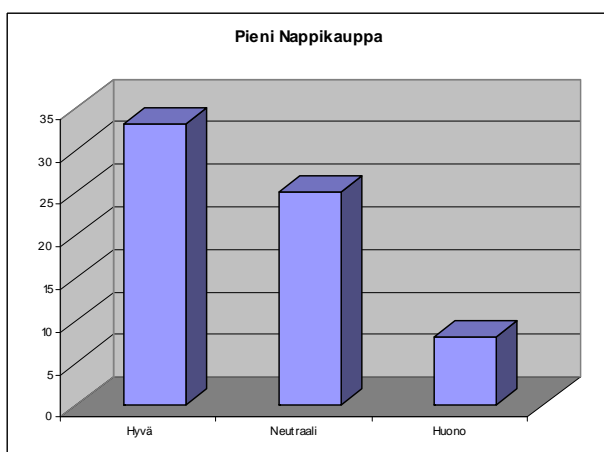
<u>Esiintymä</u>	<u>lukumäärä</u>
Etu- ja sukunimi	65
Etunimi	48
Sukunimi	15
Yhteensä	128

Taulukko 1. Eri aihepiirien sanojen lukumäärät aineistossa.

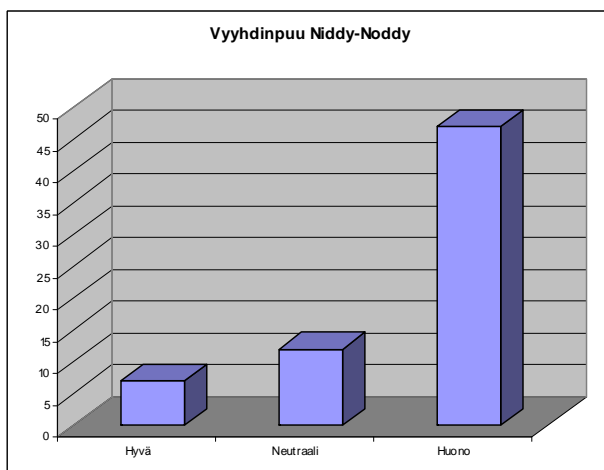
Aihepiiri	Lukumäärä	Monessako nimessä esiintyy
Henkilönnimi	128	(120)
Paikannimi	45	(45)
Toimintapaikkasana	106	(104)
Tuotesana	85	(70)
Muu sana	191	(173)

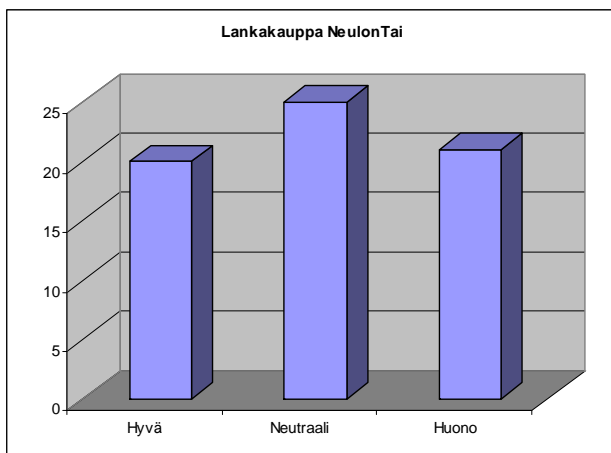
Kaavio 1. Vastaajien mielipide nimestä Villavaja Anna-Maija Tuomisto.

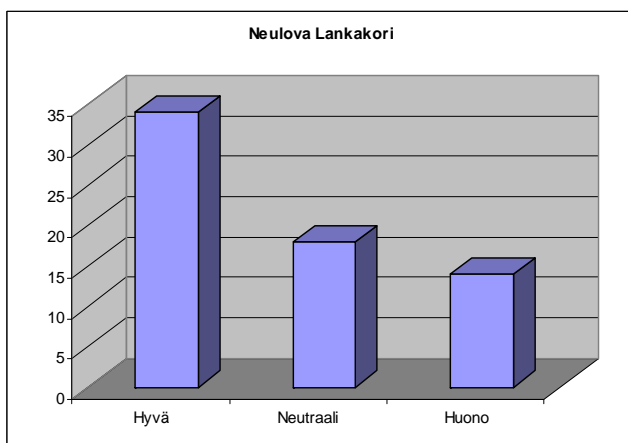
Kaavio 2. Vastaajien mielipide nimestä Pieni Nappikauppa.

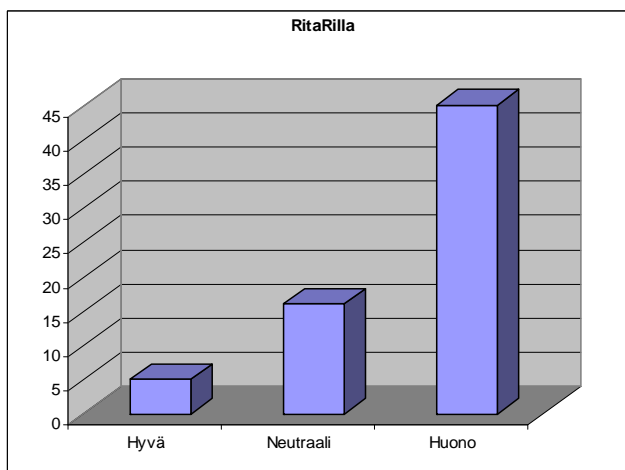
Kaavio 3. Vastaajien mielipide nimestä Vyyhdinpuu Niddy-Noddy.

Kaavio 4. Vastaajien mielipide nimestä Lankakauppa NeulonTai.

Kaavio 5. Vastaajien mielipide nimestä Neulova Lankakori.

Kaavio 6. Vastaajien mielipide nimestä RitaRilla.

Liite 2. Kyselylomake

Taustatiedot

Nainen ___ Mies ___

Ikä _____

Asuinpaikkakunta _____

Syntymäpaikkakunta _____

Äidinkieli suomi ___ muu, mikä? _____

Harrastatko käsitöitä? _____

Kyselylomake on osa Tampereen yliopistossa tekemääni pro gradu -tutkielmaa, jossa tutkin suomalaisten käsityötarvikeliikkeiden nimiä.

Lomakkeen kaikki neljä (4) kysymystä koskevat käsityötarvikeliikkeiden nimiä. Käsityötarvikeliikkeellä tarkoitetaan yritystä, joka myy erilaisia käsitoissa tarvittavia tuotteita, kuten esimerkiksi lankoja ja ompelutarvikkeita. Yritykset voivat myydä tarvikkeiden ja välineiden lisäksi myös valmiita käsitöitä, lahjatavaroita sekä askartelutarvikkeita.

Luethan kysymykset huolella loppuun saakka ja vastaathan jokaiseen kysymykseen. Vastaathan kysymyksiin annetussa järjestyksessä. Vastaa kysymyksiin juuri niin kuin itsestäsi tuntuu. Kysymyksiin ei ole olemassa ”oikeita” tai ”väärä” vastauksia. Tärkeintä on oma mielipiteesi, joka on aina oikea. Kaikki antamasi vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

Kysymys nro 1

Alla on lueteltuna 20 käsityötarvikeliikkeen nimeä. Valitse nimistä mielestäsi **kolme (3) parasta ja kolme (3) huonointa** nimeä ja kirjoita ne seuraavalle sivulle. Kirjoita parhaimmat nimet kohtaan 'kolme parasta' ja huonoimmat nimet kohtaan 'kolme huonointa'. Kirjoita seuraavalle sivulle kunkin valitsemasi nimen kohdalle, **miksi nimi on mielestäsi hyvä tai huono**.

Tällä sivulla ovat ainoastaan käsityötarvikeliikkeiden nimet. Seuraavalla sivulla ovat kohdat, joihin kirjoitetaan kolme (3) parasta ja kolme (3) huonointa nimeä sekä kunkin nimen kohdalle syy, miksi nimi on mielestäsi hyvä tai huono. Voit ottaa tämän sivun viereesi, jotta näet käsityötarvikeliikkeiden nimet täyttäessäsi seuraavaa sivua.

Käsityöliike Ulrika	Pietarsaaren Lankamaa	Arjan Askare
Someron Lanka	Vihreä Vyyhti	Vaasan Lanka-Aitta
Puffala	Ateljee Taitoneula	Alman Puoti
Porin Nauha ja Nappi	LankaLiiteri	Tuijan Lykky-Lutti
Lankatalo Priima	Soilin Käsityötarvike	Vilukko
Rouva Pyry	Lankakauppa Villasukka	Tervakosken Coconut
Käsityöliike Somikki	Neuleeksi	

KOLME (3) PARASTA

Nimi _____

Miksi nimi on hyvä? _____

Nimi _____

Miksi nimi on hyvä? _____

Nimi _____

Miksi nimi on hyvä? _____

KOLME (3) HUONOINTA

Nimi _____

Miksi nimi on huono? _____

Nimi _____

Miksi nimi on huono? _____

Nimi _____

Miksi nimi on huono? _____

Kysymys nro 2

Alla on lueteltuna kuusi (6) käsityötarvikeliikkeen nimeä. Kerro muutamalla sanalla, millainen kukin nimi mielestäsi on (esim. hauska, tylsä jne.) **Vältä käyttämästä sanoja *hyvä* tai *huono***. Kerro lisäksi kunkin nimen kohdalla, onko nimi mielestäsi hyvä, neutraali vai huono **rastittamalla** joko kohta hyvä, neutraali tai huono.

Villavaja Anna-Maija Tuomisto Nimi on mielestäni hyvä ___ neutraali ___ huono ___

Millainen nimi on? _____
 _____
 _____

Pieni Nappikauppa Nimi on mielestäni hyvä ___ neutraali ___ huono ___

Millainen nimi on? _____
 _____
 _____

Vyyhdinpuu Niddy-Noddy Nimi on mielestäni hyvä ___ neutraali ___ huono ___

Millainen nimi on? _____
 _____
 _____

Lankakauppa NeulonTai Nimi on mielestäni hyvä ___ neutraali ___ huono ___

Millainen nimi on? _____
 _____
 _____

Neulova Lankakori Nimi on mielestäni hyvä ___ neutraali ___ huono ___

Millainen nimi on? _____
 _____
 _____

RitaRilla Nimi on mielestäni hyvä ___ neutraali ___ huono ___

Millainen nimi on? _____
 _____
 _____

Kysymys nro 3

Millainen on mielestäsi **hyvä nimi** käsityötarvikeliikkeelle? Kuvaile vapaasti omin sanoin.

Kysymys nro 4

Jos perustaisit oman käsityötarvikeliikkeen, millaisen nimen antaisit sille? Anna pari esimerkkiä.

Tarkistathan lopuksi, että olet vastannut kaikkiin neljään (4) kysymykseen, kiitos!

Kiitos paljon, kun vastasit kyselyyn!

Liite 3. Yritysnimet

Aadla Ky
Aaltosen Lanka
Ab Suno Shop Nordman & Sundlin Oy
Ab Vörå Handarbetsaffär - Vöyrin Käsityöliike Oy
Ahola Marja Riitta
Ahola Rauni Sisko Tellervo
AHONEN HILKKA SISKO
Aili Jokinen Kommandiittiyhtiö
Alman Puoti Oy
Andelslaget Salt
Anita Kulju
Ann-Majs Hantverk
Anu Piltz
Arjan askare
Art Villa Oy
Askar-Tuote Tuula Hankaniemi Ky
Ateljee Taitoneula
Avoin yhtiö TS-Käsityö
BM PIENET PUIKOT
Brittas Garnkvarn Kb, Brittan Lankamyly Ky
Charlotta-Production Oy
Devoid Oy
Dina's Shop
Eija-Liisan Käsityö- ja Askartelutarvike (aputoiminimi)
Elli Törmä-Uotila
Emilies Vävbod Kb
EURAN HÄRKÄPÄISET RY
F:ma Kurt Byggmästar, öppet bolag
Fiinaneule
Finn-Well Kommandiittiyhtiö R-L. Kurikka
Friika
Gitas Hantverk
Granlund Ann Helen
Hand & Hände

HANDVERKET EME

Helmipuoti Helmiäinen

Helminen Nina Carola

Hemslöjdsaffär Sländan

Henrikssons Hantverksbod - Henrikssonin Käsityöaitta

Hippakauppa

Hollolan Käsityöliike Mesi Ky

Ikaalisten Lanka ja Käsityö Ky

Ilmajoen Käsityöliike

Ilomar

Jakobstads Garnmarks

Jatan aitta

JE-Consults Oy

JOEN LANKA

Jofelin Pikku Putiikki

Joensuun Käsityövakka Oy

Juvanin Kangaskulma

Kaipaja Oy

Kaija Mäkilä

KANGAS JA KÄSITYÖ OJANAHO

Kangasalan Käsityöliike

Kangasvilla Oy

Kankurin Tytär Ky

Karjalan Ompelukone Ky

Kb MariMette Ky

Kehystys- ja käsityöliike Näppäränäppi

Kirjokas Oy

Kirjoriina

KIRSINKULMA

Klaus Pohjala, kommandiittiyhtiö

Kodin Lanka ja Neule P. Leppälampi

Koiramäen Pajutalli Oy

Koralek Oy

Kotiteollisuusliike Pohjanpiika

Krympkraatarim Buad

Kude-Kammari

Kudontatupa Ring & Kumpp.
Kultakuu Ky
Kultanappi Oy
Kuopion Nappi ja Nauha Oy
Kurikan Lanka- ja Lahjapuoti
Kutile
Ky Norwo Kb
Käsi-ala Oy
Käsityö ja Kirjonta KIANJA
Käsityö ja Ompelutarvike Ansu
Käsityö ja tekstiili Arja Tervakangas
Käsityö Villamo
Käsityö- ja Askarteluliike Pyöröpuikko
KÄSITYÖ- JA TAIDEKULMA Machia-Design OY
Käsityö- ja Tekstiililiike K. Tuominen Oy
Käsityö-Elisa Ky
Käsityö-Kaisa Ky
Käsityöaitta Fiona
Käsityöaitta Marja Saukkoriipi
Käsityökauppa Ilo
Käsityökeskus Veiri Ky
Käsityökolo, Sirkka-Liisa Honkola
Käsityökori Online Oy
Käsityökulma Lottala
Käsityöliike Eilan Lanka
Käsityöliike Elämänlanka
Käsityöliike Fransiina Ky
Käsityöliike Katariina
Käsityöliike Kretliini
Käsityökauppa Lankalaatikko
Käsityöliike Lankapeicco
Käsityöliike Lankaset Ky
Käsityöliike Lankavintti Kaisa Vidgren Tmi
Käsityöliike Lennun Paja
KÄSITYÖLIIKE LIISUKKA
Käsityöliike Linnea Ky

Käsityöliike Maijukka
Käsityöliike Niittynukka
Käsityöliike Somikki Oy
Käsityöliike Taina Jaakkola
Käsityöliike Tikkimesta
Käsityöliike Ulrika
Käsityöliike, omist. Selma Rakajeff'in seuraaja Säde Laitinen
Käsityöpaja KIKAN KOMOTTI
Käsityöpalvelu Suikku
Käsityöpörssi TaidaNetti Oy
Käsityöotalo Elviira Avoin yhtiö
Käsityötarvikeliike Papurikko Oy
Käsityötarvikkeiden erikoisliike Kamariina
La Mantilla T:mi Raija Koskinen
Lahden Villakeskus Ky
Lakeuden Käsityötaitajat ry
Lankakauppa villasukka
Lanka Filppula-Virtanen
Lanka- ja Käsityöliike Alli Anjalan seur. Susanna Hellberg
Lanka- ja Käsityöliike Inkeri
Lankabaari Oy
Lankahuone Poikettava Ky
LankaKamari
Lankakauppa Heini
Lankakauppa Kuje
Lankakauppa Villa Mokka
Lankakauppa NeulonTai Oy
Lankakauppa Villavyhti Oy
Lankakissa
Lankalehto Oy
LankaLiiteri
Lankalinja Avoin yhtiö
LankaLuola Oy
Lankapiste Oy
Lankaruutu
Lankatalo PIIMA

Lankavyyhti Oy Slow Down
Lapin Aurinko
Larsmo Helcom, öppet bolag
Leenan Käsityö ja Lahja
Lieksan Ompelutarvike Ulla Kuittinen
Lumoava Lanka
Luovat Langat
Luovon Puikkari Avoin yhtiö
Luovuuden Puoti Oy
Maailmankauppayhdistys Sikitiko ry
Malax hantverksbod
Mamman Tupa Mervi Hitonen
Mariputiikki Ky
Maris Handarbete
Marjan Soppi
Marjukka Tyrväinen Marjukan Kudonta
Merjantti Ky
Miita Lanka- ja käsityöpuoti
Mikkelin Korunappi Oy
MILLANELLA OY
Minnan Villavintti T:mi
Mismas Oy
Muoti-Nappi Oy
Mystorpet
Mäen Huopaa ja Lankaa
Mäkinen Terttu Nasti
Möysän Lanka ja Asuste
narua
Nanny Laaksonen Ky
NAPPI KIKKA Design Ateljée Seija Mällinen
Nappikauppa Tuutikki
Nappi-Amalia
Nappipuoti, Soile Leinonen
Nappitiikerit Oy
Neuletikki Oy
Neuleeksi Oy

Némus Design Ky
Neulova Lankakori Ky
Nevilla Oy
Nina's Handarbete
Nokian Kauppahuone Hanna Marja Ky
Nompendahl
Ompelimo Hoffren Oy
Ompelimo ja käsityöliike Henna Helenius
Ompelimo Olivia
Ompelimo Satu Koivisto
OmpeluKerä
Osakeyhtiö Neovius
Osuuskunta Meän Markkinat
Osuuskunta Ponsuuri
Otsolan puoti
Oy Montanella Ab
Oy Marden Ltd
Pajupuro
PIENI LANKAPUOTI avoin yhtiö
PR Lasi
kimmelvilla oy
Parkanon Kehräämö avoin yhtiö
Paulan Neule-Puoti
PeeKaa Tuote
Pellavakka
Pellon Käsityöliike Ky
Pieni Nappikauppa Oy
Piiku Ky
Pirjon lanka ja neule Ky
Pirtatex Ky
Piskuinen
Pohjanmaan Ateljee Ahkeraliisa Ky
Pohjolan Puoti
Polinka
Porin Nauha ja Nappi Ky
Porvoon Nappi ja Lanka Oy

Puffala
Puhdepirtti Anneli Saarimäki Kommandiittiyhtiö
Punainen Lanka, om. R. Lehtinen
Punainen Tupa
Punotex T:mi Pirjo Rantanen
Puputsin Puoti
Raija Astala Ky
Rauman Nauha- ja Nappiliike Ky
Raunex
Riitan Käsityökeskus Ky
Riitta Niemi Oy
Ritan Nauha & Nappi
RitaRilla
Rose Brand Oy Ltd
Rouva Pyry
Rustoopuori Oy
Räsymylly
Rökönä Oy
Saarijärven Neule
Salon Nappi Ky
Salpanappi kommandiittiyhtiö
Savonlinnan Käsityökeskus Ky
Savonrannan Kädentaitajat ry
Seija Vänttinen
SEREDA
Silla Art Pori
Silmu&Solmu
Sinikan puoti
Sirkama Maila Inkeri
Sisustus Pikkulinna
Sivutikki Oy
SOILIN KÄSITYÖTARVIKE
Someron Käsityö ja Lahja
Someron Lanka Ky
SorMilla ry
Suomalainen Nappitalo-Finska Knapphuset Oy

Suomen Käsityötarvike Oy
Sy och Handarbete Josefine Kommanditbolag
Sylvi Salonen Oy
Tilkkutex
Taitoshop Kuopio
Taito Shop Loftet
Taitotaivas
T:MI ANITA VALTAOJA / KÄSITYÖTARVIKE NAPPISILMÄ
T:mi Annen Käsityö- ja Ohjauspaja
T:mi Heli Hämäläinen
T:mi Helmeilevä Sydän
T:mi Höynteisen maalivarasto
t:mi Ilse Palmunoksa
T:mi Jari Kumara
T:mi Kaktuspiikki
T:mi Karoliinankutomo Marjatta Hälikkä
T:mi Kirsi Hienonen
T:mi Käsityöpuoti Hyvinkää
T:mi Lankakerä, om Hilikka Karjalainen
T:mi Little-X
T:mi Ompelurasia Raija Pilli
T:mi Päivin Kudepuoti Päivi Oja
T:mi Sanna Salinmäki
T:mi Toipala
Tiitun Tupa
Taituri Taina Pöllänen tmi
T:mi Seija Grönfors
Tampereen Lanka-aitta
Taruliina
Tekemisen Ilo
TepaStella-TH
Tervakosken Coconut Oy
Tiinan ja Merjan Sormustin Oy
Tilkku-Vakka Ky
Tilkkuvelho
Tmi Hilikka Kovalainen

Ilmatar
Tmi Kangas- ja ompelupalvelu Hyppytikki
Tmi Lasse Pellikka
Tmi Orvokki Tehiluoto
Tmi Paperella
Tmi Puuhalanka Pirkko Salomäki
Tmi Sarax
Tmi Unelmakudelma
Tmi Vilukko
Together Kb/Ky
Toiminimi Kaarina Jefremoff
TOIMINIMI RAIJA HUUHTANEN
TOIMINIMI SIRKKA PAAVILAINEN
Toivilan kylän Maapaikka
Tuijan Lykky-Lutti
Ulla-Brittas
Utuna
Vaasan Lanka-Aitta & Garnboden
Valtimon Kädentaito ja tarvike
Varkauden Ompelutarvike OY
Varpa-Looms Oy
Vassaq Oy
Vihreä Vyyhti Oy
Villavaja Ky Anna-Maija Tuomisto
Villiina Ky
Villit Langat
Virtanen Liisa Hannele
Vudan Ompelimo
Vyyhdinpuu Niddy-Noddy
Ylistaron Käsityöosuuskunta
Ålands MNH-Textil Kb
Österbottens Hantverk rf